

Συνοπτική ανάλυση των μηχανισμών ελέγχου τροφίμων στην Ευρωπαϊκή Ένωση

[illegible]

Μπόσκου Γεώργιος, Επίκουρος Καθηγητής (επιβλέπων)
Καραθάνος Βάιος, Καθηγητής
Καλογερόπουλος Νικόλαος, Καθηγητής

Αθήνα, Ιούνιος 2019

Η Κυριακή Λυμπεροπούλου δηλώνω υπεύθυνα ότι:

- 1) Είμαι η κάτοχος των πνευματικών δικαιωμάτων της πρωτότυπης αυτής εργασίας και από όσο γνωρίζω η εργασία μου δεν συκοφαντεί πρόσωπα, ούτε προσβάλλει τα πνευματικά δικαιώματα τρίτων.
- 2) Αποδέχομαι ότι η ΒΚΠ μπορεί, χωρίς να αλλάξει το περιεχόμενο της εργασίας μου, να τη διαθέσει σε ηλεκτρονική μορφή μέσα από τη ψηφιακή Βιβλιοθήκη της, να την αντιγράψει σε οποιοδήποτε μέσο ή/και σε οποιοδήποτε μορφότυπο καθώς και να κρατά περισσότερα από ένα αντίγραφα για λόγους συντήρησης και ασφάλειας.

Ο συγγραφέας και ο επιβλέπων της μεταπτυχιακής αυτής διατριβής επιτρέπουν την μελέτη και αντιγραφή του περιεχομένου της μόνο σε προσωπικό επίπεδο. Κάθε άλλη χρήση περιορίζεται από το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας και την υποχρέωση να γίνεται αναφορά της πηγής όταν παρατίθενται αποσπάσματα της διατριβής.

Αυθεντικά αντίγραφα φέρουν τις υπογραφές της συγγραφέως και του επιβλέποντος.

Ο επιβλέπων

Ο συγγραφέας

Μπόσκου Γεώργιος

Λυμπεροπούλου Κυριακή

Στους γονείς μου και στην αδερφική μου φίλη Μαρία που με στήριξαν τόσο στην προσπάθειά μου αυτή.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστώ τον καθηγητή μου και επιβλέπων της διπλωματικής εργασίας κ. Γεώργιο Μπόσκου για την υπομονή και την στήριξή του στην ολοκλήρωση της.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	5
Περίληψη	8
Abstract	9
Εισαγωγή.....	10
1. Γενικά για τη νομοθεσία ασφάλειας τροφίμων στην Ευρώπη	12
2. Νομοθεσία για τους επίσημους ελέγχους στην Ευρώπη και στην Ελλάδα	15
2.1 Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιανουαρίου 2002	15
2.1.1 Συναφείς Πράξεις	16
2.1.2 Αναθεώρηση της Γενικής Νομοθεσίας για τα Τρόφιμα στην ΕΕ.....	17
2.2 Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 852/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004.....	18
2.3 Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 853/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004.....	20
2.3.1 Συναφείς Πράξεις	21
2.4 Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 854/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004.....	22
2.5 Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 882/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004.....	24
2.6 Κανονισμός (ΕΕ) 625/2017 Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2017	26
3. Προγράμματα επίσημων ελέγχων στα κράτη μέλη	30
3.1 Εθνικοί στρατηγικοί στόχοι	30
3.2 Κεντρικές αρμόδιες αρχές.....	31
3.2.1 Κεντρικές υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ	32
3.2.2 Ενιαίος Φορέας Ελέγχου Τροφίμων	34
3.2.3 Λοιπές υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.....	37
3.3 Κεντρικές Υπηρεσίες Άλλων Υπουργείων	39
3.3.1 Άλλες Υπηρεσίες	39
3.3.2 Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) – Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας (ΔΑΟ) των Περιφερειακών Ενοτήτων	39
3.3.3 Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας	40
3.3.4 Διευθύνσεις Ανάπτυξης.....	40
3.3.5 Εθνικά Εργαστήρια Αναφοράς	41
3.3.6 Εργαστήρια Επίσημου Ελέγχου	41
3.4 Οργάνωση και Διαχείριση Επίσημων Ελέγχων – Τρόφιμα Ζωικής Προέλευσης	42
3.4.1 Εισαγωγές Τροφίμων Ζωϊκής Προέλευσης	45
3.4.2 Προτεραιότητες Ελέγχου	46
3.5 Τρόφιμα Μη Ζωϊκής Προέλευσης	47
3.6 Υποστηρικτικές Δομές για Διεξαγωγή Επίσημου Ελέγχου.....	48
3.7 Εργαστήρια Επίσημου Ελέγχου	49

3.7.1 Μέθοδοι και Τεχνικές Ελέγχου.....	49
3.8 Εισαγωγές Τροφίμων Μη Ζωϊκής Προέλευσης.....	51
3.8.1 Προτεραιότητες Ελέγχου	52
3.9 Επαλήθευση Εφαρμογής Σχεδιαζόμενων Ρυθμίσεων	55
3.10 Ειδικά Σχέδια / Προγράμματα Ελέγχου	55
3.11 Συντονισμός Εντός και Μεταξύ των Αρμόδιων Αρχών	56
3.12 Ζωικά Υποπροϊόντα	57
3.12.1 Σύστημα Επίσημου Ελέγχου	58
3.12.2 Επαλήθευση Εφαρμογής Σχεδιαζόμενων Ρυθμίσεων	58
3.13 Υπολείμματα Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων σε Προϊόντα Φυτικής Προέλευσης.....	59
3.13.1 Φυτοϋγειονομικός Έλεγχος	61
3.13.2 Συστήματα ελέγχου	62
3.14 Σχέδια Έκτακτης Ανάγκης	63
3.14.1 Αμοιβαία Συνδρομή στον Τομέα Υγείας των Ζώων	65
3.15 Σύστημα Εσωτερικής Επιθεώρησης ΥΠΑΑΤ	65
3.16 Σύστημα Εσωτερικής Επιθεώρησης ΕΦΕΤ	66
3.17 Μέτρα Συμμόρφωσης με τον Κανονισμό 882/2004	66
4. Αρμόδιες Αρχές Ελέγχου στον τομέα της ασφάλειας των τροφίμων στην Ιρλανδία.	69
4.1 Κυβερνητικές υπηρεσίες που είναι υπεύθυνες για την πολιτική τροφίμων και την ανάπτυξη της νομοθεσίας.....	70
4.2 Οργανωτική δομή της Αρχής για την ασφάλεια τροφίμων στην Ιρλανδία (FSAI)	72
4.3 FSAI κανάλια πληροφόρησης και επικοινωνίας.....	74
4.4 Οργανωτική δομή της DAFM.....	75
4.5 Κτηνιατρική Επιθεώρηση.....	75
4.6 Πεδίο ευθύνης της DAFM - Δραστηριότητες της DAMF.....	76
4.7 Οργανωτική δομή της Εκτελεστικής Υπηρεσία Υγείας (Heath Service Executive HSE).....	80
4.8 Υπηρεσία Περιβαλλοντικής Υγείας (Environmental Health Service -EHS)	80
4.9 Εργαστηριακές Υπηρεσίες Ασφάλειας Τροφίμων (Food Safety Laboratory Service-FSLS)	81
4.10 Δημόσια Ιατρική Υπηρεσία Υγείας (Public Health Medical Service- PHMS)	81
4.11 Κέντρο Προστασίας – Επιτήρησης της Υγείας (Health Protection Surveillance Center-HPSC)	81
4.12 Τοπικές Αρχές (Local Authorities-LA).....	82
4.13 Αρχή Προστασίας Αλιείας Θαλασσών (Sea Fishery Protection Agency-SFPA)	83
4.14 Ινστιτούτο Θαλάσσιων Ερευνών (Marine Insitute-MI).....	83
4.15 Εθνική Αρχή Προτύπων (National Standard Authority of Ireland-NSAI)	83

4.16 Τελωνειακή φορολογική υπηρεσία (Revenue's Customs Service-Customs)	84
4.17 Αρχή Προστασίας του Περιβάλλοντος – Γραφείο Προστασίας Ακτινοβολιών (Environmental Protection Agency – Office of Radiological Protection- EPA-ORP)	84
4.18 Οργανισμός Loughs	84
5. Διάρθρωση του συστήματος ελέγχου στην Ελλάδα και στην Ιρλανδία	86
6. Το προφίλ των επιθεωρητών που ασχολούνται με τους επίσημους ελέγχους	89
7. Επισκόπηση των δέκα (10) πιο πρόσφατων αναφορών (overview reports)	91
7.1. Σειρά εξετάσεων που διενεργήθηκαν στα κράτη μέλη το 2016 για την αξιολόγηση του συστήματος που λειτουργεί για την εφαρμογή του άρθρου 4 παρ. 6 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004	91
7.2. Απόσπασμα έκθεσης επισκόπησης της ΓΔ Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων στα κράτη μέλη σχετικά με τα υφιστάμενα μέτρα μετριασμού του κινδύνου για το <i>Campylobacter</i> spp. στα πουλερικά	91
7.3. Έκθεση επισκόπησης σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων των κρατών μελών με σκοπό την επίτευξη ορθολογικής χρήσης των γεωργικών φαρμάκων σύμφωνα με την οδηγία 2009/128/ΕΚ	92
7.4. Έκθεση επισκόπησης της Γενικής Διεύθυνσης Υγείας Και Ασφάλειας των Τροφίμων σχετικά με την εμπορική κονικλοτροφία στην Ευρωπαϊκή Ένωση	92
7.5. Έκθεση για την γρίπη των πουλερικών	93
7.7. Έκθεση για την κτηνιατρική ετοιμότητα για τις φυσικές καταστροφές	94
7.8. Έκθεση για την ασφάλεια των εισαγόμενων τροφίμων και το πώς οι χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης εφαρμόζουν ειδικούς ελέγχους εισαγωγής...	95
7.9. Σχετικά με μια σειρά διερευνητικών αποστολών που πραγματοποιήθηκαν το 2017 όσον αφορά τους επίσημους ελέγχους που διενεργήθηκαν στις διαδικτυακές πωλήσεις τροφίμων στα κράτη-μέλη της ΕΕ	96
7.10. Έκθεση σχετικά με υγειονομικούς ελέγχους για την υδατοκαλλιέργεια των δίθυρων μαλακίων	96
Συμπεράσματα	98
Βιβλιογραφία	99

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία παρουσιάζει την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον έλεγχο των τροφίμων και την ελληνική πραγματικότητα όπως αυτή διαμορφώνεται μέσα από την ελληνική και την ευρωπαϊκή νομοθεσία. Αδιαμφισβήτητα, μέσω των μηχανισμών ελέγχου τροφίμων προστατεύονται η δημόσια υγεία, ενώ σε δεύτερο επίπεδο επωφελείται και η οικονομία της χώρας. Πιο συγκεκριμένα, το παρών σύγγραμμα δίνει έμφαση στην ανάλυση των κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ακόμη, εστιάζει στο κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ και στο ρόλο του ΕΦΕΤ στην Ελλάδα, στη δράση του και στις ενέργειές του. Σε αυτό αναλύεται η ελληνική πραγματικότητα για την περίοδο 2015-2019 μέσω του ΠΟΕΣΕ (Πολυετές Ολοκληρωμένο Εθνικό Σχέδιο Ελέγχων) και παράλληλα γίνεται μία αναφορά και στον ΠΟΕΣΕ της Ιρλανδίας. Επιπροσθέτως, η εργασία εστιάζει στους διάφορους σημαντικούς μηχανισμούς που δημιουργήθηκαν για τον καλύτερο έλεγχο και την παρακολούθηση των ζώων, των φυτών και των παραγωγών τροφίμων τους στην Ευρώπη. Καταληκτικά, ο επίλογος περιγράφει πόσο σημαντικός είναι ο ρόλος της σωστής παρακολούθησης των τροφίμων για την προστασία του καταναλωτή και τη δημόσια υγεία.

Abstract

Title: Concise Analysis Of Food Control Mechanisms In The European Union

name: Lyberopoulou Kyriaki

This thesis deals with the policy of the European Union on food control and the Greek reality as it is formed through Greek and European legislation. Undoubtedly, public health is protected through food control mechanisms, while the country's economy is secondarily benefited. More specifically, the present text emphasizes the analysis of the European Union's regulations. It also focuses on the EU regulatory framework and in the role of EFET, the Hellenic Food Control Authority, in its action and actions. This analyzes the Greek reality for the period 2015-2019 through the MANCP (Multi Annual National Control Plan) and at the same time makes a reference to the MANCP of Ireland. In addition, the study focuses on the various important mechanisms set up to better control and monitor their livestock, plants and food producers in Europe. In conclusion, the epilogue describes how important the role of proper food monitoring is for consumer and public health.

Εισαγωγή

Ο τομέας της ασφάλειας των τροφίμων χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερα αυξημένη πολιτική ευαισθησία λόγω των αποφάσεων που αφορούν τη διαχείριση του οι οποίες είναι δυνατόν να ασκήσουν επιρροή σε πολλά επίπεδα του κοινωνικού ιστού με ποικίλα μέσα (Houghton *et al.*, 2008).

Οι δραστηριότητες της πολιτικής ασφάλειας των τροφίμων είναι δυνατόν να επηρεάσουν αρνητικά τον τομέα της δημόσιας υγείας, το διεθνές ανταγωνισμό στον κλάδο των τροφίμων καθώς και τις οικονομίες των χωρών. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τα κανονιστικά πλαίσια που σχετίζονται με την ασφάλεια τροφίμων έχουν διαφοροποιηθεί τα τελευταία 20 χρόνια και έχουν επηρεάσει αρνητικά την εμπιστοσύνη των καταναλωτών. Έτσι, προκειμένου οι καταναλωτές να εμπιστεύονται απόλυτα τα τρόφιμα τα οποία καταναλώνουν, κρίθηκε αναγκαία η δημιουργία μια κεντρικής πολιτικής στην Ευρώπη (Berg, 2004).

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θεσπίσει ειδική νομοθεσία για την εναρμόνιση των επίσημων διαδικασιών ελέγχου στα κράτη μέλη. Επίσης, ρυθμίζει τις διατάξεις που πρέπει να πληρούν οι χώρες εκτός ΕΕ για την είσοδό τους στις αγορές της ΕΕ με τα προϊόντα τους. Αν και οι διαδικασίες ελέγχου είναι σε μεγάλο βαθμό εναρμονισμένες, η διάρθρωση και η οργάνωση των φορέων ελέγχου είναι εντελώς διαφορετική σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ποικιλία στις εθνικές πολιτικές και οικονομικές συνθήκες οδήγησε σε διαφορές στον τρόπο μεταφοράς της κοινοτικής νομοθεσίας στο εθνικό δίκαιο και στα λειτουργικά συστήματα παραγωγής και επιθεώρησης τροφίμων. Ως εκ τούτου, υπάρχει μεγάλη ποικιλία συστημάτων ελέγχου της ασφάλειας των τροφίμων σε όλα τα κράτη μέλη. Σε ορισμένες χώρες, η ευθύνη του ελέγχου των τροφίμων είναι αποκεντρωμένη και υποχρεωτική σε περιφέρειες ή επαρχίες, ενώ σε άλλες χώρες ο έλεγχος της ασφάλειας των τροφίμων βρίσκεται στα χέρια μόνο ενός κεντρικού οργανισμού. Τα τελευταία χρόνια πολλές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν ιδρύσει μια Εθνική Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων. Και πάλι, οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντα αυτού του οργανισμού μπορεί να διαφέρουν από χώρα σε χώρα. Το κύριο καθήκον είναι συνήθως η επιβολή των κανονισμών για τον έλεγχο των τροφίμων, αλλά συχνά συμπεριλαμβάνεται και η αξιολόγηση των κινδύνων και οι επιστημονικές συμβουλές και η επικοινωνία σχετικά με τον κίνδυνο.

Η Ευρωπαϊκή νομοθεσία σχετικά με την ασφάλεια των τροφίμων, εδώ και 40 χρόνια, έχει δείξει σημάδια βελτίωσης και εξέλιξης, αντικατοπτρίζοντας έτσι την επίδραση των διάφορων στόχων που είχαν αρκετές πολιτικές, οικονομικές και επιστημονικές διεργασίες (Vos, 2004).

Συνεπώς, τα κράτη μέλη της Ε.Ε αναγκάστηκαν να προχωρήσουν σε κάποιες τροποποιήσεις της νομοθεσίας προκειμένου να δείξουν συμμόρφωση στους κανόνες που είχαν υιοθετηθεί πλέον. Το 2000, βγήκε στη δημοσιότητα η Λευκή Βίβλος για την ασφάλεια τροφίμων. Η δημοσίευση αυτή έδωσε το έναυσμα για το ξεκίνημα μιας καινούργιας περιόδου στο ζήτημα αυτό (Byrne, 2012).

Βασικός στόχος της νομοθεσίας τροφίμων αποτελεί η διαφύλαξη της υγείας των καταναλωτών, η βελτίωση και άνοδος της οικονομικής βιωσιμότητας καθώς και η διαμόρφωση δίκαιων κανόνων εμπορίου μεταξύ των κρατών (Argueta, 2006).

1. Γενικά για τη νομοθεσία ασφάλειας τροφίμων στην Ευρώπη

Η πολιτική ασφάλειας τροφίμων που ακολουθεί η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ως στόχο τη διαφύλαξη της υγείας των ανθρώπων καθώς και των συμφερόντων τους, ενώ παράλληλα εξασφαλίζει την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, η Ε.Ε υιοθετεί τη τήρηση των κανόνων και τον νόμων που σχετίζονται με την υγεία για τα γεωργικά προϊόντα, τα τρόφιμα, τους τρόπους πρόληψης και αντιμετώπισης των κινδύνων μόλυνσεων των ζώων. Οι ευρωπαίοι πολίτες πρέπει να έχουν πρόσβαση σε ασφαλή και υγιεινά τρόφιμα υψηλών προδιαγραφών. Ο κανονισμός για τη γενική νομοθεσία για τα τρόφιμα ορίζει ότι μόνο ασφαλή τρόφιμα και ζωοτροφές μπορούν να διατεθούν στην αγορά της Ένωσης ή να τροφοδοτηθούν σε ζώα παραγωγής τροφίμων. Καθορίζει επίσης βασικά κριτήρια για να διαπιστωθεί εάν ένα τρόφιμο ή ζωοτροφή είναι ασφαλές (https://ec.europa.eu/food/safety/general_food_law_en).

Τα σοβαρά περιστατικά ασφάλειας των τροφίμων κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '90 προέτρεψαν την Ευρωπαϊκή Ένωση και άλλες χώρες ανά τον κόσμο να αναθεωρήσουν τα συστήματα ασφάλειας των τροφίμων τους και να αναζητήσουν καλύτερους τρόπους για την προστασία των καταναλωτών από τα μη ασφαλή τρόφιμα (<http://www.fao.org/3/y5871e/y5871e0l.htm>).

Τα αποτελεσματικά συστήματα ελέγχου των τροφίμων είναι απαραίτητα για την προστασία της υγείας των καταναλωτών. Είναι επίσης ζωτικής σημασίας για να μπορέσουν οι χώρες να εξασφαλίσουν την ασφάλεια και την ποιότητα των προϊόντων διατροφής για το διεθνές εμπόριο και να επαληθεύσουν ότι τα εισαγόμενα προϊόντα διατροφής πληρούν τις εθνικές απαιτήσεις. Ως εκ τούτου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανέπτυξε μια ολοκληρωμένη προσέγγιση όσον αφορά την ασφάλεια των τροφίμων «από το αγρόκτημα στο τραπέζι», που καθορίζεται κυρίως στο Λευκό Βιβλίο για την Ασφάλεια των Τροφίμων. Καλύπτει όλους τους τομείς της τροφικής αλυσίδας, συμπεριλαμβανομένης της παραγωγής ζωοτροφών, της πρωτογενούς παραγωγής, της μεταποίησης τροφίμων, της αποθήκευσης, των μεταφορών και της λιανικής πώλησης (https://ec.europa.eu/food/safety/general_food_law_en).

Το 2002, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 178/2002 για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα (γενικός κανονισμός για τη νομοθεσία για τα τρόφιμα). Ο κανονισμός για τη γενική νομοθεσία για τα τρόφιμα αποτελεί το θεμέλιο της νομοθεσίας περί τροφίμων και ζωοτροφών. Περιέχει ένα γενικό και συνεκτικό πλαίσιο για την ανάπτυξη της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές τόσο σε επίπεδο Ένωσης όσο και σε εθνικό επίπεδο. Για το σκοπό αυτό, καθορίζει γενικές αρχές, απαιτήσεις και διαδικασίες που στηρίζουν τη λήψη αποφάσεων σε θέματα ασφάλειας των τροφίμων και των ζωοτροφών, καλύπτοντας όλα τα στάδια παραγωγής και διανομής τροφίμων και ζωοτροφών. Δημιουργήθηκε επίσης έναν ανεξάρτητο οργανισμό υπεύθυνο για επιστημονικές συμβουλές και υποστήριξη, την

Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA). Επιπλέον, δημιουργήθηκαν οι κύριες διαδικασίες και εργαλεία για τη διαχείριση έκτακτων περιστατικών και κρίσεων, καθώς και το σύστημα ταχείας ειδοποίησης για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές (RASFF). Ο κανονισμός για τη γενική νομοθεσία για τα τρόφιμα εξασφαλίζει υψηλό επίπεδο προστασίας της ανθρώπινης ζωής και των συμφερόντων των καταναλωτών σε σχέση με τα τρόφιμα, εξασφαλίζοντας παράλληλα την αποτελεσματική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς (https://ec.europa.eu/food/safety/general_food_law_en).

Οι γενικοί στόχοι της νομοθεσίας περί τροφίμων και ζωοτροφών:

- Εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας της ανθρώπινης ζωής και υγείας και προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών. Επίσης, εγγυώνται ορθές πρακτικές στο εμπόριο τροφίμων, λαμβάνοντας υπόψη την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων, την υγεία των φυτών και το περιβάλλον
- Εξασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των τροφίμων και των ζωοτροφών που παράγονται και διατίθενται στο εμπόριο στην Ένωση, σύμφωνα με τον γενικό κανονισμό για το δίκαιο τροφίμων
- Διευκόλυνση του παγκόσμιου εμπορίου ασφαλών ζωοτροφών και ασφαλών και υγιεινών τροφίμων, λαμβάνοντας υπόψη τα διεθνή πρότυπα και συμφωνίες κατά την ανάπτυξη της νομοθεσίας της Ένωσης, εκτός εάν αυτό μπορεί να υπονομεύσει το υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών που επιδιώκει η Ένωση (https://ec.europa.eu/food/safety/general_food_law_en).

Οι γενικές αρχές της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές περιγράφονται στον κανονισμό γενικού νόμου για τα τρόφιμα. Αποτελούν ένα οριζόντιο πλαίσιο στο οποίο στηρίζονται όλα τα μέτρα της Ένωσης και τα εθνικά μέτρα που αφορούν τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές. Καλύπτουν όλα τα στάδια της παραγωγής, της μεταποίησης και της διανομής των τροφίμων καθώς και των ζωοτροφών που παράγονται για (ή τροφοδοτούνται) ζώα παραγωγής τροφίμων (https://ec.europa.eu/food/safety/general_food_law_en).

Ο γενικός νόμος για τα τρόφιμα αποτελείται από τρία μέρη:

Καθορίζει τις γενικές αρχές και τις απαιτήσεις της νομοθεσίας για τα τρόφιμα

Ορίζει την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων

Καθορίζει διαδικασίες σε θέματα ασφάλειας των τροφίμων

Μια γενική αρχή της νομοθεσίας για τα τρόφιμα είναι ότι οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων ζωοτροφών και τροφίμων έχουν την πρωταρχική ευθύνη για την ασφάλεια των τροφίμων. Οι αρμόδιες αρχές παρακολουθούν, επιβάλλουν και επαληθεύουν αυτή την ευθύνη μέσω της λειτουργίας εθνικών συστημάτων επιτήρησης και ελέγχου σε όλα τα στάδια παραγωγής, επεξεργασίας και διανομής. Τα κράτη μέλη είναι επίσης υποχρεωμένα να θεσπίζουν κανόνες σχετικά με τα μέτρα και τις κυρώσεις που εφαρμόζονται στις παραβάσεις της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές. Πρέπει να είναι αποτελεσματικά, αναλογικά και αποτρεπτικά. Η Επιτροπή επικεντρώνεται στην αξιολόγηση της ικανότητας των αρμόδιων αρχών να παρέχουν αυτά τα συστήματα μέσω ελέγχων και επιθεωρήσεων σε εθνικό επίπεδο. Μια επιτυχημένη πολιτική τροφίμων απαιτεί την ιχνηλασιμότητα των ζωοτροφών και των τροφίμων και των συστατικών τους. Αυτή είναι μια σημαντική απαίτηση του γενικού νόμου τροφίμων. Περιλαμβάνει την υποχρέωση των επιχειρήσεων ζωοτροφών και τροφίμων να διασφαλίσουν ότι υπάρχουν κατάλληλες διαδικασίες για την ανάκληση προϊόντων που ενδέχεται να θέσουν σε κίνδυνο την υγεία. Οι φορείς εκμετάλλευσης θα πρέπει επίσης να τηρούν επαρκή αρχεία των προμηθευτών πρώτων υλών και συστατικών έτσι ώστε να εντοπίζεται η πηγή του προβλήματος (<http://www.fao.org/3/y5871e/y5871e0l.htm>).

2. Νομοθεσία για τους επίσημους ελέγχους στην Ευρώπη και στην Ελλάδα

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχουν θεσπιστεί κανονισμοί που είναι δεσμευτικές νομοθετικές πράξεις. Η εφαρμογή τους σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι υποχρεωτική. Οι κανονισμοί που αφορούν τους επίσημους ελέγχους στην Ευρώπη και στην Ελλάδα για τα τρόφιμα είναι ο 178/2002, ο 852/2004, ο 853/2004, ο 854/2004 και ο 882/2004.

2.1 Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιανουαρίου 2002

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002, άρχισε να εφαρμόζεται το 2002 και πιο συγκεκριμένα στις 21 Φεβρουαρίου 2002 και ασχολείται με την ασφάλεια τροφίμων και ζωοτροφών. Περιλαμβάνει κανόνες που σκοπό έχουν να διασφαλίσουν την ποιότητα των τροφίμων που προορίζονται για κατανάλωση είτε από τον άνθρωπο είτε από τα ζώα.

Αναφορικά με την ποιότητα, ο κανονισμός δίνει ιδιαίτερη σημασία στην ασφάλεια των τροφίμων και των ζωοτροφών στην Ευρωπαϊκή Ένωση και για το λόγο αυτό ενισχύει τους υφιστάμενους κανονισμούς και μεριμνά για τον έλεγχο και την ορθή αξιολόγηση των τροφίμων μέσα από αρμόδιες αρχές, όπως είναι η Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA).

Ο κανονισμός δεν καλύπτει την πρωτογενή παραγωγή για ιδιωτική χρήση. Παρόλα αυτά, δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στην υγεία και δεν επιτρέπει τη διάθεση στην αγορά επικίνδυνων τροφίμων που κρίνονται ακατάλληλα για κατανάλωση. Λαμβάνει σημαντικά κάποιους παράγοντες για τη διασφάλιση της ποιότητας, οι οποίοι είναι:

- Ο τρόπος που ένα τρόφιμο χρησιμοποιείται από το καταναλωτικό κοινό
- Οι πληροφορίες που παρέχονται στον καταναλωτή

- Οι επιπτώσεις στην υγεία
- Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα κάποιων ομάδων, όπως είναι τα παιδιά
Σύμφωνα με τον κανονισμό, όταν μια παρτίδα από ένα τρόφιμο αποδεικνύεται επικίνδυνη για το καταναλωτικό κοινό μετά από σχετικούς ελέγχους, τότε θεωρείται ότι όλη η παρτίδα του τροφίμου δεν είναι ασφαλής.

Ως εκ τούτου, οι επιχειρήσεις, είναι υποχρεωμένες:

- Να φροντίζουν ώστε τα τρόφιμα και οι ζωοτροφές να διατηρούν την ποιότητά τους σε όλα τα παραγωγικά στάδια
- Να αποσύρουν τρόφιμα από την αγορά που κρίνονται ως επικίνδυνα για την υγεία
- Να ενημερώνουν τις αρχές και το καταναλωτικό κοινό όταν απαιτείται
- Ο κανονισμός και οι επιμέρους οδηγίες που περιλαμβάνει, εφαρμόζονται σε όλα τα στάδια τη τροφικής αλυσίδας, τον πρωτογενή τομέα παραγωγής, την μεταποίηση, τη διανομή και τη διάθεση κι αυτό σημαίνει ότι ο ρόλος του κανονισμού είναι ιδιαίτερα σημαντικός.

Σημαντικό ρόλο αναφορικά με τον κανονισμό, ασκεί η Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA). Η Αρχή αυτή, παρέχει επιστημονική και συμβουλευτική υποστήριξη προς τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και φροντίζει να διασφαλίζει την ποιότητα των τροφίμων. Η ευθύνη της είναι μεγάλη απέναντι στην υγεία και για αυτό το λόγο εκτός από την υποστήριξη που παρέχει, φροντίζει να αξιολογεί κινδύνους και να προσδιορίζει μελλοντικούς κινδύνους.

Όταν εντοπιστεί κάποιος κίνδυνος κατόπιν ελέγχων και αναλύσεων, η Αρχή λαμβάνει μέτρα ενώ παράλληλα ενεργοποιείται ένα σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης (RASFF). Το σύστημα αυτό, είναι Ευρωπαϊκών προδιαγραφών. Συμμετέχουν χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Επιτροπή και η Αρχή και ακολουθείται ένα πρότυπο ανταλλαγής πληροφοριών που σκοπό έχουν:

- Να περιοριστεί η κυκλοφορία ενός τροφίμου εντός ΕΕ ώστε να μην περάσει από μια χώρα σε κάποια άλλη
- Να εφαρμοστούν δράσεις για τον έλεγχο του τροφίμου
- Να εφαρμοστούν δράσεις για την απόρριψη του εισαγόμενου τροφίμου ή παρτίδας αυτού

Σε περιπτώσεις που υπάρχει σοβαρός κίνδυνος για την υγεία και το περιβάλλον, λαμβάνονται μέτρα έκτακτης ανάγκης, η επιρροή των οποίων μπορεί να προκαλέσει μέχρι και την αναστολή της εμπορικής διάθεσης ή των εισαγωγών του τροφίμου. Συγκροτούνται ειδικές μονάδες, θεσπίζονται ειδικά σχέδια, εφαρμόζονται δράσεις και αξιολογούνται αποτελέσματα με τον καλύτερο δυνατό τρόπο ώστε να προστατευτεί η υγεία (ΕΚ 178/2002)

2.1.1 Συναφείς Πράξεις

Συναφείς πράξεις με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. [178/2002](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28^{ης} Ιανουαρίου 2002 είναι οι παρακάτω:

- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. [2230/2004](#) της Επιτροπής, της 23^{ης} Δεκεμβρίου 2004, για της όρους εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το δίκτυο των οργανισμών που

ασκούν δραστηριότητες σε τομείς συναφείς με εκείνους της αποστολής της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων.

- Απόφαση [2004/478/EK](#) της Επιτροπής, της 29^{ης} Απριλίου 2004, σχετικά με την έγκριση της γενικού σχεδίου διαχείρισης κρίσεων στον τομέα των τροφίμων και των ζωοτροφών.
- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. [854/2004](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29^{ης} Απριλίου 2004, για τον καθορισμό ειδικών διατάξεων για την οργάνωση των επίσημων ελέγχων στα προϊόντα ζωικής προέλευσης που προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο (ΕΚ 178/2002)

2.1.2 Αναθεώρηση της Γενικής Νομοθεσίας για τα Τρόφιμα στην ΕΕ

Έναν αναθεωρημένο Κανονισμό που ρυθμίζει εκ νέου τη διαφάνεια στην αξιολόγηση κινδύνου στον τομέα των τροφίμων, αλλά και ενισχύει τον ρόλο της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια Τροφίμων (EFSA), υιοθέτησε στις 13 Ιουνίου 2019 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Μετά τη θετική ψήφιση στις 17 Απριλίου 2019 από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Έτσι, αναμένεται ότι στο μέλλον οι επιστημονικές πληροφορίες που υποστηρίζουν την εκτίμηση κινδύνου στην αγροτροφική αλυσίδα, όπως και η επικοινωνία σχετικά με την ασφάλεια των τροφίμων θα είναι πιο διαφανείς και ευκολότερα προσβάσιμες για τους πολίτες.

Ο νέος Κανονισμός, ο οποίος τροποποιεί τον Κανονισμό για τη Γενική Νομοθεσία Τροφίμων (Καν. 178/2002), αναθεωρεί οκτώ νομοθετικές πράξεις που αφορούν συγκεκριμένους τομείς της αλυσίδας τροφίμων και αναμένεται να δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέχρι τον Σεπτέμβριο, ενώ στα περισσότερα σημεία του θα αρχίσει να εφαρμόζεται από το 2021. Υπενθυμίζουμε ότι από τον Απρίλιο 2018 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε να αναθεωρηθεί ο Κανονισμός σχετικά με τη Γενική Νομοθεσία Τροφίμων και να τροποποιηθούν 8 νομοθετικές πράξεις που αφορούν τους εξής συγκεκριμένους τομείς της τροφικής αλυσίδας: Γενετικά τροποποιημένοι οργανισμοί, πρόσθετα ζωοτροφών, αρτύματα καπνιστών τροφίμων, υλικά που έρχονται σε επαφή με τρόφιμα, πρόσθετα τροφίμων, ένζυμα και αρωματικές ύλες τροφίμων, φυτοπροστατευτικά προϊόντα και νέα τρόφιμα.

Όπως ανακοινώνει σήμερα το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, σύμφωνα με τους νέους κανόνες τα υποστηρικτικά δεδομένα και οι πληροφορίες που αφορούν μια αίτηση αδειοδότησης από την EFSA, θα δημοσιοποιούνται αυτομάτως όταν η αίτηση ενός υπεύθυνου επιχείρησης τροφίμων επικυρώνεται ή κρίνεται παραδεκτή. Οι εμπιστευτικές πληροφορίες θα προστατεύονται σε αιτιολογημένες περιπτώσεις και τα αιτήματα εμπιστευτικότητας θα αξιολογούνται από την EFSA. Άλλα μέτρα που θεσπίστηκαν με τον αναθεωρημένο Γενικό Κανονισμό για τα Τρόφιμα αφορούν:

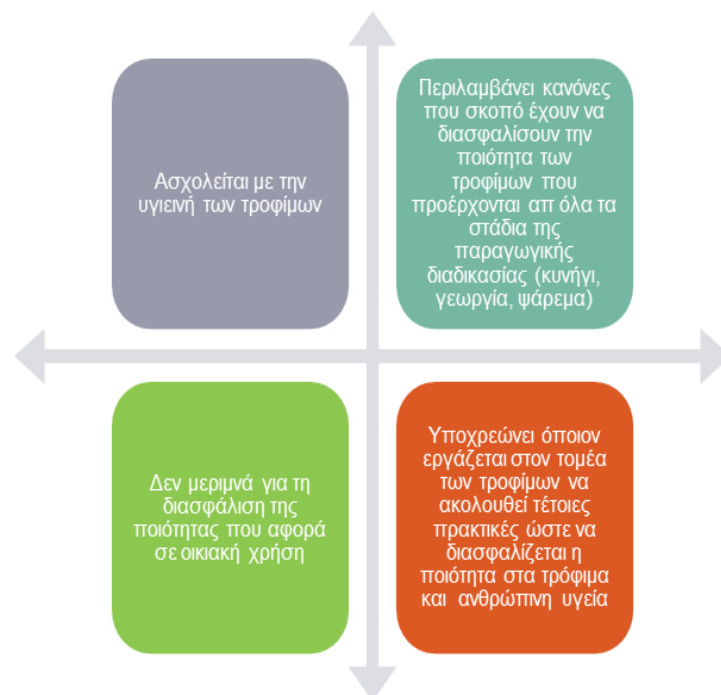
- τη δυνατότητα της Κομισιόν να ζητήσει από την EFSA να αναθέσει μελέτες σε εξαιρετικές περιπτώσεις προκειμένου να επαληθεύσει τα αποδεικτικά στοιχεία που χρησιμοποιεί στη διαδικασία εκτίμησης κινδύνου
- μια νέα βάση δεδομένων με μελέτες που ανατέθηκαν από υπεύθυνους επιχειρήσεων τροφίμων

- έναν πιο ενεργό ρόλο για τα κράτη μέλη προκειμένου να βοηθήσουν την EFSA να προσελκύσει περισσότερους και τους καλύτερους επιστήμονες να συμμετάσχουν σε επιστημονικές ομάδες
- καλύτερη επικοινωνία κινδύνου μεταξύ όλων των παραγόντων: Κομισιόν, EFSA, κράτη μέλη και δημόσιοι φορείς
- τη δυνατότητα της Επιτροπής να οργανώνει αποστολές διερεύνησης για να διασφαλίσει ότι τα εργαστήρια/μελέτες συμμορφώνονται με τις προδιαγραφές

Ο νέος κανονισμός θα δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ στις 6 Σεπτεμβρίου 2019 και θα έχει άμεση εφαρμογή 20 μέρες μετά (26/9/19). Η μεταβατική περίοδος πλήρους εφαρμογής του θα είναι μέχρι το τέλος Μαρτίου του 2021.

http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-19-1031_en.htm?fbclid=IwAR1B8ApMvfNisFXfvl_u6INRQ0BEzQKh1DCcWzwhpy8S7ef9k1sFfjzCzbk

2.2 Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 852/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 852/2004, άρχισε να εφαρμόζεται το 2004 και πιο συγκεκριμένα στις 21 Μαΐου 2004 και ασχολείται με την υγιεινή των τροφίμων. Περιλαμβάνει κανόνες που σκοπό έχουν να διασφαλίσουν την ποιότητα των τροφίμων που προέρχονται από όλα τα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας και πιο συγκεκριμένα από το κυνήγι, τη γεωργία ή το ψάρεμα.

Ο κανονισμός δεν μεριμνά για την διασφάλιση της ποιότητας που αφορά σε οικιακή χρήση. Παρόλα αυτά, ο κανονισμός περιλαμβάνει πολλούς στόχους και

υποχρεώνει τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο χώρο των τροφίμων να ακολουθούν τις απαραίτητες προδιαγραφές λειτουργίας.

Πρεσβεύει κάποιες πρακτικές υγιεινής όπου υποχρεώνει όποιον εργάζεται στον τομέα των τροφίμων να ακολουθεί τέτοιες πρακτικές ώστε να διασφαλίζεται η ποιότητα στα τρόφιμα και η ανθρώπινη υγεία.

Οι προαναφερθείσες πρακτικές εφαρμόζονται και ακολουθούνται σε όλα τα στάδια παραγωγής, στη γεωργία, το ψάρεμα ή το κυνήγι και περιλαμβάνει τη μεταφορά, την αποθήκευση και το χειρισμό πρωτογενών προϊόντων καθώς και τη μεταφορά ζώντων ζώων.

Ο κανονισμός καλύπτει τους παρακάτω τομείς, αναφορικά με την υγιεινή:	
▪	Τους χώρους τροφίμων και τον εξοπλισμό
▪	Τις συνθήκες μεταφοράς
▪	Τα απορρίμματα τροφίμων
▪	Την παροχή νερού
▪	Την ατομική υγιεινή και την εκπαίδευση των εργαζομένων στον τομέα των τροφίμων
▪	Την πρώτη και δεύτερη συσκευασία
▪	Τη θερμική επεξεργασία

Ο κανονισμός έχει μεγάλη επιρροή και υποχρεώνει όλες τις επιχειρήσεις να ακολουθούν αυτά που πρεσβεύει. Σε ορισμένες περιπτώσεις μπορούν να γίνονται εξαιρέσεις και κάποιες εταιρείες να προσαρμόζουν τον κανονισμό στα μέτρα τους, χωρίς φυσικά να τίθεται σε κίνδυνο η ασφάλεια των τροφίμων. Σε όλες τις περιπτώσεις απαιτούνται επίσημοι έλεγχοι, απαιτείται να εφαρμόζεται το σύστημα HACCP (ανάλυση κινδύνων και κρίσιμων σημείων ελέγχου). Αυτό γίνεται για:

- Να εντοπιστούν κρίσιμα σημεία ελέγχου και διαδικασίες παρακολούθησης
- Να θεσπίζονται διορθωτικά μέτρα
- Να καθορίζονται διαδικασίες για να επαληθεύεται ότι τα μέτρα λειτουργούν αποτελεσματικά
- Να καταρτίζονται φάκελοι.

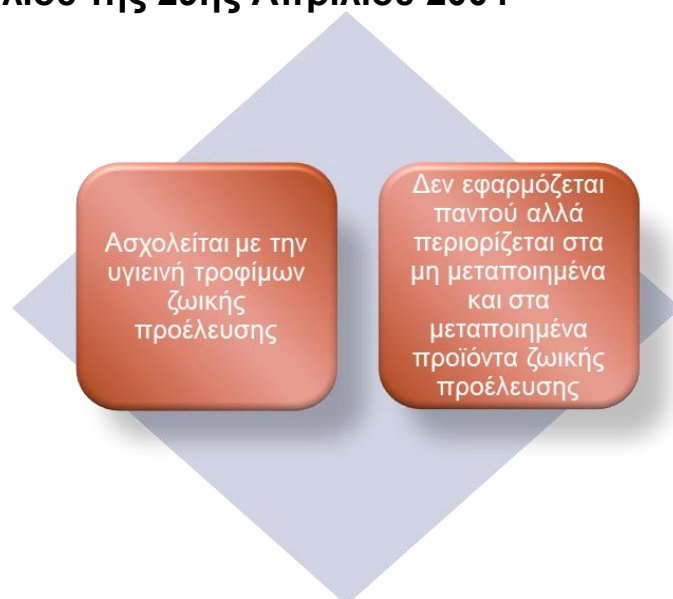
Οι χώρες της ΕΕ πρέπει να ενθαρρύνουν την ανάπτυξη εθνικών κατευθυντήριων γραμμών που να βασίζονται στις αρχές της HACCP, ενώ υπάρχει η πιθανότητα κατευθυντήριων γραμμών για όλη την ΕΕ, εάν θεωρηθεί αναγκαίο. Όταν απαιτείται από την εθνική νομοθεσία ή τη νομοθεσία της ΕΕ, οι επιχειρήσεις του τομέα τροφίμων πρέπει να εγκρίνονται και όλοι οι χώροι να καταγράφονται από την αρμόδια αρχή.

Τα τρόφιμα που εισάγονται στην ΕΕ και τα τρόφιμα ζωικής προέλευσης που εξάγονται πρέπει να πληρούν τα πρότυπα της ΕΕ ή ισοδύναμά τους, καθώς και τυχόν απαιτήσεις που ενδέχεται να ορίσει η εισάγουσα χώρα.

Οι κανόνες ανιχνευσιμότητας (ιχνηλασιμότητας), που προβλέφθηκαν δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002, ισχύουν τώρα επίσης σε τρόφιμα που εισάγονται και εξάγονται από την ΕΕ, με ορισμένες νέες απαιτήσεις.

Όταν μια εταιρεία του τομέα τροφίμων ανακαλύψει ότι ένα τρόφιμο συνιστά σοβαρό κίνδυνο για την υγεία, πρέπει να αποσύρει αμέσως το εν λόγω τρόφιμο από την αγορά, ενημερώνοντας τους χρήστες και τη σχετική αρχή (ΕΚ 852/2004)

2.3 Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 853/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 853/2004, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, ασχολείται με την υγιεινή τροφίμων ζωικής προέλευσης. Ο κανονισμός συμπληρώνει τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 852/2004 και τον εμπλουτίζει σε μεγάλο βαθμό.

Στόχος του είναι:

- Να θεσπίζει ειδικούς κανόνες υγιεινής για τους υπεύθυνους επιχειρήσεων τροφίμων
- Να διασφαλίζει υψηλό επίπεδο ασφάλειας των τροφίμων και δημόσιας υγείας

Ο συγκεκριμένος κανονισμός δεν εφαρμόζεται παντού αλλά περιορίζεται στα μη μεταποιημένα και στα μεταποιημένα προϊόντα ζωικής προέλευσης. Πιο συγκεκριμένα, ο κανονισμός καλύπτει τις παρακάτω βασικές κατηγορίες, αναφορικά με τον τομέα της ζωικής προέλευσης:

Κρέας

- Σφαγεία

- Τεμαχισμός και αφαίρεση των οστών
- Σήμα καταλληλότητας
- Αποθήκευση, μεταφορά και ωρίμανση.

Μαλάκια

Οι κανόνες για τα προϊόντα μαλακίων και τα αλιευτικά προϊόντα καλύπτουν όλα τα στάδια, από την παραγωγή και τη συλλογή έως τον εξοπλισμό, τις εγκαταστάσεις, τη μεταποίηση και τη μεταφορά.

Ψάρι

(Δεν δίνονται περισσότερες πληροφορίες από τον ευρωπαϊκό κανονισμό).

Γάλα

Άλλες κατηγορίες τροφίμων που καλύπτονται από τον κανονισμό είναι:

- Ζώντα δίθυρα μαλάκια
- Αλιευτικά προϊόντα
- Νωπό γάλα και προϊόντα γάλακτος
- Αυγά και προϊόντα αυγών
- Βατραχοπόδαρα και σαλιγκάρια
- Τηγμένα ζωικά λίπη και κατάλοιπα ζωικού λίπους
- Επεξεργασμένα στομάχια, ουροδόχοι κύστες και έντερα
- Ζελατίνη
- Κολλαγόνο (ΕΚ 853/2004)

2.3.1 Συναφείς Πράξεις

Ως συναφείς, με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 853/2004, πράξεις, μπορούν να αναφερθούν οι παρακάτω:

- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2074/2005 της Επιτροπής, της 5ης Δεκεμβρίου 2005, για θέσπιση μέτρων εφαρμογής για ορισμένα προϊόντα βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 853/2004 και για την οργάνωση επίσημων ελέγχων βάσει των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 854/2004 και (ΕΚ) αριθ. 882/2004, για την παρέκκλιση από τον

κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 852/2004 και για τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 853/2004 και (ΕΚ) αριθ. 854/2004.

- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 852/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για την υγιεινή των τροφίμων.
- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 854/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον καθορισμό ειδικών διατάξεων για την οργάνωση των επίσημων ελέγχων στα προϊόντα ζωικής προέλευσης που προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο.
- Οδηγία 2004/41/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, για την κατάργηση ορισμένων οδηγιών σχετικών με την υγιεινή των τροφίμων και τους υγειονομικούς όρους για την παραγωγή και διάθεση στην αγορά ορισμένων προϊόντων ζωικής προέλευσης που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση και για την τροποποίηση των οδηγιών 89/662/ΕΟΚ και 92/118/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της απόφασης 95/408/ΕΚ του Συμβουλίου (ΕΚ 853/2004).

2.4 Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 854/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 854/2004, άρχισε να εφαρμόζεται το 2004 και πιο συγκεκριμένα στις 20 Μαΐου 2004 και ασχολείται με επίσημους ελέγχους σε τρόφιμα ζωικής προέλευσης. Περιλαμβάνει κανόνες που σκοπό έχουν να διασφαλίσουν την ποιότητα των τροφίμων που προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο. Αυτό γίνεται μέσα από την θέσπιση ειδικών διατάξεων για την οργάνωση επίσημων ελέγχων.

Ο κανονισμός περιλαμβάνει κάποιες οδηγίες που αφορούν σε όλη την Ευρώπη και όλες τις χώρες. Οι οδηγίες στοχεύουν στο να καλύψουν νομοθετικά τις απαιτήσεις που υπάρχουν και για το λόγο αυτό όλες οι χώρες οφείλουν να ακολουθήσουν. Πιο αναλυτικά, αναφορικά με τις απαιτήσεις:

- Οι επιχειρήσεις πρέπει να χρησιμοποιούν κωδικούς για τα προϊόντα που παράγουν ή εμπορεύονται τους οποίους προμηθεύονται από τις αρμόδιες εθνικές αρχές. Έτσι, διαφυλάσσεται κατά κάποιο τρόπο, ότι εφαρμόζονται κανόνες υγιεινής για τα τρόφιμα της ΕΕ.
- Πρέπει να παρέχεται βοήθεια στα όργανα που ασκούν τους ελέγχους. Οι επιχειρήσεις, ως άμεσα υπεύθυνες για την πορεία των ελέγχων, πρέπει να διευκολύνουν τους ελεγκτές, να παρέχουν πρόσβαση σε κτίρια, σε έγγραφα και σε αρχεία που ζητούνται για έλεγχο.
- Πρέπει να γίνεται μέριμνα ώστε να συντηρείται ο χώρος και ο εξοπλισμός που χρησιμοποιείται ώστε να απομακρύνονται τα παράσιτα, να ελέγχεται η κατάσταση του περιβάλλοντος και να εξασφαλίζεται η επιθυμητή υγιεινή.
- Πρέπει να εφαρμόζονται πρακτικές του HACCP, δηλαδή ειδικές διαδικασίες ανάλυσης κινδύνων και κρίσιμων σημείων ελέγχου ώστε να ελέγχεται το κατά πόσο οι επιχειρήσεις τροφίμων εφαρμόζουν τους κανόνες της ΕΕ.
- Πρέπει να ελέγχεται από τους επιθεωρητές το κατά πόσο το προσωπικό εφαρμόζει τους σχετικούς κανόνες υγιεινής.

Καλύπτει διάφορες κατηγορίες τροφίμων, όπως είναι:

Νωπό κρέας

Ένας επίσημος κτηνίατρος πρέπει να διενεργεί ειδικούς ελέγχους τόσο πριν όσο και μετά τη θανάτωση των ζώων σε σφαγεία, εγκαταστάσεις χειρισμού θηραμάτων και εργαστήρια τεμαχισμού του κρέατος και προετοιμασίας του για πώληση.

Ζώντα δίθυρα μαλάκια

Οι εθνικές αρχές κατηγοριοποιούν τις ζώνες από τις οποίες συλλέγονται οστρακόδερμα όπως στρείδια, μύδια και κυδώνια ανάλογα με την καθαρότητα των υδάτων. Μέσω της κατηγοριοποίησης καθορίζεται το κατά πόσον τα οστρακόδερμα μπορούν να διατεθούν απευθείας για κατανάλωση από τον άνθρωπο ή χρειάζονται πρώτα επεξεργασία σε κέντρο καθαρισμού.

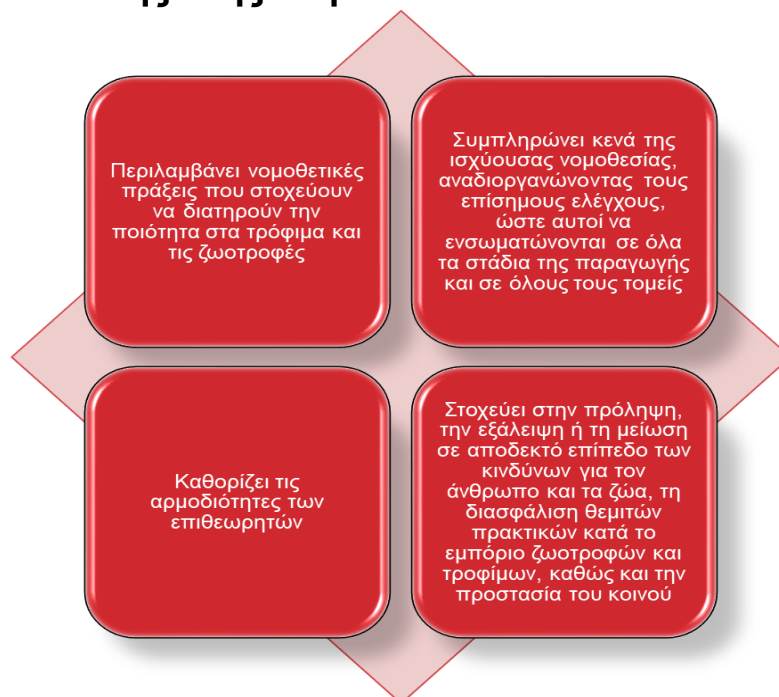
Αλιευτικά προϊόντα

Διενεργούνται τακτικοί έλεγχοι στις συνθήκες υγιεινής των αλιευτικών σκαφών, των αγορών (ιχθυόσκαλες και αγορές χονδρικής πώλησης), στις συνθήκες αποθήκευσης και μεταφοράς καθώς και στα ίδια τα ψάρια όταν εκφορτώνονται και πωλούνται για πρώτη φορά.

Νωπό γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα

Έλεγχοι εξακριβώνουν την τήρηση των απαιτήσεων για το νωπό γάλα καθώς και των κανόνων για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων και τη χρήση κτηνιατρικών φαρμάκων (ΕΚ 854/2004).

2.5 Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 882/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 882/2004, άρχισε να εφαρμόζεται το 2004 και πιο συγκεκριμένα από τις 20 Μαΐου 2004 και ασχολείται με τη διασφάλιση των κατάλληλων ελέγχων στα τρόφιμα και τις ζωοτροφές. Περιλαμβάνει νομοθετικές πράξεις που στοχεύουν να διατηρούν την ποιότητα στα τρόφιμα και τις ζωοτροφές. Οι άνθρωποι και τα ζώα καταναλώνουν τρόφιμα και τα τρόφιμα αυτά πρέπει να είναι ασφαλή και υγιεινά. Προκειμένου να διασφαλιστεί λοιπόν η υγιεινή εφαρμόζονται

πρακτικές και διενεργούνται επίσημοι έλεγχοι ώστε να εξακριβωθεί η εφαρμογή των νομοθετικών πράξεων και η τήρηση των ευρωπαϊκών προτύπων που πρέπει να ακολουθούνται.

Ο κανονισμός αφορά στις τροφές που καταναλώνονται, στην καλή διαβίωση των ανθρώπων και των ζώων και στην διασφάλιση της υγείας.

Εκτός από τα ανωτέρω, ο κανονισμός:

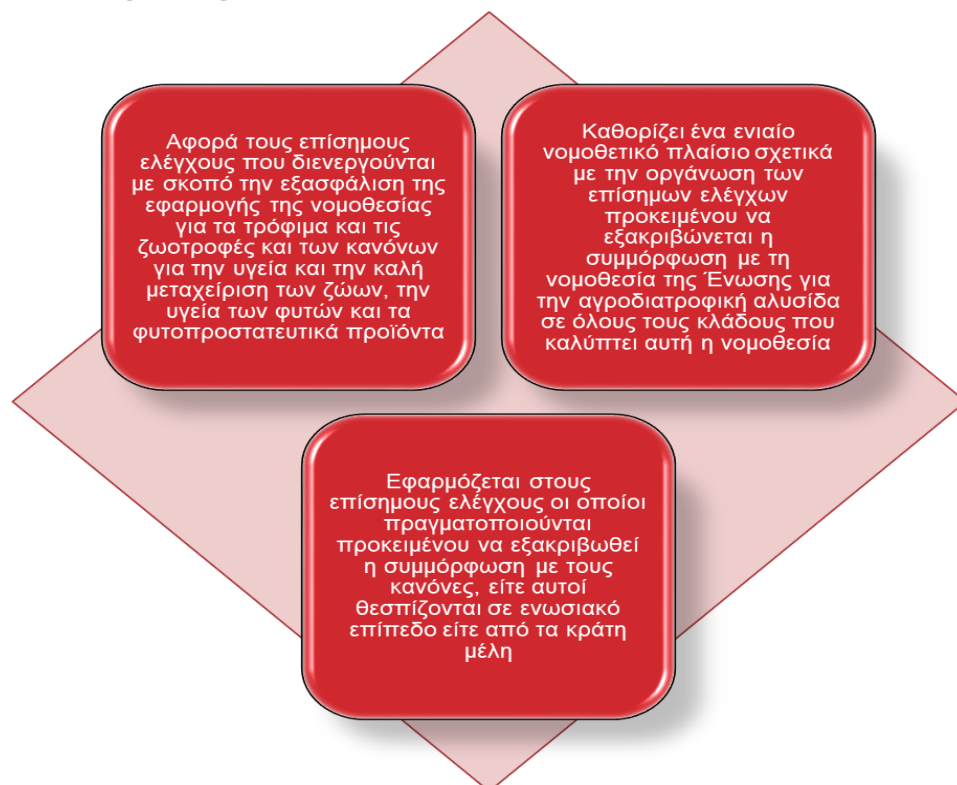
- Συμπληρώνει κενά της ισχύουσας νομοθεσίας, αναδιοργανώνοντας τους επίσημους ελέγχους, ώστε αυτοί να ενσωματώνονται σε όλα τα στάδια της παραγωγής και σε όλους τους τομείς.
- Καθορίζει τις αρμοδιότητες των επιθεωρητών.
- Στοχεύει στην πρόληψη, την εξάλειψη ή τη μείωση σε αποδεκτό επίπεδο των κινδύνων για τον άνθρωπο και τα ζώα, τη διασφάλιση θεμιτών πρακτικών κατά το εμπόριο ζωοτροφών και τροφίμων, καθώς και την προστασία του κοινού.

Ο κανονισμός δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στην έννοια του ελέγχου και πρεσβεύει όλες τις νομοθετικές πράξεις που απαιτούνται ώστε να διασφαλίζεται η επιθυμητή υγιεινή. Τα βασικότερα σημεία του κανονισμού, στα οποία μπορεί να σταθεί κανείς με προσοχή είναι τα παρακάτω:

- ✓ Οι εθνικές αρχές οφείλουν να διενεργούν επίσημους ελέγχους τακτικά και αιφνιδιαστικά με βάση τυχόν κινδύνους, το αρχείο παρελθούσης συμμόρφωσης των ιδιοκτητών επιχειρήσεων και οποιεσδήποτε πληροφορίες για τυχόν μη συμμόρφωση.
- ✓ Οι έλεγχοι μπορούν να διενεργούνται σε οποιοδήποτε από τα στάδια παραγωγής, μεταποίησης ή διανομής.
- ✓ Κάθε κυβέρνηση χώρας της ΕΕ πρέπει να ορίσει μια εθνική αρχή, η οποία να μεριμνά για την αποτελεσματικότητα και την ανεξαρτησία των ελέγχων.
- ✓ Οι κυβερνήσεις οφείλουν να εξασφαλίζουν τη διαθεσιμότητα επαρκών οικονομικών πόρων για την παροχή του απαραίτητου προσωπικού και άλλων απαιτούμενων πόρων.
- ✓ Πρέπει επίσης να έχουν καταρτιστεί εθνικά σχέδια έκτακτης ανάγκης που να μπορούν να τεθούν σε εφαρμογή σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης και όταν διαπιστώνεται ότι οι ζωοτροφές ή τα τρόφιμα θέτουν σε σοβαρό κίνδυνο ανθρώπους ή ζώα.

- ✓ Τα πολυετή εθνικά σχέδια ελέγχου περιλαμβάνουν λεπτομέρειες γενικώς για τη δομή και την οργάνωση των συστημάτων ελέγχου που έχουν θεσπιστεί. Τα εν λόγω σχέδια γνωστοποιούνται στην Επιτροπή μέσω ετήσιων εκθέσεων.
- ✓ Το ευρύ κοινό θα πρέπει να έχει πρόσβαση στις πληροφορίες σχετικά με τους ελέγχους που διενεργούνται, εκτός από εκείνες που καλύπτονται από το επαγγελματικό απόρρητο, όπως το υλικό εμπιστευτικού χαρακτήρα και τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.
- ✓ Ορίζονται συγκεκριμένα εργαστήρια για τις αναλύσεις των δειγμάτων που λαμβάνονται κατά τη διάρκεια των ελέγχων.
- ✓ Οι έλεγχοι εφαρμόζονται επίσης στις εισαγωγές τροφίμων και ζωοτροφών στην ΕΕ.
- ✓ Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διεξάγει γενικές και ειδικές εξετάσεις στις χώρες της ΕΕ για την εξακρίβωση της εφαρμογής των πολυετών εθνικών σχεδίων ελέγχου.
- ✓ Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 652/2014 προβλέπει τη διάθεση κονδυλίων από τον προϋπολογισμό της ΕΕ για τη συμβολή στην κάλυψη των εξόδων με τα οποία βαρύνονται οι εθνικές αρχές, οι τρίτες χώρες και οι διεθνείς οργανισμοί (ΕΚ 882/2004).

2.6 Κανονισμός (ΕΕ) 625/2017 Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2017

Ο Κανονισμός (ΕΕ) αρ. 625/2017 άρχισε να εφαρμόζεται το 2017, και αφορά τους επίσημους ελέγχους και τις άλλες επίσημες δραστηριότητες που διενεργούνται με σκοπό την εξασφάλιση της εφαρμογής της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές και των κανόνων για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων, την υγεία των φυτών και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα.

Ο παρών κανονισμός καθορίζει ένα ενιαίο νομοθετικό πλαίσιο σχετικά με την οργάνωση των επίσημων ελέγχων προκειμένου να εξακριβώνεται η συμμόρφωση με τη νομοθεσία της Ένωσης για την αγροδιατροφική αλυσίδα σε όλους τους κλάδους που καλύπτει αυτή η νομοθεσία. Σε κάποιους από αυτούς τους τομείς, η ευρωπαϊκή νομοθεσία αναφέρει λεπτομερείς απαιτήσεις προς συμμόρφωση, απαιτώντας έτσι εξειδικευμένες δυνατότητες και μέσα προκειμένου να διενεργηθούν οι επίσημοι έλεγχοι. Προκειμένου να εμποδιστούν οι αποκλίνουσες πρακτικές επιβολής που είναι πιθανόν να κατέληγαν σε μια μη ισότιμη προστασία της υγείας των ανθρώπων, των ζώων και των φυτών, της καλής μεταχείρισης των ζώων και, όσον αφορά τους ΓΤΟ και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, και του περιβάλλοντος, να διαταράξουν τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς για τα ζώα και τα αγαθά τα οποία συμπεριλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού και να στρεβλώσουν τον ανταγωνισμό, η Επιτροπή θα πρέπει έχει τη δυνατότητα συμπλήρωσης των κανόνων οι οποίοι καθορίζονται στον παρόντα κανονισμό μέσω της έκδοσης ειδικών κανόνων για τους επίσημους ελέγχους που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των ελέγχων στους εν λόγω κλάδους. Πιο συγκεκριμένα, οι κανόνες αυτοί είναι απαραίτητο να καθορίζουν τις ειδικές απαιτήσεις για τη διενέργεια επίσημων ελέγχων και ελάχιστης συχνότητας για τους ελέγχους αυτούς, τα ειδικά ή πρόσθετα μέτρα επιπλέον αυτών που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό τα οποία θα πρέπει να λαμβάνουν οι αρμόδιες αρχές σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης, τις ειδικές αρμοδιότητες και τα καθήκοντα των αρμόδιων αρχών επιπλέον αυτών που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό και ειδικά κριτήρια για τη δρομολόγηση των μηχανισμών διοικητικής συνδρομής που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό. Σε άλλες περιπτώσεις, τέτοιοι πρόσθετοι κανόνες ενδέχεται να καταστούν αναγκαίοι ώστε να προβλεφθεί ένα πιο λεπτομερές πλαίσιο για τη διενέργεια των επίσημων ελέγχων σε σχέση με τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές, εάν προκύψουν νέα στοιχεία σχετικά με τους κινδύνους για την υγεία των ανθρώπων ή των ζώων ή, σε σχέση με τους ΓΤΟ και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, και για το περιβάλλον, τα οποία αποδεικνύουν πως κατά την απουσία ορισμένων κοινών προδιαγραφών σχετικά με τους επίσημους ελέγχους σε όλα τα κράτη μέλη, οι έλεγχοι δεν θα παρήγαν το αναμενόμενο επίπεδο προστασίας από τους εν λόγω κινδύνους, όπως προβλέπει η νομοθεσία της Ένωσης για την αγροδιατροφική αλυσίδα.

Προκειμένου να καταστεί δυνατή η αποτελεσματική οργάνωση των επίσημων ελέγχων που καλύπτονται από τον κανονισμό αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη διακριτική ευχέρεια να βρουν το καταλληλότερο τη διενέργεια παρόμοιων ελέγχων, προϋποθέτοντας πως εξασφαλίζεται υψηλό επίπεδο προστασίας της

υγείας των ανθρώπων, των ζώων και των φυτών καθώς και της καλής μεταχείρισης των ζώων σε ολόκληρη την αγροδιατροφική αλυσίδα, καθώς και ότι σέβονται τα διεθνή πρότυπα και υποχρεώσεις. Παρόλα αυτά, ορισμένες φορές που οι ιδιαίτερες δεξιότητές τους είναι αναγκαίες προκειμένου να εξασφαλιστεί ένα απόλυτα σωστό αποτέλεσμα των επίσημων ελέγχων, θα πρέπει να απαιτείται από τα κράτη μέλη να απευθύνονται σε επίσημους κτηνιάτρους, επίσημους υπαλλήλους φυτοϋγειονομικών υπηρεσιών ή άλλα ειδικά καθορισμένα πρόσωπα. Τούτο δεν θα πρέπει να θίγει τη δυνατότητα των κρατών μελών να χρησιμοποιούν επίσης επίσημους κτηνιάτρους, υπαλλήλους φυτοϋγειονομικών υπηρεσιών ή άλλα ειδικά καθορισμένα πρόσωπα σε περιπτώσεις που αυτό δεν απαιτείται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό (Κανονισμός 625/2017).

Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στους επίσημους ελέγχους οι οποίοι πραγματοποιούνται προκειμένου να εξακριβωθεί η συμμόρφωση με τους κανόνες, είτε αυτοί θεσπίζονται σε ενωσιακό επίπεδο είτε από τα κράτη μέλη, για την εφαρμογή της νομοθεσίας της Ένωσης όσον αφορά τους τομείς:

1. των τροφίμων και της ασφάλειας των τροφίμων, της ακεραιότητας και της θρεπτικότητας σε κάθε στάδιο της παραγωγής, της μεταποίησης και της διανομής των τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων που αποσκοπούν στη διασφάλιση θεμιτών πρακτικών στις εμπορικές συναλλαγές και στην προστασία των συμφερόντων και της ενημέρωσης των καταναλωτών, καθώς και της κατασκευής και χρήσης υλικών και αντικειμένων που προορίζονται να έρθουν σε επαφή με τα τρόφιμα.
2. της σκόπιμη ελευθέρωσης στο περιβάλλον γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ) με σκοπό την παραγωγή τροφίμων και ζωοτροφών.
3. των ζωοτροφών και της ασφάλειας των ζωοτροφών, σε οποιοδήποτε στάδιο της παραγωγής, της μεταποίησης, της διανομής και της χρήσης των ζωοτροφών, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων που αποσκοπούν στη διασφάλιση θεμιτών πρακτικών στις εμπορικές συναλλαγές και στην προστασία της υγείας, των συμφερόντων και της ενημέρωσης των καταναλωτών.
4. των απαιτήσεων για την υγεία των ζώων.
5. της πρόληψης και της ελαχιστοποίησης των κινδύνων για την υγεία των ανθρώπων και των ζώων οι οποίοι οφείλονται σε ζωικά υποπροϊόντα και σε παράγωγα προϊόντα.
6. των απαιτήσεων για την καλή μεταχείριση των ζώων.
7. των μέτρων προστασίας από τους επιβλαβείς για τα φυτά οργανισμούς.

8. των απαιτήσεων για τη διάθεση στην αγορά και τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων και της βιώσιμης χρήσης των φυτοφαρμάκων, με εξαίρεση τον εξοπλισμό εφαρμογής φυτοφαρμάκων.
9. της βιολογικής παραγωγής και επισήμανσης των βιολογικών προϊόντων.
10. της χρήσης και της επισήμανσης των προστατευόμενων ονομασιών προέλευσης, των προστατευόμενων γεωγραφικών ενδείξεων και των εγγυημένων παραδοσιακών ιδιότυπων προϊόντων (ΕΚ 625/2017).

3. Προγράμματα επίσημων ελέγχων στα κράτη μέλη

Οι επίσημοι έλεγχοι διενεργούνται από τις αρμόδιες αρχές των χωρών της ΕΕ για την επαλήθευση της συμμόρφωσης των επιχειρήσεων με τις απαιτήσεις της νομοθεσίας για την αλυσίδα των γεωργικών προϊόντων διατροφής. Οι χώρες της ΕΕ είναι υπεύθυνες για την επιβολή της νομοθεσίας για την αλυσίδα γεωργικών προϊόντων διατροφής. Οι αρμόδιες αρχές οργανώνουν επίσημο σύστημα ελέγχου στο έδαφός τους για να επαληθεύσουν ότι οι δραστηριότητες των φορέων και τα εμπορεύματα που διατίθενται στην αγορά της ΕΕ (είτε έχουν παραχθεί είτε έχουν εισαχθεί από τρίτες χώρες) συμμορφώνονται με τα σχετικά πρότυπα και απαιτήσεις. Όλοι οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων πρέπει να διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της ΕΕ για την αλυσωτή τροφική αλυσίδα στις καθημερινές τους δραστηριότητες. Υπόκεινται σε επίσημους ελέγχους ανεξάρτητα από το μέγεθός τους, ανάλογα με τον κίνδυνο που συνεπάγονται οι διάφορες δραστηριότητες για την ασφάλεια της αλυσίδας γεωργικών προϊόντων διατροφής (https://ec.europa.eu/food/safety/official_controls_en).

Στην Ελλάδα εφαρμόζεται το Πολυετές Ολοκληρωμένο Εθνικό Σχέδιο Ελέγχων (ΠΟΕΣΕ), όπου στηρίζεται στον Ευρωπαϊκό Κανονισμό (ΕΚ) 882/2004. Στο ΠΟΕΣΕ περιγράφονται οι εθνικές ρυθμίσεις που έχουν προβλεφθεί για την εφαρμογή των επίσημων ελέγχων στους τομείς των τροφίμων και των ζωοτροφών καθώς και για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων.

Καταρτίσθηκε από την Ομάδα Εργασίας για το ΠΟΕΣΕ που συστάθηκε σύμφωνα με την υπ' αριθμό 344/119385/24-09-2014 απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Το χρονικό πλαίσιο εφαρμογής που έχει ορισθεί, είναι τα πέντε έτη (2015 – 2019).

3.1 Εθνικοί στρατηγικοί στόχοι

Οι στρατηγικοί στόχοι του ΠΟΕΣΕ της Ελλάδας διαμορφώνονται ως εξής:

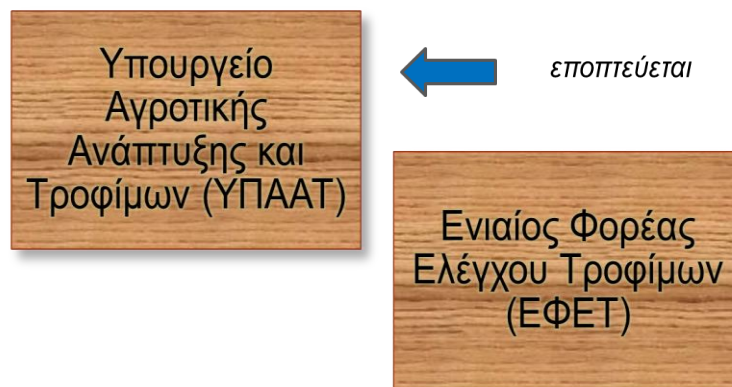
1. Παρακολούθηση και αντιμετώπιση των ζωνοδόων και των ζωνοσογόνων παραγόντων. Εκρίζωση συγκεκριμένων ζωνοδόων
2. Πρόληψη και αντιμετώπιση χημικών και βιολογικών παραγόντων κινδύνου στην αλυσίδα τροφίμων και ζωοτροφών
3. Προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών και καταπολέμηση των φαινομένων απάτης σε όλο το εύρος της διατροφικής αλυσίδας
4. Διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής της ενωσιακής νομοθεσίας περί φυτοϋγειονομικού ελέγχου για την προστασία του εθνικού κεφαλαίου, των φυσικών πόρων και του περιβάλλοντος
5. Βελτίωση της οργάνωσης και άσκησης του επίσημου ελέγχου σε θέματα που αφορούν στην ευζωία των ζώων
6. Προστασία της δημόσιας υγείας, της υγείας των ζώων και του περιβάλλοντος μέσω της ορθότερης διαχείρισης και βέλτιστης αξιοποίησης των ζωικών υποπροϊόντων
7. Βελτίωση της οργάνωσης και άσκησης του επίσημου ελέγχου για την ενιαία εφαρμογή της νομοθεσίας και την ισοδυναμία των επίσημων ελέγχων

(ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Βασικές προϋποθέσεις για την επίτευξη των εθνικών στρατηγικών στόχων είναι:

- Η επαρκής στελέχωση των υπηρεσιών των επισήμων ελέγχων καθώς και η κατανομή του προσωπικού ανάλογα με τις ανάγκες και τις προτεραιότητες.
- Η εξασφάλιση των αναγκαίων χρηματοδοτικών πόρων για τη κάλυψη του κόστους των επισήμων ελέγχων. Στην κατεύθυνση αυτή, επιβάλλεται η νομοθετική προσαρμογή του συνόλου των τελών καθώς και η ανταποδοτικότητά τους, ώστε αυτά να αποδίδονται για την κάλυψη των αναγκών του επίσημου ελέγχου.
- Η κατάρτιση του προσωπικού των αρμοδίων αρχών μέσω της διαμόρφωσης και υλοποίησης στοχοθετημένων και πιστοποιημένων προγραμμάτων εκπαίδευσης (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

3.2 Κεντρικές αρμόδιες αρχές

Κεντρική αρμόδια αρχή ορίζεται το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) δια των αρμοδίων, κατά περίπτωση κεντρικών υπηρεσιών του και του εποπτευόμενου από αυτό Ενιαίο Φορέα Ελέγχου Τροφίμων (ΕΦΕΤ).

Οι Κεντρικές Υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ και ο ΕΦΕΤ έχουν τις παρακάτω γενικές αρμοδιότητες:

- Τη νομοπαρασκευαστική επεξεργασία και έκδοση εθνικών διατάξεων, την εφαρμογή και συμμόρφωση προς οδηγίες, αποφάσεις, κανονισμούς και συστάσεις που εκδίδονται από τα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Την εκπόνηση και την υποστήριξη των εθνικών και ενωσιακών προγραμμάτων ελέγχου και την εποπτεία και αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης αυτών.
- Τον επιμερισμό και συντονισμό της διεξαγωγής των επισήμων ελέγχων, μέσα από τη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων σε αρχές κεντρικού, περιφερειακού και τοπικού επιπέδου, τη μέριμνα για την ενοποίηση των τεχνικών ελέγχου και τη διεξαγωγή τους με συχνότητα που καθορίζει η κατηγοριοποίηση επιχειρήσεων ως προς την επικινδυνότητά τους.
- Την κατάρτιση και εφαρμογή σχεδίων έκτακτης ανάγκης για τη διαχείριση κρίσεων.

- Τη διαμόρφωση και υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τη συνεχή ενημέρωση, επιμόρφωση και κατάρτιση του προσωπικού που διεξάγει επίσημους ελέγχους.
- Την ενημέρωση της κοινής γνώμης με διαφάνεια και αντικειμενικότητα.
- Την καταχώριση και έγκριση των εγκαταστάσεων σύμφωνα με τις διαδικασίες που απαιτεί η σχετική νομοθεσία.
- Τη συμμετοχή στα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των Διεθνών Οργανισμών για την υποστήριξη των απόψεων και θέσεων της χώρας και τη διαμόρφωση των σχετικών αποφάσεων.
- Την επικοινωνία με τα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής καθώς και με τις Κεντρικές Αρμόδιες Αρχές των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τρίτων χωρών και την παροχή αμοιβαίας συνδρομής.
- Την αξιολόγηση των εθνικών οδηγιών ορθής πρακτικής (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

3.2.1 Κεντρικές υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων διαθέτει τρεις Γενικές Διευθύνσεις. Τη Γενική Διεύθυνση Βιώσιμης Ζωικής Παραγωγής και Κτηνιατρικής, τη Γενική Διεύθυνση Βιώσιμης Φυτικής Παραγωγής και τη Γενική Διεύθυνση Βιώσιμης Αγροτικής Ανάπτυξης.

1. Η Γενική Διεύθυνση Βιώσιμης Ζωικής Παραγωγής και Κτηνιατρικής περιλαμβάνει έξι Διευθύνσεις:

- Τη Διεύθυνση Διαχείρισης Ζωικών Γενετικών Πόρων και Συστημάτων Εκτροφής Ζώων.
- Τη Διεύθυνση Διατροφής Ζώων, Ζωοτροφών και Βοσκοτόπων
- Τη Διεύθυνση Κτηνοτροφικών Υποδομών και Μεταποίησης Ζωικών Προϊόντων
- Τη Διεύθυνση Προστασίας των Ζώων, Φαρμάκων και Κτηνιατρικών Εφαρμογών
- Τη Διεύθυνση Υγείας των Ζώων και
- Τη Διεύθυνση Υγιεινής και Ασφάλειας Τροφίμων Ζωικής Προέλευσης

Οι κυριότερες αρμοδιότητες Των Διευθύνσεων της Γενικής Διεύθυνσης Βιώσιμης Ζωικής Παραγωγής και Κτηνιατρικής στα πλαίσια του ΠΟΕΣΕ είναι:

- Ο έλεγχος για την υγεία των ζώων
- Ο έλεγχος για την εισαγωγή, διακίνηση και εμπορία ζώντων ζώων – διαχείριση του συστήματος Traces.
- Ο έλεγχος για την παραγωγή, εμπορία και διακίνηση σπέρματος, ωαρίων και εμβρύων
- Ο έλεγχος επιτήρησης, διερεύνησης και εξάλειψης των ασθενειών των ζώων καθώς και το σύστημα κοινοποίησης αυτών
- Ο σχεδιασμός, κατάρτιση, παρακολούθηση, επιτήρηση, αξιολόγηση των εθνικών προγραμμάτων ζωνόσων
- Ο έλεγχος των τροφίμων ζωικής προέλευσης μέχρι και την πρώτη μεταποίηση.

- Ο έλεγχος για την παραγωγή και διαχείριση των ζωικών υποπροϊόντων
- Ο σχεδιασμός, η κατάρτιση, η παρακολούθηση, η επιτήρηση και η αξιολόγηση του εθνικού προγράμματος ελέγχου καταλοίπων
- Ο έλεγχος για τις εισαγωγές και εξαγωγές τροφίμων ζωικής προέλευσης
- Ο έλεγχος για την προστασία των ζώων κατά τη μετακίνηση, σφαγή και στις εκτροφές
- Ο έλεγχος για τη διακίνηση, την εμπορία και τη χρήση των κτηνιατρικών φαρμάκων
- Ο έλεγχος για την εφαρμογή της σήμανσης και καταγραφής των ζώων και τη λειτουργία της κτηνιατρικής βάσης δεδομένων
- Ο έλεγχος για την τήρηση κανόνων εμπορίας των προϊόντων ζωικής παραγωγής
- Ο έλεγχος τήρησης ζωοτεχνικών κανόνων και απόδοσης καθαρών φύλων
- Ο έλεγχος για τη διασφάλιση της παραγωγής και κυκλοφορίας ασφαλών, υγιεινών και ποιοτικών ζωοτροφών καθώς και πρόσθετων υλών και προμιγμάτων πρόσθετων υλών ζωοτροφών
- Η οριοθέτηση, αξιοποίηση και βελτίωση των βοσκοτόπων.

2. Η Γενική Διεύθυνση Βιώσιμης Φυτικής Παραγωγής περιλαμβάνει τρεις Διευθύνσεις:

- Τη Διεύθυνση Φυτογενετικών Πόρων και Πολλαπλασιαστικού Υλικού Καλλιεργούμενων Φυτικών Ειδών
- Τη Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής
- Τη Διεύθυνση Μεταποίησης και Ποιοτικού Ελέγχου Τροφίμων Φυτικής Παραγωγής – Τμήμα Ποιότητας και Ασφάλειας Τροφίμων Φυτικής Προέλευσης. Οι κυριότερες αρμοδιότητες της Διεύθυνσης αυτής είναι:
- Ο έλεγχος για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα και τα υπολείμματα αυτών
- Ο έλεγχος για την υγεία των φυτών
- Ο έλεγχος για το πολλαπλασιαστικό υλικό
- Ο έλεγχος τροφίμων φυτικής προέλευσης από την πρωτογενή παραγωγή μέχρι και την πρώτη μεταποίηση καθώς και στο στάδιο της εισαγωγής και εξαγωγής τους (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

3. Η Γενική Διεύθυνση Βιώσιμης Αγροτικής Ανάπτυξης περιλαμβάνει μία Διεύθυνση σχετική με το αντικείμενο του ΠΟΕΣΕ. Τη Διεύθυνση Συστημάτων Ποιότητας, Βιολογικής Παραγωγής και Γεωγραφικών Ενδείξεων.

Οι κυριότερες αρμοδιότητες της Διεύθυνσης αυτής είναι:

- Η άσκηση της εποπτείας του Συστήματος Ελέγχου των προϊόντων βιολογικής γεωργίας, πραγματοποιώντας εποπτικούς ελέγχους σε όλα τα στάδια του συστήματος ελέγχου και πιστοποίησης, για τη διαπίστωση της αποτελεσματικής, αντικειμενικής και αξιόπιστης λειτουργίας του.
- Η εκπόνηση νομοθεσίας για το καθεστώς ελέγχου των προϊόντων βιολογικής γεωργίας

- Η εκπόνηση νομοθεσίας για τον έλεγχο των προϊόντων Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ), Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης (ΠΓΕ) και των Εγγυημένων Παραδοσιακών Ιδιότυπων Προϊόντων (ΕΠΙΠ) και συνεργασία με τον ΕΛΓΟ – Δήμητρα σε θέματα ελέγχου και ποιοτικοποίησης προϊόντων ΠΟΠ ΚΑΙ ΠΓΕ (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

3.2.2 Ενιαίος Φορέας Ελέγχου Τροφίμων

Ο Ενιαίος Φορέας Ελέγχου Τροφίμων (ΕΦΕΤ) συστάθηκε με το Νόμο 2741/ΦΕΚ 199/28-09-1999. Αποτελεί Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου και τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Ο ΕΦΕΤ διοικείται από επταμελές Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει για κάθε θέμα σχετικό με την διοίκηση, λειτουργία και διαχείριση του, ενώ λαμβάνει όλες τις αναγκαίες αποφάσεις για την εκπλήρωση της αποστολής του.

Στον ΕΦΕΤ λειτουργούν δύο συμβουλευτικά και γνωμοδοτικά όργανα. Το Επιστημονικό Συμβούλιο Ελέγχου Τροφίμων (ΕΣΕΤ) σε θέματα επιστημονικά και το Εθνικό Συμβούλιο Πολιτικής Ελέγχου Τροφίμων (ΕΣΠΕΤ) σε θέματα πολιτικής ελέγχου τροφίμων. Για την επιτέλεση των αρμοδιοτήτων του η οργάνωση και διάρθρωση των υπηρεσιών του ακολουθούν κεντρική και περιφερειακή ανάπτυξη (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Σε επίπεδο Κεντρικής Υπηρεσίας λειτουργούν οι Διευθύνσεις :

- ✓ Διεύθυνση Ελέγχων Επιχειρήσεων
- ✓ Διεύθυνση Εργαστηριακών ελέγχων
- ✓ Διεύθυνση Εκπαίδευσης-Ενημέρωσης-Πληροφορικής
- ✓ Διεύθυνση Διατροφικής Πολιτικής και Ερευνών
- ✓ Διεύθυνση Αξιολόγησης Εγκρίσεων
- ✓ Διεύθυνση Διοικητικής Υποστήριξης

Στην Κεντρική Υπηρεσία του ΕΦΕΤ απασχολούνται 81 υπάλληλοι (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Περιφερειακές Υπηρεσίες ΕΦΕΤ

Η οργανωτική διάρθρωση του ΕΦΕΤ προβλέπει τη λειτουργία 13 Περιφερειακών Διευθύνσεων. Εννέα Περιφερειακές Υπηρεσίες έχουν αναπτυχθεί και λειτουργούν ως κάτωθι:

1. Περιφερειακή Διεύθυνση Αττικής με έδρα την Αθήνα
2. Περιφερειακή Διεύθυνση Κεντρικής Μακεδονίας με έδρα τη Θεσσαλονίκη
3. Περιφερειακή Διεύθυνση Δυτικής Ελλάδας με έδρα την Πάτρα
4. Περιφερειακή Διεύθυνση Θεσσαλίας με έδρα τη Λάρισα
5. Περιφερειακή Διεύθυνση Κρήτης με έδρα το Ηράκλειο
6. Περιφερειακή Διεύθυνση Ηπείρου με έδρα τα Ιωάννινα
7. Περιφερειακή Διεύθυνση Αν. Μακεδονίας Θράκης με έδρα την Κομοτηνή
8. Περιφερειακή Διεύθυνση Βορείου Αιγαίου με έδρα τη Μυτιλήνη

9. Περιφερειακή Διεύθυνση Πελοποννήσου με έδρα την Τρίπολη

Υπηρεσία	Διεύθυνση	Τηλέφωνο	Φαξ	eMail
Κεντρική Υπηρεσία	0	2132145800	2132145860	0
Περιφερειακή Διεύθυνση Αττικής	0	2132145800	2132145940	0
Περιφερειακή Διεύθυνση Κεντρικής Μακεδονίας	0	0	0	0
Περιφερειακή Διεύθυνση Δυτικής Ελλάδας	0	0	0	0
Περιφερειακή Διεύθυνση Κρήτης	0	0	0	0
Περιφερειακή Διεύθυνση Θεσσαλίας	0	0	0	0
Περιφερειακή Διεύθυνση Ηπείρου	0	0	0	0
Περιφερειακή Διεύθυνση Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης	0	0	0	0
Περιφερειακή Διεύθυνση Βορείου Αιγαίου	0	0	0	0
Περιφερειακή Διεύθυνση Πελοποννήσου	0	0	0	0

Με βάση την ισχύουσα οργανωτική δομή οι Περιφερειακές Δ/νσεις συντονίζονται, καθοδηγούνται και εποπτεύονται από την Κεντρική Υπηρεσία του ΕΦΕΤ, αναφέρονται σε αυτή, η οποία έχει και την αρμοδιότητα διοικητικού ελέγχου αυτών, βάσει: του Ν.2741/1999, του Π.Δ. 223/2000 και της ΚΥΑ 15523/06 (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Οι Περιφερειακές Διευθύνσεις έχουν την ευθύνη, στον τομέα αρμοδιότητας του ΕΦΕΤ, για την εφαρμογή των προγραμμάτων του επισήμου ελέγχου, καθώς και την καθοδήγηση & τον συντονισμό των αρμοδίων αρχών περιφερειακού και τοπικού επιπέδου.

Ο συνολικός αριθμός υπαλλήλων που υπηρετούν στις Περιφερειακές Δ/νσεις ανέρχεται σε 149. Ελεγκτές που ασκούν επίσημο έλεγχο είναι κτηνίατροι, γεωπόνοι, χημικοί, χημικοί μηχανικοί, βιολόγοι, τεχνολόγοι τροφίμων και επόπτες δημόσιας υγείας.

Οι αρμοδιότητες του ΕΦΕΤ είναι:

- Η προστασία του καταναλωτή και της δημόσιας υγείας με τη διαμόρφωση πολιτικών και τη χάραξη στρατηγικής στον τομέα των τροφίμων.
 - Η πρόληψη και η αντιμετώπιση κινδύνων στα τρόφιμα σε όλα τα στάδια της διατροφικής αλυσίδας μετά την πρωτογενή παραγωγή και την πρώτη μεταποίηση των ζωικών & φυτικών τροφίμων καθώς και των υλικών & αντικειμένων σε επαφή με τρόφιμα.
 - Η προστασία των οικονομικών συμφερόντων του καταναλωτή με την αποτροπή της παραπλάνησής του σε σχέση με την υγιεινή, τη σύσταση και την επισήμανση.
 - Η ενδυνάμωση της εμπιστοσύνης του καταναλωτή με την αντικειμενική ενημέρωση του σε θέματα ασφαλών διατροφικών συνηθειών και διατροφικών κινδύνων.
 - Ο συντονισμός των αρμοδίων αρχών για την άσκηση του επισήμου ελέγχου τροφίμων και την αντιμετώπιση περιστατικών ασφαλείας τροφίμων και διατροφικών κρίσεων.
 - Η διασφάλιση της νομικής εξουσίας κατά τη διενέργεια επίσημων ελέγχων και η αποτελεσματικότητα του συστήματος μέτρων επιβολής.
 - Η ενδυνάμωση της δικτύωσης, η επιστημονική και τεχνολογική τεκμηρίωση και η έρευνα για τη διαμόρφωση πολιτικών διατροφής και ασφάλειας των τροφίμων.
 - Η βελτίωση του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου τροφίμων στο πλαίσιο υιοθέτησης των αρχών βέλτιστης νομοθέτησης.
 - Η συμμετοχή στη διαμόρφωση εθνικών θέσεων σε θέματα ασφάλειας τροφίμων και διατροφής και η υποστήριξή τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
 - Η διαρκής εκπαίδευση του προσωπικού των αρμοδίων αρχών για την επίτευξη ομοιομορφίας και αποτελεσματικότητας στην άσκηση του επισήμου ελέγχου.
 - Η διαρκής κατάρτιση του προσωπικού των επιχειρήσεων τροφίμων για τη διασφάλιση της τήρησης των απαιτήσεων της νομοθεσίας των τροφίμων.
- Επιπλέον, ο ΕΦΕΤ αποτελεί:
- Σημείο επαφής του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές (RASFF) σύμφωνα με την υπ'αριθ. 077/2011 ΚΥΑ (ΦΕΚ 917/Β/20-5-2011)
 - Εθνικό σημείο επαφής του Codex Alimentarius με την υπ'αριθ. 349/05 ΚΥΑ συντονίζοντας ενέργειες και δράσεις με στόχο τη διαμόρφωση εθνικής θέσης σε συνεδριάσεις αντίστοιχων επιτροπών
 - Εστιακό σημείο επαφής της EFSA
 - Σημείο επαφής του INFOSAN
 - Φορέα-σύνδεσμο της Ελλάδας (General Liaison Body) για τους σκοπούς του «Συστήματος Διοικητικής Συνδρομής και Συνεργασίας» (AAC system) μεταξύ των Κ-Μ, όπως προβλέπεται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 882/2004 (αριθμ. πρωτ. 15688/25-09-2014/ΕΦΕΤ) (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

3.2.3 Λοιπές υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Άλλες Υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ είναι οι Συνοριακοί Σταθμοί Κτηνιατρικού Ελέγχου (ΣΥΚΕ), τα Περιφερειακά Κέντρα Προστασίας Φυτών και Ποιοτικού Ελέγχου (ΠΚΠΦ&ΠΕ) και Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός (ΕΛΓΟ) «ΔΗΜΗΤΡΑ».

Οι ΣΥΚΕ αποτελούν Τμήματα των Διευθύνσεων Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών του ΥΠΑΑΤ και σύμφωνα με την απόφαση της Επιτροπής 2009/821/ΕΚ είναι οι ακόλουθοι δέκα:

- ΣΥΚΕ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑ ΑΘΗΝΩΝ
- ΣΥΚΕ ΠΕΙΡΑΙΑ (Λιμάνι)
- ΣΥΚΕ ΕΥΖΩΝΩΝ
- ΣΥΚΕ ΕΙΔΟΜΕΝΗΣ
- ΣΥΚΕ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (Λιμάνι)
- ΣΥΚΕ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
- ΣΥΚΕ ΚΑΚΑΒΙΑΣ
- ΣΥΚΕ ΠΕΠΛΟΥ
- ΣΥΚΕ ΝΕΟΥ ΚΑΥΚΑΣΟΥ
- ΣΥΚΕ ΑΣΤΑΚΟΥ

Στις ΣΥΚΕ γίνεται έλεγχος των εισερχόμενων ζώντων ζώων, των προϊόντων και των υποπροϊόντων ζωικής προέλευσης από τρίτες χώρες (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Τα ΠΚΠΦ&ΠΕ αποτελούν τμήματα των Διευθύνσεων Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών του ΥΠΑΑΤ και είναι τα ακόλουθα οκτώ:

- Πειραιά, της Δ/σης Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών Αττικής
- Θεσσαλονίκης, της Δ/σης Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών Μακεδονίας - Θράκης
- Καβάλας, της Δ/σης Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών Μακεδονίας - Θράκης
- Αχαΐας, της Δ/σης Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδος και Ιονίου
- Ναυπλίου, της Δ/σης Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδος και Ιονίου
- Ηρακλείου, της Δ/σης Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών Κρήτης
- Βόλου, της Δ/σης Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας
- Ιωαννίνων, της Δ/σης Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας

Στα ΠΚΠΦ&ΠΕ γίνεται:

- έλεγχος ποιότητας και ασφάλειας των προϊόντων φυτικής προέλευσης καθώς και ο εργαστηριακός έλεγχος αυτών.
- έλεγχος των εισαγομένων και εξαγομένων προϊόντων και των βιολογικών προϊόντων φυτικής παραγωγής.

- εφαρμογή ισχύουσας φυτοϋγειονομικής νομοθεσίας από τους ορισμένους φυτοϋγειονομικούς ελεγκτές σύμφωνα με τα καθήκοντά τους, έλεγχος προστασίας φυτικής παραγωγής (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Ο Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός (ΕΛΓΟ) «ΔΗΜΗΤΡΑ» ιδρύθηκε με την ΚΥΑ υπ' αριθμόν 188763/13-10-11. Είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου. Διαθέτει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και εποπτεύεται από τον Υπουργό του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Ο «ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ» έχει τις εξής αρμοδιότητες:

- Τον έλεγχο και η πιστοποίηση αγροτικών προϊόντων Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ), Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ενδείξης (ΠΓΕ), καθώς και προϊόντων Ειδικών Πτηνοτροφικών Εκτροφών (ΕΠΕ).
- Την Επίβλεψη Εγκεκριμένων Οργανισμών Ελέγχου και Πιστοποίησης Προϊόντων Βιολογικής Γεωργίας.
- Την ενημέρωση των υπηρεσιών του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (FEOGA), της ΓΔΒΖΠ&Κ του ΥΠΑΑΤ καθώς και του ΟΠΕΚΕΠΕ σχετικά με στοιχεία παραγωγής αγελαδινού γάλακτος.
- Την παρακολούθηση σε συνεχή βάση των μηνιαίων αγορών αγελαδινού, γίδινου και πρόβειου γάλακτος από τις βιομηχανίες – βιοτεχνίες και η ηλεκτρονική καταγραφή τους στη βάση δεδομένων του ΕΛΓΟ.
- Την παρακολούθηση και η ηλεκτρονική καταγραφή σε συνεχή βάση των μηνιαίων ισοζυγίων γάλακτος.
- Την παρακολούθηση της ηλεκτρονικής καταγραφής των σφαγών και των μηνιαίων ισοζυγίων κρέατος στο σύστημα ARTEMIS, η διασταύρωση των στοιχείων τους με την Κ.Β.Δ. και το TRACES.
- Την ενημέρωση των υπηρεσιών της ΕΕ σε συνεργασία με το ΥΠΑΑΤ και τον ΟΠΕΚΕΠΕ.
- Το σχεδιασμό, το συντονισμό και την πραγματοποίηση ελέγχων για την ορθή χρήση των ειδών γάλακτος στα γαλακτοκομικά προϊόντα και την ορθότητα των ισχυρισμών αναφορικά με την προέλευσή τους καθώς και για τη διασφάλιση της ιχνηλασιμότητας στις επιχειρήσεις παραγωγής προϊόντων γάλακτος και κρέατος.
- Τον έλεγχο της ορθής χρήσης προαιρετικών ενδείξεων στο βόειο κρέας.
- Τον έλεγχο της ποιότητας του αγελαδινού, πρόβειου και γίδινου γάλακτος, σύμφωνα με την εθνική και ενωσιακή νομοθεσία με τα οκτώ εργαστήρια ελέγχου ποιότητας γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων.
- Τον έλεγχο του νωπού γάλακτος, στο πλαίσιο των κανόνων παραγωγής και εμπορίας της Κοινής Οργάνωσης Αγοράς (Κ.Ο.Α.) του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων της Ε.Ε
- Τον έλεγχο της ποιότητας γαλακτοκομικών προϊόντων.

Στο ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ» απασχολούνται 71 άτομα διαφόρων ειδικοτήτων (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

3.3 Κεντρικές Υπηρεσίες Άλλων Υπουργείων

Οι κεντρικές υπηρεσίες των άλλων υπουργείων είναι το **Γενικό Χημείο του Κράτους** (ΓΚΧ) όπου ανήκει στο Υπουργείο Οικονομικών και αποτελεί μια Γενική Διεύθυνση αυτού, ο **Εθνικός Οργανισμός Φαρμάκων** (ΕΟΦ) όπου είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου και τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Υγείας, το **Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων** (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.) το οποίο είναι ΝΠΙΔ άμεσα εποπτευόμενο και χρηματοδοτούμενο από το Υπουργείο Υγείας, η **Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Υπηρεσιών Υγείας** η οποία ανήκει στο Υπουργείο Υγείας και μέσω της Διεύθυνσης Δημόσιας Υγείας έχει αρμοδιότητα για τον έλεγχο της ποιότητας του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης, η **Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας του Καταναλωτή** η οποία ανήκει στο Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης & Τουρισμού και έχει αρμοδιότητα σε ζητήματα καταπολέμησης της νοθείας και της παραπλάνησης και ιδίως σε θέματα προέλευσης και η **Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας** (Ε.Ε.Α.Ε.) όπου είναι ΝΠΔΔ με πλήρη διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια που υπάγεται στον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και εποπτεύεται από αυτόν (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

3.3.1 Άλλες Υπηρεσίες

Σύμφωνα με τον ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» (Α' 87) θεμελιώνονται 13 αιρετές Περιφέρειες. Σε κάθε Περιφέρεια, οι Υπηρεσίες που εντάσσονται στους τομείς του ΠΟΕΣΕ είναι :

- Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής
- Διεύθυνση Κτηνιατρικής Περιφέρειας (ΔΚΠ)
- Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας Περιφέρειας (ΔΑΟ)
- Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) Περιφερειακών Ενοτήτων
- Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας
- Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας Περιφέρειας (ΔΔΥΠ)
- Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Περιφερειακών Ενοτήτων (Τμήμα Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου)
- Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης
- Διευθύνσεις Ανάπτυξης Περιφερειακών Ενοτήτων (Τμήμα Εμπορίου και Τουρισμού) (ΠΟΕΣΕ 2015-2019)

3.3.2 Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) – Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας (ΔΑΟ) των Περιφερειακών Ενοτήτων

Λειτουργούν 57 Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) Περιφερειακών Ενοτήτων και 3 Δ/σεις Αγροτικής Οικονομίας, στις οποίες περιλαμβάνονται τα Τμήματα:

1. Τμήμα Κτηνιατρικής

Τα Τμήματα Κτηνιατρικής ανήκουν διοικητικά στις Περιφέρειες οι οποίες σε σχέση με τη διενέργεια του επίσημου ελέγχου αναφέρονται στη Γενική Διεύθυνση Βιώσιμης Ζωικής Παραγωγής & Κτηνιατρικής του ΥΠΑΑΤ και στον ΕΦΕΤ.

Έχουν αρμοδιότητα τη διενέργεια του επίσημου ελέγχου και την εφαρμογή προγραμμάτων στους τομείς της υγείας και ευζωίας των ζώων, του ελέγχου των τροφίμων και των ζωικών υποπροϊόντων. Τα Τμήματα Κτηνιατρικής απασχολούν περίπου 480 κτηνίατρους (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

2. Τμήμα Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου

Τα Τμήματα Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου ανήκουν διοικητικά στις Περιφέρειες, οι οποίες σε σχέση με τη διενέργεια του επίσημου ελέγχου αναφέρονται στις κατ' αρμοδιότητα Δ/σεις της Γενικής Δ/σης Βιώσιμης Φυτικής Παραγωγής και της Γενικής Δ/σης Βιώσιμης Ζωικής Παραγωγής & Κτηνιατρικής του ΥΠΑΑΤ και στον ΕΦΕΤ.

Έχουν αρμοδιότητα τη διενέργεια του επίσημου ελέγχου και την εφαρμογή προγραμμάτων στους τομείς των ζωοτροφών, προϊόντων φυτικής προέλευσης και ποιοτικού και φυτοϋγειονομικού ελέγχου. Τα Τμήματα Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου απασχολούν στους παραπάνω τομείς 350 περίπου γεωπόνους (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

3.3.3 Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας

Λειτουργούν 67 Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας Περιφερειακών Ενοτήτων, στις οποίες περιλαμβάνεται το Τμήμα Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου.

Τα Τμήματα Περιβαλλοντικής Υγιεινής & Υγειονομικού Ελέγχου ανήκουν διοικητικά στις Περιφέρειες, οι οποίες σε σχέση με τη διενέργεια του επίσημου ελέγχου αναφέρονται στον ΕΦΕΤ και στο Υπουργείο Υγείας.

- Έχουν αρμοδιότητα εκτός των άλλων καθηκόντων τους, στον Τομέα της υγιεινής
- ✓ τον επίσημο έλεγχο των επιχειρήσεων λιανικού εμπορίου, παροχής υπηρεσιών, παρασκευαστών που πωλούν λιανικώς, αποθηκών και αγορών χονδρικής πώλησης.
 - ✓ τον έλεγχο της ποιότητας του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης σε εφαρμογή της ΚΥΑ Υ2/2600/01 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει. Τα Τμήματα Περιβαλλοντικής Υγιεινής & Υγειονομικού Ελέγχου απασχολούν 250 επόπτες Δημόσιας Υγείας (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

3.3.4 Διευθύνσεις Ανάπτυξης

Λειτουργούν 57 Διευθύνσεις Ανάπτυξης Περιφερειακών Ενοτήτων, στις οποίες περιλαμβάνεται το Τμήμα Εμπορίου και Τουρισμού. Τα Τμήματα Εμπορίου και Τουρισμού ανήκουν διοικητικά στις Περιφέρειες οι οποίες σε σχέση με τη διενέργεια του επίσημου ελέγχου αναφέρονται στον ΕΦΕΤ για θέματα επίσημου ελέγχου και στη Γενική Διεύθυνση Βιώσιμης Ζωικής Παραγωγής & Κτηνιατρικής του ΥΠΑΑΤ σχετικά με το σύστημα επισήμανσης βόειου κρέατος. Είναι αρμόδια για:

- ✓ τον έλεγχο σύνθεσης, νοθείας και επισήμανσης τροφίμων

- ✓ την εφαρμογή του υποχρεωτικού συστήματος επισήμανσης βόειου κρέατος (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

3.3.5 Εθνικά Εργαστήρια Αναφοράς

Έχει ορισθεί για κάθε Ενωσιακό Εργαστήριο Αναφοράς ένα ή περισσότερα Εθνικά Εργαστήρια Αναφοράς σύμφωνα με το άρθρο 33 του Καν. (ΕΚ) 882/2004.

Τα Εθνικά Εργαστήρια Αναφοράς συνεργάζονται με τα αντίστοιχα Ενωσιακά Εργαστήρια Αναφοράς και διασφαλίζουν την κοινοποίηση των πληροφοριών που παρέχονται από τα Ενωσιακά Εργαστήρια Αναφοράς στα εργαστήρια επισήμου ελέγχου και στις Κεντρικές Αρμόδιες Αρχές. Επίσης, συντονίζουν τις δραστηριότητες των εργαστηρίων επισήμου ελέγχου στον τομέα αρμοδιότητάς τους, οργανώνουν, όπου απαιτείται, συγκριτικές δοκιμές ικανότητας και παρέχουν επιστημονική και τεχνική συνδρομή στις Κεντρικές Αρμόδιες Αρχές (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Τα εργαστήρια που έχουν επιλεγεί ως Εθνικά Εργαστήρια Αναφοράς πληρούν τις εξής απαιτήσεις :

- Έχουν τεχνική επάρκεια, δηλαδή λειτουργούν σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 12 του Κανονισμού (ΕΚ) 882/2004. Στην Ελλάδα η διαπίστευση παρέχεται από τον αρμόδιο φορέα που είναι το Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης (ΕΣΥΔ).
- Συμμετέχουν σε διεργαστηριακές δοκιμές ικανότητας και εκπρόσωποί τους παρακολουθούν τις συναντήσεις και εκπαιδεύσεις που διοργανώνονται από τα αντίστοιχα Ενωσιακά Εργαστήρια Αναφοράς
- Συμμετέχουν ή/και οργανώνουν διεργαστηριακά προγράμματα επικύρωσης μεθόδων και πιστοποίησης υλικών αναφοράς σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.
- Διαθέτουν εμπειρία σε εκτέλεση Εθνικών Προγραμμάτων για τον Επίσημο Έλεγχο.
- Συμμετέχουν σε εθνικές, ευρωπαϊκές και διεθνείς επιτροπές εμπειρογνομόνων (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

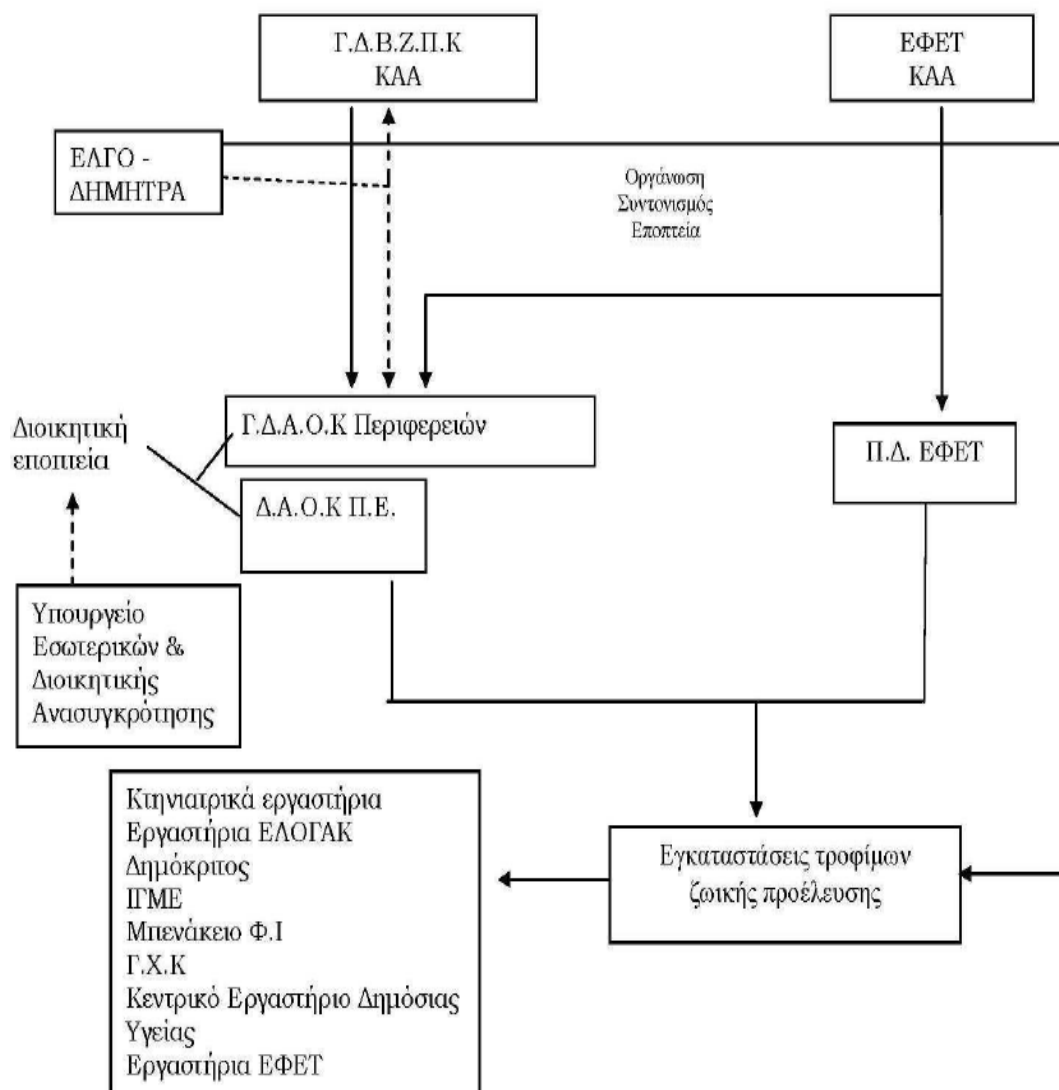
3.3.6 Εργαστήρια Επισήμου Ελέγχου

Ως επίσημα εργαστήρια δηλαδή εργαστήρια, που πραγματοποιούν την ανάλυση των δειγμάτων, που λαμβάνονται κατά τους επισήμους ελέγχους τροφίμων, θεωρούνται σύμφωνα με το Ν. 2741/1999 (ΦΕΚ 199 Α') το Γενικό Χημείο του Κράτους, και άλλα δημόσια εργαστήρια (εργαστήρια του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, του Υπουργείου Υγείας καθώς και εργαστήρια που εποπτεύονται από τις εν λόγω δημόσιες αρχές), συμπεριλαμβανομένων και των εργαστηρίων των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων καθώς και ιδιωτικά εργαστήρια μετά την έκδοση των εθνικών μέτρων εφαρμογής του άρθρου 9 της ΚΥΑ 15523/31.8.06 (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

http://portal.efet.gr/portal/page/portal/efetnew/authorities_control/laboratories

3.4 Οργάνωση και Διαχείριση Επίσημων Ελέγχων – Τρόφιμα Ζωικής Προέλευσης

ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΖΩΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ

(ΠΟΕΣΕ 2015-2019)

Για τον επίσημο έλεγχο των τροφίμων ζωικής προέλευσης Κεντρική Αρμόδια Αρχή (ΚΑΑ) είναι το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων δια της Διεύθυνσης Υγιεινής και Ασφάλειας Τροφίμων Ζωικής Προέλευσης (ΔΥΑΤ) της Γενικής Διεύθυνσης Βιώσιμης Ζωικής Παραγωγής & Κτηνιατρικής (ΓΔΒΖΠ&Κ) και του Ενιαίου Φορέα Ελέγχου Τροφίμων (ΕΦΕΤ) (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

- Η ΔΥΑΤ έχει τη ευθύνη για την κατάρτιση, την εποπτεία, την εφαρμογή, την παρακολούθηση του συστήματος επίσημων ελέγχων και την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του, κατά την πρωτογενή παραγωγή προϊόντων ζωικής προέλευσης και την εισαγωγή τροφίμων ζωικής προέλευσης.
- Ο ΕΦΕΤ έχει τη ευθύνη για την κατάρτιση, την εποπτεία, την εφαρμογή, την παρακολούθηση του συστήματος επίσημων ελέγχων και την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του μετά την πρώτη μεταποίηση προϊόντων ζωικής προέλευσης μέχρι την τελική διάθεση αυτών (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Οι Αρμόδιες Αρχές είναι:

- Οι 9 Περιφερειακές Διευθύνσεις του ΕΦΕΤ έχουν αρμοδιότητα για :
 - ✓ τη διενέργεια των επίσημων ελέγχων τροφίμων ζωικής προέλευσης στον τομέα αρμοδιότητας του ΕΦΕΤ.
 - ✓ τον συντονισμό και τη συνεργασία με τις Διευθύνσεις Κτηνιατρικής των Περιφερειών (ΔΚΠ) και τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων (ΔΑΟΚ) για την εξειδίκευση, επιμερισμό και την οργάνωση του επίσημου ελέγχου (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).
- Οι 10 Συνοριακοί Σταθμοί Κτηνιατρικού Ελέγχου (ΣΥΚΕ) έχουν αρμοδιότητα για τον έλεγχο των εισερχομένων ζώων και των προϊόντων ζωικής προέλευσης από Τρίτες Χώρες.
- Οι Δ/σεις Κτηνιατρικής Περιφερειών και Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων. Στις αρχές αυτές έχουν μεταβιβαστεί αρμοδιότητες από την Κεντρική Αρμόδια Αρχή σε εφαρμογή των απαιτήσεων των Κανονισμών και συγκεκριμένα, η αδειοδότηση και καταχώριση των εγκαταστάσεων τροφίμων ζωικής προέλευσης όπως καθορίζονται στην ΚΥΑ 15523/06 και στο Π.Δ 79/07 καθώς και η διενέργεια του επίσημου ελέγχου στον τομέα τροφίμων ζωικής προέλευσης (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Ο επίσημος έλεγχος στο πεδίο των τροφίμων ζωικής προέλευσης αφορά την εφαρμογή των γενικών απαιτήσεων των Κανονισμών 178/02, 882/04, 852/04, των ειδικών κανόνων υγιεινής που αφορούν και προσδιορίζουν την οργάνωση των επίσημων ελέγχων κατ' εφαρμογή των Κανονισμών 853/04 & 854/04 και των ειδικών κανόνων που διέπουν την ποιότητα και την ασφάλεια των τροφίμων ζωικής προέλευσης. Περιλαμβάνει τις εγκαταστάσεις που προβλέπονται στον Κανονισμό 853/04 και τα παραγόμενα προϊόντα αυτών:

- Κρέας και προϊόντων αυτού
- Γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα
- Μέλι
- Ζώντα δίθυρα μαλάκια
- Αλιευτικά προϊόντα
- Αυγά και προϊόντα τους
- Τετηγμένο ζωικό λίπος & κατάλοιπα ζωικού λίπους

- Ζελατίνη, κολλαγόνο.
- Στομάχια, ουροδόχους κύστες, έντερα που έχουν υποστεί επεξεργασία
- Βατραχοπόδαρα – σαλιγκάρια (ΠΟΕΣΕ 2015-2019)

Ο επίσημος έλεγχος προβλέπει:

A) Την εξακρίβωση της συμμόρφωσης των επιχειρήσεων στις γενικές και ειδικές υγειονομικές απαιτήσεις των Κανονισμών 852/2004 και 853/2004 αναφορικά με τα ως άνω προϊόντα.

B) Τον έλεγχο της εφαρμογής και τήρησης των προαπαιτούμενων προγραμμάτων και των κανόνων ορθής υγιεινής πρακτικής σε επίπεδο εγκαταστάσεων.

Γ) Τον έλεγχο των παραγόμενων προϊόντων, ο οποίος αφορά:

- εξέταση πρώτων υλών, ενδιάμεσων προϊόντων και της συμμόρφωσης των τελικών προϊόντων με τις απαιτήσεις της νομοθεσίας.
- εξέταση των υλικών και των αντικειμένων που προορίζονται να έρθουν σε επαφή με τα τρόφιμα.
- εξέταση της επισήμανσης των τελικών προϊόντων, της παρουσίασης και της διαφήμισης αυτών.
- δειγματοληψία και ανάλυση που αφορά μικροβιολογικά κριτήρια, παρουσία χημικών, φυσικών κινδύνων και ραδιενέργειας. Ποιότητα ή και νοθεία.

Δ) Τον έλεγχο για την διαπίστωση ανάπτυξης και εφαρμογής διαδικασιών βάσει των αρχών του HACCP με στόχο την κατά το δυνατόν διασφάλιση των τροφίμων ζωικής προέλευσης, ιδίως όσον αφορά την τήρηση των μικροβιολογικών κριτηρίων του Κανονισμού 2073/2005, την συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις περί καταλοίπων, προσμείξεων και απαγορευμένων ουσιών και την πρόληψη φυσικών κινδύνων.

E) Τον έλεγχο της ορθής διαχείρισης του σήματος καταλληλότητας ή αναγνώρισης και της τήρησης συστήματος ιχνηλασιμότητας.

Στ) Τον έλεγχο γραπτού υλικού και άλλων αρχείων σχετικών με την αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τη νομοθεσία (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Με δεδομένο ένα σημαντικό αριθμό εγκαταστάσεων παραγωγής και μεταποίησης τροφίμων ζωικής προέλευσης και έχοντας στόχο την διασφάλιση της συνεχούς βελτίωσης της ικανότητας των επιχειρήσεων για την παραγωγή ασφαλών τροφίμων, υλοποιείται ο σχεδιασμός και η οργάνωση των ελέγχων.

Η οργάνωση του επίσημου ελέγχου έχει ως κριτήρια την αξιολόγηση και την ιεράρχηση του κινδύνου. Οι επίσημοι έλεγχοι πραγματοποιούνται κατά κανόνα χωρίς προειδοποίηση και όπου απαιτείται κατόπιν ενημέρωσης της επιχείρησης και λήψης έγκαιρων μέτρων προετοιμασίας. Οι επίσημοι έλεγχοι μπορεί να είναι και έκτακτοι, στο βαθμό που προκύπτουν από την διαχείριση του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης, καταγγελιών και καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.

Κατά την διάρκεια των ελέγχων αξιοποιούνται έντυπα τα οποία υποβοηθούν τους ελεγκτές να διεξάγουν τον έλεγχο με πληρότητα και με εξέταση όλων των παραμέτρων. Τα ευρήματα των ελέγχων συμπεριλαμβανομένων των μη συμμορφώσεων με τις απαιτήσεις της νομοθεσίας, καταγράφονται σε επίσημες

εκθέσεις στις οποίες επισυνάπτονται όλα τα σχετικά έγγραφα που παρέχουν αποδείξεις για τα συμπεράσματα της επιθεώρησης.

Οι Αρμόδιες Αρχές αποστέλλουν εκθέσεις στους υπεύθυνους των επιχειρήσεων σε περιπτώσεις που στοιχειοθετούνται παραβάσεις ή περιλαμβάνουν παρατηρήσεις ή διορθωτικά μέτρα που πρέπει να ληφθούν υπόψη. Ορίζεται χρονοδιάγραμμα ενεργειών και επανέλεγχος όπου απαιτείται (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Υπάρχει νομικό πλαίσιο (Ν. 4235/2014) που κατοχυρώνει τις ενέργειες των υπηρεσιών σχετικά με την επιβολή μέτρων μη συμμόρφωσης όπως :

- Αναστολή λειτουργίας ή κλείσιμο εγκατάστασης
- Αναστολή ή ανάκληση της έγκρισης της εγκατάστασης.
- Ρύθμιση ζητημάτων που αφορούν την διαδικασία κατάσχεσης, δέσμευσης, καταστροφής μη ασφαλών ή μη κανονικών τροφίμων.
- Διαδικασιών απόσυρσης, ανάκλησης προϊόντων.
- Την δυνατότητα αξιοποίησης προϊόντων για άλλες χρήσεις.
- Την επιβολή ποινικών και διοικητικών κυρώσεων στις περιπτώσεις διαπίστωσης παραβάσεων της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας σύμφωνα με το Ν. 4235/2014 και των διατάξεων κατ'εφαρμογή αυτού.
- Την κατοχύρωση του δικαιώματος προσφυγής στον ενδιαφερόμενο μέσα από προσδιορισμένη χρονικά διαδικασία.
- Την κατοχύρωση του δικαιώματος αίτησης συμπληρωματικής γνώμης εμπειρογνώμονα (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

3.4.1 Εισαγωγές Τροφίμων Ζωϊκής Προέλευσης

Ο έλεγχος κατά την εισαγωγή των τροφίμων ζωικής προέλευσης τρίτων χωρών αφορά όλες τις παρτίδες τροφίμων.

Ο έλεγχος περιλαμβάνει:

- έλεγχο εγγράφων
- έλεγχο ταυτότητας τροφίμων
- φυσικό έλεγχο (ανάλογα με την περίπτωση)

Ο φυσικός έλεγχος αφορά τον έλεγχο των οργανοληπτικών χαρακτήρων των τροφίμων ζωικής προέλευσης, τον έλεγχο της θερμοκρασίας καθώς και την δειγματοληψία και ανάλυση (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Οι δειγματοληψίες μπορεί να ακολουθούνται από προληπτική δέσμευση του προϊόντος και γίνονται όταν :

1. απαιτείται από τα στοιχεία του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης
2. το τρόφιμο εισάγεται για πρώτη φορά (νέα χώρα ή νέα εγκατάσταση)
3. προκύπτουν ευρήματα από την υλοποίηση του ελέγχου (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Όταν σε μια παρτίδα τροφίμων ζωικής προέλευσης διαπιστωθούν μη συμμορφώσεις, τότε γίνεται κατάσχεση, ακολουθούμενη από καταστροφή ή επαναποστολή της παρτίδας στην τρίτη χώρα προέλευσης ή σε άλλη χώρα. Οι ΣΥΚΕ ενημερώνουν το σύστημα RASFF, όταν απαιτείται, σε θέματα που

προκύπτουν κατά την εισαγωγή από τρίτες χώρες και εγγράφως την Δ/νση Υγιεινής και Ασφάλειας Τροφίμων Ζωικής Προέλευσης του ΥΠΑΑΤ (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

3.4.2 Προτεραιότητες Ελέγχου

Οι προτεραιότητες ελέγχου στον τομέα των τροφίμων ζωικής προέλευσης, προσαρμόζονται στην υποστήριξη των στρατηγικών στόχων του ΠΟΕΣΕ, λαμβάνοντας υπόψη:

- Τις ειδικές απαιτήσεις που θέτει η νομοθεσία .
- Τα αποτελέσματα ελέγχων και προβλήματα που έχουν αναδειχθεί κατά τα προηγούμενα έτη.
- Την αξιολόγηση διατροφικών κινδύνων και επιδημιολογικών δεδομένων ως και τα αποτελέσματα που προκύπτουν από την διαχείριση του RASFF.
- Τη διασύνδεση με συναφείς προτεραιότητες στον τομέα της υγείας των ζώων και ζωοτροφών.
- Συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής μετά από επιθεωρήσεις του FVO στον τομέα.
- Το βαθμό συμμόρφωσης των επιχειρήσεων (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Οι προτεραιότητες ελέγχου για την πενταετία 2015-2019 για τα τρόφιμα ζωικής προέλευσης είναι οι εξής:

1. Βελτίωση και εξορθολογισμός των επισήμων ελέγχων στις σφαγιοτεχνικές εγκαταστάσεις της χώρας ώστε να πληρούν τις γενικές και ειδικές απαιτήσεις των Κανονισμών 852/04, 853/04, 854/04.

Η βελτίωση των επισήμων ελέγχων αφορά κυρίως τον εργαστηριακό έλεγχο στα πλαίσια του επισήμου ελέγχου στις σφαγιοτεχνικές εγκαταστάσεις καθώς και τη διαχείριση των παραγόμενων ζωικών υποπροϊόντων, μέσω της πιστοποιημένης εκπαίδευσης των επισήμων κτηνιάτρων. Ο εξορθολογισμός αναφέρεται στον επαναπροσδιορισμό της συχνότητας των επισήμων ελέγχων στις σφαγιοτεχνικές εγκαταστάσεις με βάση την ανάλυση κινδύνου.

2. Βελτίωση του συστήματος επισήμων ελέγχων του νωπού γάλακτος.

Η βελτίωση των επισήμων ελέγχων του νωπού γάλακτος συνίσταται στον εξορθολογισμό των επισήμων ελέγχων στην πρωτογενή παραγωγή με βάση την ανάλυση κινδύνου καθώς και η διασφάλιση της συμμόρφωσης με τα κριτήρια του νωπού γάλακτος.

3. Δράσεις συνδεόμενες με την συμμόρφωση των ζώντων διθύρων μαλακίων με τις υγειονομικές απαιτήσεις της Νομοθεσίας.

Η ασφαλής διάθεσή των ζώντων διθύρων μαλακίων στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η διαμόρφωση καταναλωτικής συνείδησης διασφαλίζεται με την εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου συστήματος ελέγχου και επιτήρησης, το οποίο αξιολογείται σε ετήσια βάση (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

3.5 Τρόφιμα Μη Ζωικής Προέλευσης

Για τον επίσημο έλεγχο των τροφίμων μη ζωικής προέλευσης Κεντρική Αρμόδια Αρχή είναι το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων δια του Ενιαίου Φορέα Ελέγχου Τροφίμων. και της Διεύθυνσης Μεταποίησης και Ποιοτικού Ελέγχου Τροφίμων Φυτικής Παραγωγής (ΔΜ&ΠΕΤΦΠ) βάσει της ΚΥΑ 088/06 και της ΚΥΑ Β3-32/03. Πιο συγκεκριμένα,

- Ο ΕΦΕΤ έχει την αρμοδιότητα για την οργάνωση του επίσημου ελέγχου στον τομέα των τροφίμων μη ζωικής προέλευσης από την παραγωγή τους μέχρι την τελική διάθεση αυτών. Ειδικά για τα τρόφιμα φυτικής προέλευσης η αρμοδιότητά του οριοθετείται από το στάδιο μετά την πρώτη μεταποίηση μέχρι την τελική διάθεση. Επιπλέον, έχει την αρμοδιότητα στον τομέα των υλικών σε επαφή με τρόφιμα.
- Η Διεύθυνση Μεταποίησης και Ποιοτικού Ελέγχου Τροφίμων Φυτικής Παραγωγής (Μ&ΠΕΤΦΠ) έχει την αρμοδιότητα για την οργάνωση του συστήματος επίσημου ελέγχου τροφίμων στο στάδιο από την πρωτογενή παραγωγή έως και την πρώτη μεταποίηση φυτικών προϊόντων καθώς και στο στάδιο της εισαγωγής τροφίμων (πρωτογενούς παραγωγής, πρώτης μεταποίησης & μεταποιημένα) φυτικής προέλευσης (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Αρμόδιες Αρχές για τον έλεγχο τροφίμων μη ζωικής προέλευσης είναι το Γενικό Χημείο του Κράτους (ΓΧΚ), η Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Υπηρεσιών Υγείας του Υπουργείου Υγείας και ο Εθνικός Οργανισμός Φαρμάκων (ΕΟΦ) (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Σε περιφερειακό επίπεδο Αρμόδιες Αρχές είναι τα Περιφερειακά Κέντρα Προστασίας Φυτών & Ποιοτικού Ελέγχου (ΠΚΠΦ&ΠΕ) των Διευθύνσεων Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών, οι περιφερειακές διευθύνσεις του ΕΦΕΤ, οι Γενικές Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειών και οι Γενικές Διευθύνσεις Ανάπτυξης και Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας των Περιφερειών (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΜΗ ΖΩΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ

(ΠΟΕΣΕ 2015-2019)

Σε τοπικό επίπεδο Αρμόδιες Αρχές είναι οι Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) / Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας (ΔΑΟ), οι Διευθύνσεις Ανάπτυξης διά των Τμημάτων Εμπορίου και οι Διευθύνσεις Υγειονομικού Ελέγχου

και Περιβαλλοντικής Υγιεινής όπου λειτουργούν 67 Διευθύνσεις Υγείας – Υγιεινής Περιφερειακών Ενοτήτων. Έχουν αρμοδιότητα εκτός των άλλων καθηκόντων τους, στον Τομέα της υγιεινής :

1. τον επίσημο έλεγχο των επιχειρήσεων λιανικού εμπορίου, παροχής υπηρεσιών, παρασκευαστών που πωλούν λιανικώς, αποθηκών και αγορών χονδρικής πώλησης. σε εφαρμογή των απαιτήσεων του Κανονισμού 852/04.
2. τη γνωμοδότηση κατά τη διαδικασία έναρξης λειτουργίας των ως άνω επιχειρήσεων.
3. τον έλεγχο της ποιότητας του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

3.6 Υποστηρικτικές Δομές για Διεξαγωγή Επίσημου Ελέγχου

Υποστηρικτικές δομές για τη διεξαγωγή του επίσημου ελέγχου είναι:

- Το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του ΕΦΕΤ το οποίο περιλαμβάνει:
 - ✓ Υποστήριξη του Μητρώου Επιχειρήσεων Τροφίμων, στο οποίο καταχωρούνται σύμφωνα με νομική απαίτηση όλες οι επιχειρήσεις τροφίμων.
 - ✓ Καταχώριση στοιχείων ελέγχου και τη στατιστική επεξεργασία αυτών.
- Το Μητρώο Εμπόρων Νωπών Οπωροκηπευτικών (ΜΕΝΟ) το οποίο καταρτίζεται και διαχειρίζεται από τη ΔΜ&ΠΕΤΦΠ του ΥΠΑΑΤ. Το ΜΕΝΟ είναι μία ηλεκτρονική βάση δεδομένων στην οποία υποχρεούνται να εγγράφονται οι συναλλασσόμενοι στον τομέα των νωπών οπωροκηπευτικών. Επιπλέον το ΜΕΝΟ, αποτελεί χρήσιμο εργαλείο για τη διεξαγωγή των ελέγχων στον τομέα των νωπών οπωροκηπευτικών. Συγκεκριμένα, ο έλεγχος διεξάγεται βάσει συστήματος ανάλυσης επικινδυνότητας με αυτόματη κατηγοριοποίηση του κινδύνου, καθορισμό του επιπέδου ελέγχου και της απόφασης διενέργειας ελέγχου ή μη.
- Η ψηφιακή αναγγελία στο ΜΕΝΟ μέσω της εφαρμογής των Ψηφιακών Υπηρεσιών του ΥΠΑΑΤ
- Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης για τα Τρόφιμα και τις Ζωοτροφές (RASFF)
- Σύστημα Διοικητικής Συνδρομής και Συνεργασίας στον Τομέα των Τροφίμων και των Ζωοτροφών (AAC)
- Το Κέντρο Λήψης Αναφορών του ΕΦΕΤ. Έχει την ευθύνη παραλαβής αναφορών/καταγγελιών μέσω των προβλεπόμενων στη διοικητική διαδικασία επίσημων μορφών επικοινωνίας και μέσω της τηλεφωνικής σύνδεσης με αριθμό 11717 . Μέσα από μια προσδιορισμένη διαδικασία παραλαμβάνει όλα τα σχετικά στοιχεία, τα διαβιβάζει σε μια επιτροπή αξιολόγησης και υποστηρίζει γραμματειακά όλη τη διαδικασία διερεύνησής της έως και την ενημέρωση των ενδιαφερομένων που υπέβαλαν την αναφορά (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Τέλος, οι Κεντρικές Αρμόδιες Αρχές μεριμνούν για τη διάθεση εξοπλισμού για τον έλεγχο και τη διενέργεια δειγματοληψιών, ηλεκτρονική υποστήριξη και κάθε άλλο

πρόσφορο μέσο για την άσκηση των καθηκόντων των επιθεωρητών (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

3.7 Εργαστήρια Επίσημου Ελέγχου

Ο επίσημος έλεγχος στον τομέα των τροφίμων μη ζωικής προέλευσης, συμπεριλαμβανομένων των τροφίμων ειδικής διατροφής και των υλικών και αντικειμένων σε επαφή με τρόφιμα υποστηρίζεται σε επίπεδο εργαστηριακών αναλύσεων από τα δημόσια εργαστήρια. Αυτά τα ως άνω εργαστήρια είναι διαπιστευμένα σύμφωνα με το πρότυπο EN ISO 17025 από το Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης (ΕΣΥΔ), σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα όπως αυτά καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) 882/2004 (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

3.7.1 Μέθοδοι και Τεχνικές Ελέγχου

Ο επίσημος έλεγχος εφαρμόζεται σε όλα τα στάδια παραγωγής, μεταποίησης, αποθήκευσης και διανομής τροφίμων, καθώς και στο στάδιο της εισαγωγής και έχει ως στόχο τη διασφάλιση της υγιεινής και της ασφάλειας αυτών (ΠΟΕΣΕ 2015-2019). Συγκεκριμένα ο επίσημος έλεγχος αφορά:

- τον έλεγχο των επιχειρήσεων πρωτογενούς παραγωγής και τις συναφείς εργασίες προς αυτή, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Κανονισμού 852/04,
- τον έλεγχο των επιχειρήσεων παραγωγής τροφίμων του τομέα των λοιπών τροφίμων και συγκεκριμένα:
 - Τροφίμων φυτικής προέλευσης (μετά την πρώτη μεταποίηση)
 - Σύνθετων τροφίμων
 - Εμφιάλωσης νερού
 - Παραγωγής υλικών και αντικειμένων που προορίζονται να έλθουν σε επαφή με τρόφιμα
 - Τροφίμων ειδικής διατροφής
 - Παρασκευής προσθέτων υλών, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Κανονισμού 852/04 και ειδικότερες κατά περίπτωση διατάξεις.
- τον έλεγχο επιχειρήσεων αποθήκευσης & διανομής των ως άνω τροφίμων, των επιχειρήσεων λιανικού εμπορίου, μαζικής εστίασης και παρασκευαστών που πωλούν λιανικώς σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Κανονισμού 852/04 (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Ο επίσημος έλεγχος προβλέπει την εξακρίβωση της συμμόρφωσης με την ενωσιακή νομοθεσία περί:

- της υγιεινής των τροφίμων
- της βιολογικής και χημικής ασφάλειας των τροφίμων
- των Γενετικά Τροποποιημένων Οργανισμών (ΓΤΟ)
- της επισήμανσης των τροφίμων
- των δόλιων πρακτικών
- Η επιθεώρηση των επιχειρήσεων περιλαμβάνει τον έλεγχο για :

- την τήρηση κανόνων ιχνηλασιμότητας των τροφίμων
- την εφαρμογή κανόνων ορθής υγιεινής, βιομηχανικής και παρασκευαστικής πρακτικής σε επίπεδο εγκαταστάσεων με ιδιαίτερη έμφαση στην επάρκεια, καταλληλότητα και υγιεινή των υποδομών και εξοπλισμού, στην διατήρηση της ψυκτικής αλυσίδας, στην ποιότητα του νερού, στην υγεία, προσωπική υγιεινή και εκπαίδευση του προσωπικού.
- την εφαρμογή συστημάτων και διαδικασιών που βασίζονται στις αρχές του HACCP
- τη συμμόρφωση με τη νομοθεσία περί επισήμανσης
- τη συμμόρφωση με τη νομοθεσία περί προσθέτων υλών και ρυπαντών
- τη συμμόρφωση με τη νομοθεσία για τα υλικά και αντικείμενα που προορίζονται να έλθουν σε επαφή με τρόφιμα
- των αθέμιτων πρακτικών (π.χ. ψευδής ή παραπλανητική επισήμανση, νοθεία) (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Για την χάραξη των επιμέρους δράσεων και προτεραιοτήτων καθοριστικό ρόλο παίζει η ανάλυση επικινδυνότητας ως απαραίτητο εργαλείο το οποίο καθορίζει την ιεράρχηση των ελέγχων ανάλογα με το είδος και τα χαρακτηριστικά του τροφίμου αλλά και της επιχείρησης (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Επιπλέον, για την διεξαγωγή των επιθεωρήσεων λαμβάνεται υπόψη η ένταξη των επιχειρήσεων σε κατηγορίες ανάλογα με την επικινδυνότητα και τη δραστηριότητά τους, το ατομικό τους προφίλ, τα οποία συνιστούν κριτήρια για τον προσδιορισμό συχνότητας, το είδος και το αντικείμενο των ελέγχων. Στην κατεύθυνση αυτή αξιοποιούνται οδηγοί και εγκύκλιοι για την διενέργεια επίσημου ελέγχου στις ως άνω επιχειρήσεις και τα έντυπα ελέγχου με στόχο την πληρότητα αυτού (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Σε ότι αφορά τα κριτήρια αξιολόγησης της επικινδυνότητας όλων των επιχειρήσεων τροφίμων, υπάρχει μελέτη βασισμένη στο είδος του τροφίμου/προοριζόμενη χρήση από τον καταναλωτή, τις δραστηριότητες της επιχείρησης, τις μεθόδους επεξεργασίας/εφαρμοζόμενη τεχνολογία και το μέγεθος της επιχείρησης. Οι επιχειρήσεις ανάλογα με τη βαθμολογία στους παραπάνω άξονες κατατάσσονται σε υψηλής, μέσης και χαμηλής επικινδυνότητας (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Οι έλεγχοι μπορεί να είναι σχεδιασμένοι στο πλαίσιο του υπηρεσιακού προγραμματισμού, ή έκτακτοι μετά από κάποια συγκεκριμένη αναφορά ή κατάσταση έκτακτης ανάγκης ή έκτακτα επιχειρησιακά σχέδια. Αφορούν πλήρη έλεγχο των επιχειρήσεων ή μπορεί να στοχεύουν σε συγκεκριμένο τομέα του επίσημου ελέγχου (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Οι αναφορές που λαμβάνονται στο κέντρο λήψης αναφορών του ΕΦΕΤ διερευνώνται κατόπιν αξιολόγησής τους από επιτροπή, σύμφωνα με προκαθορισμένη διαδικασία. Με βάση τα ευρήματα του ελέγχου ακολουθεί σύνταξη έκθεσης με αναφορά σε επισήμανση προβλημάτων και διορθωτικών ενεργειών, προσδιορισμό τυχόν επανελέγχου ή λήψη άμεσων μέτρων και κοινοποίηση της έκθεσης στον ελεγχόμενο. Σε περίπτωση διαπίστωσης μη συμμορφώσεων, ως προς την ενωσιακή και εθνική νομοθεσία και ανάλογα με το είδος τους εφαρμόζονται τα

προβλεπόμενα μέτρα, διαδικασίες και κυρώσεις (διοικητικές ή/και ποινικές), βάσει του Ν. 4235/2014 (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Σημειώνεται ότι κάθε Αρμόδια Αρχή, Περιφερειακή ή Τοπική, συγκεντρώνει τα στοιχεία των ελέγχων που διεξάγει και τα γνωστοποιεί στις Κεντρικές Αρμόδιες Αρχές σε μηνιαία βάση προκειμένου να αξιολογηθούν στην κατεύθυνση επαλήθευσης των στόχων και λήψης διορθωτικών μέτρων (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

3.8 Εισαγωγές Τροφίμων Μη Ζωϊκής Προέλευσης

Στη χώρα μας λειτουργούν 103 σημεία εισαγωγής. Οι ελεγκτές των ΔΑΟΚ/ΔΑΟ των ΠΕ και των ΠΚΠΦ&ΠΕ είναι υπεύθυνοι για τον επίσημο έλεγχο στα φορτία τροφίμων μη ζωϊκής προέλευσης στο στάδιο της εισαγωγής. Ο επίσημος έλεγχος κατά την εισαγωγή διενεργείται ως ακολούθως:

α) τρόφιμα που δεν εμπίπτουν σε ειδική ενωσιακή νομοθεσία

Σε όλα τα προς εισαγωγή φορτία διεξάγεται έλεγχος εγγράφων από τον ελεγκτή της αρμόδιας αρχής ελέγχου. Το επίπεδο του ελέγχου ταυτότητας και του φυσικού ελέγχου καθορίζεται κεντρικά και σε επίπεδο χώρας ύστερα από ετήσια ανάλυση επικινδυνότητας και λαμβάνοντας υπόψη τις προτεραιότητες που έχει θέσει η χώρα μας στο στάδιο της εισαγωγής. Για το σκοπό αυτό καταρτίζεται ετήσιο πρόγραμμα ελέγχου από τη ΔΜ&ΠΕΤΦΠ υπό μορφή πίνακα, το οποίο περιλαμβάνει τον κίνδυνο, το τρόφιμο στο οποίο γίνεται ο έλεγχος, καθώς και τη συχνότητα του ελέγχου, η οποία εφαρμόζεται από την αρμόδια αρχή ελέγχου.

Στην περίπτωση μη συμμόρφωσης του φορτίου με τις απαιτήσεις ή τις διαδικασίες της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας, ανεξάρτητα εάν έχει διενεργηθεί ή όχι δειγματοληψία και εργαστηριακή ανάλυση, το φορτίο τίθεται υπό επίσημη κράτηση, με απόφαση της αρμόδιας αρχής ελέγχου, ύστερα από αιτιολογημένη έκθεση των ελεγκτών της και ενημερώνεται η επιχείρηση.

Αφού ληφθούν υπόψη τα αιτήματα των επιχειρήσεων τροφίμων, επιβάλλονται, κατά περίπτωση και στο βαθμό που απαιτείται, μέτρα συμμόρφωσης/κυρώσεις σύμφωνα με το ν.4235/2014.

β) τρόφιμα που εμπίπτουν σε ειδική ενωσιακή νομοθεσία

Στις περιπτώσεις που ο επίσημος έλεγχος προβλέπεται από ειδική ενωσιακή νομοθεσία, ο έλεγχος γίνεται στο σημείο εισόδου στην ΕΕ ή το Καθορισμένο Σημείο Εισόδου (ΚΣΕ). Στην ελληνική επικράτεια έχουν ορισθεί έξι (6) ΚΣΕ.

Για τα τρόφιμα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ειδικού ενωσιακού νομοθετικού πλαισίου, ο έλεγχος εγγράφων είναι καθολικός ενώ ο έλεγχος ταυτότητας και φυσικός έλεγχος με δειγματοληψία καθορίζονται σε συγκεκριμένα ποσοστά (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Στην περίπτωση διενέργειας φυσικού ελέγχου, ο οποίος περιλαμβάνει δειγματοληψία και εργαστηριακή ανάλυση, το φορτίο παραμένει υπό τελωνειακό έλεγχο μέχρι την έκδοση των αποτελεσμάτων των εργαστηριακών αναλύσεων. Μετά

την έκδοση των αποτελεσμάτων, η αρμόδια αρχή αποφασίζει για την εισαγωγή ή μη του φορτίου. Στην περίπτωση συμμορφούμενου φορτίου, τα συνοδευτικά έγγραφα του φορτίου συμπληρώνονται κατάλληλα από την αρμόδια αρχή ελέγχου, προκειμένου αυτό να τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία. Σε διαφορετική περίπτωση, ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπεται στα άρθρα 19, 20 και 21 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004, του άρθρου 12 του Ν. 4235/2014 που περιγράφεται παραπάνω, με την επιφύλαξη τυχόν περιορισμών από τις διατάξεις της ειδικής ενωσιακής νομοθεσίας (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

3.8.1 Προτεραιότητες Ελέγχου

Οι προτεραιότητες ελέγχου στην υγιεινή των τροφίμων προσαρμόζονται στην υποστήριξη των στρατηγικών στόχων των ΠΟΕΣΕ λαμβάνοντας υπόψη:

- Τις ειδικές απαιτήσεις που θέτει η νομοθεσία.
- Προβλήματα που έχουν αναδειχθεί από ελέγχους προηγούμενων ετών
- Κίνδυνοι που έχουν αναδειχθεί μέσα από την διαχείριση του RASFF.
- Αναδυόμενοι κίνδυνοι
- Διατροφικές κρίσεις
- Επιστημονικά και τεχνολογικά δεδομένα
- Διατροφικές συνήθειες πληθυσμού
- Την διασύνδεση με συναφείς προτεραιότητες στον τομέα της υγείας των ζώων.
- Συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής μετά από επιθεωρήσεις του FVO
- Το βαθμό συμμόρφωσης των επιχειρήσεων.
- Την ανάλυση επικινδυνότητας σε επίπεδο τροφίμου και επιχείρησης ως απαραίτητο εργαλείο για τη χάραξη δράσεων (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Επισημαίνεται ότι στόχο αποτελεί η υλοποίηση των δράσεων με παράλληλη βελτίωση της ποιότητας των επισήμων ελέγχων. Ζητούμενα παραμένουν η ομοιόμορφη κατά το δυνατόν άσκηση του ελέγχου από τις Αρμόδιες Αρχές στον τομέα, κυρίως σε ότι αφορά τις μεθόδους και τις τεχνικές ελέγχου, αλλά και η εμπέδωση της εφαρμογής της ευελιξίας στα συστήματα αυτοελέγχου. Ειδικά για την ευελιξία, με δεδομένα την εμπειρία η οποία έχει αποκτηθεί από την εφαρμογή του Κανονισμού 852/2004, τον εντοπισμό προβλημάτων κατά την εφαρμογή του HACCP, και έχοντας υπόψη τη φύση των διεργασιών και το μέγεθος των επιχειρήσεων τροφίμων, είναι αναγκαίος ο έλεγχος των επιχειρήσεων με άξονα την ευέλικτη εφαρμογή των συστημάτων αυτοελέγχου (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Εκτιμώντας τα ανωτέρω, διαμορφώνονται οι προτεραιότητες ελέγχου σύμφωνα με τους παρακάτω άξονες:

- Υγιεινή και ασφάλεια
Με επιδιωκόμενο στόχο την υγιεινή και ασφάλεια των παραγόμενων, διακινούμενων και προσφερόμενων τροφίμων στους καταναλωτές και στοχεύοντας την εφαρμογή της νομοθεσίας με τρόπο ομοιόμορφο αναδεικνύονται τα εξής ζητήματα:

1) Εμπέδωση της ευελιξίας στην εφαρμογή συστημάτων αυτοελέγχου.

Με δεδομένα την εμπειρία η οποία έχει αποκτηθεί από την εφαρμογή του Κανονισμού 852/2004, τον εντοπισμό προβλημάτων κατά την εφαρμογή του HACCP, και έχοντας υπόψη τη φύση των διεργασιών και το μέγεθος των επιχειρήσεων τροφίμων, είναι αναγκαίος ο έλεγχος των επιχειρήσεων για την ευέλικτη εφαρμογή των συστημάτων αυτοελέγχου. Ζητούμενο είναι ο εξορθολογισμός των απαιτούμενων από τις αρμόδιες αρχές για την τήρηση αρχείων από τις επιχειρήσεις με στόχο τη ρεαλιστική, αναλογική και ορθολογική εφαρμογή των συστημάτων αυτοελέγχου.

2) Περιορισμός και αντιμετώπιση χημικών κινδύνων

Ο περιορισμός και η αντιμετώπιση των χημικών κινδύνων παραμένουν προτεραιότητα στον έλεγχο του τομέα. Άλλωστε για την πλειονότητα των τροφίμων της κατηγορίας αυτής οι περισσότεροι συχνά απαντώμενοι παράγοντες σε βάρος της ασφάλειας, εντάσσονται στην κατηγορία των χημικών κινδύνων. Πρόκειται κυρίως για κινδύνους οι οποίοι προέρχονται από:

- ✓ τη χρήση των προσθέτων υλών
- ✓ την παρουσία ουσιών που επιμολύνουν τα τρόφιμα
- ✓ τη χρήση των υλικών σε επαφή με τρόφιμα

Στόχος είναι η ολοκληρωμένη προσέγγιση του επισήμου ελέγχου σε όλες τις κατηγορίες επιχειρήσεων για τη συμμόρφωση με τα προβλεπόμενα της νομοθεσίας σχετικά με τους ως άνω κινδύνους.

Ειδικότερα κατά το στάδιο της εισαγωγής, το ετήσιο πρόγραμμα ελέγχου της ΔΜ&ΠΕΤΦΠ προβλέπει ελέγχους στα τρόφιμα φυτικής προέλευσης για μολυντές που περιλαμβάνονται στην ενωσιακή νομοθεσία, πιο συγκεκριμένα στο Παράρτημα του Κανονισμού αριθ. 1881/2006, με ιδιαίτερη βαρύτητα στην παρουσία νιτρικών σε φυλλώδη λαχανικά, των μυκοτοξινών, των βαρέων μετάλλων και της μελαμίνης, ιδιαίτερα δε μετά την πρόσφατη κατάργηση της ειδικής ενωσιακής νομοθεσίας Κανονισμού αριθ. 1135/2009. Επιπλέον, δύνανται να περιλαμβάνονται έλεγχοι για:

- ✓ Μορφολίνη, διαιθανολαμίνη και τριαιθανολαμίνη σε νωπά φρούτα που έχουν υποστεί κέρωμα
- ✓ Σορβικό οξύ, σορβικά άλατα (Sa), βενζοϊκό οξύ, βενζοϊκά άλατα (Ba), διοξείδιο του θείου, θειώδη άλατα (SO₂) σε λαχανικά σε ξύδι, άλμη ή /και σε λάδι (εκτός από ελιές)
- ✓ Διοξείδιο του θείου σε αποξηραμένα φρούτα
- ✓ Θειώδη άλατα (SO₂) σε αποξηραμένα μανιτάρια
- ✓ Διοξείδιο του θείου, θειώδη άλατα (SO₂) στον οίνο
- ✓ Χρωστικές ουσίες Sudan σε τσίλι, προϊόντα τσίλι, κούρκουμα, κόκκινο φοινικέλαιο, κόκκινες σάλτσες

3) Περιορισμός και αντιμετώπιση μικροβιολογικών κινδύνων

Τα τελευταία χρόνια εμφανίζονται ολοένα και περισσότερα κρούσματα διατροφικών κρίσεων με μικροβιολογικά αίτια, όπως λόγω παρουσίας *Salmonella*

spp., E.coli , Ηπατίτιδας Α / νοροϊού, σε τρόφιμα φυτικής προέλευσης (νωπά, κατεψυγμένα, αποξηραμένα). Ως εκ τούτου οι μικροβιολογικοί κίνδυνοι αποτελούν πλέον ένα σημαντικό κομμάτι του επίσημου ελέγχου κατά το στάδιο της εισαγωγής, καθώς εμπίπτει στο πλαίσιο των στρατηγικών στόχων του ΠΟΕΣΕ. Η ΔΜ&ΠΕΤΦΠ εντάσσει στο ετήσιο πρόγραμμα ελέγχου της τους ανωτέρω κινδύνους, κατά περίπτωση, σε προϊόντα όπως νωπά φρούτα/λαχανικά, ξηρούς καρπούς, αποξηραμένα φρούτα/λαχανικά, κατεψυγμένα φρούτα και καρυκεύματα.

4) Πληροφόρηση των καταναλωτών σχετικά με τα αλλεργιογόνα

Τα αλλεργιογόνα συνιστούν αναμφίβολα ζήτημα ασφάλειας για μερίδα καταναλωτών. Με το δεδομένο ότι παρατηρείται παραβατικότητα στον τομέα αυτό και έχοντας υπόψη τις νέες απαιτήσεις της νομοθεσίας που έχουν πρόσφατα τεθεί σε εφαρμογή κρίνεται αναγκαίο να παραμείνει ως προτεραιότητα των επισήμων ελέγχων. Η απαίτηση αυτή σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία δεν περιορίζεται μόνο στα προσυσκευασμένα αλλά και στα μη προσυσκευασμένα προς διάθεση τρόφιμα.

- Προστασία των συμφερόντων του καταναλωτή

Τα συμφέροντα του καταναλωτή απειλούνται από:

1. από ανεπαρκή ή ανακριβή ενημέρωση μέσω της επισήμανσης των τροφίμων
2. από φαινόμενα παραπλάνησης

Ως προτεραιότητα των επισήμων ελέγχων στον τομέα λαμβάνονται εξειδικευμένες δράσεις, με κύριους άξονες:

1. τον έλεγχο για την εφαρμογή της νομοθεσίας για την παροχή πληροφοριών στους καταναλωτές και
2. τον έλεγχο προκειμένου να αντιμετωπιστούν φαινόμενα παραπλάνησης των καταναλωτών, όπως είναι η νοθεία και οι δόλιες πρακτικές, τα οποία έχουν ως στόχο είτε την παραπλάνηση των καταναλωτών ως προς την προέλευση (ελληνοποιήσεις) και την ποιότητα, είτε τη μεταβολή της σύστασης των τροφίμων με σκοπό το οικονομικό όφελος. Σημειώνεται ότι προϊόντα εθνικής σημασίας όπως το ελαιόλαδο και άλλα συμπεριλαμβάνονται για την παρακολούθηση του φαινομένου αυτού.

Τέλος, σημειώνεται ότι ιδιαίτερα για το στάδιο της εισαγωγής, ο έλεγχος για την παρουσία γενετικά τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ) σε τρόφιμα μη ζωικής προέλευσης παραμένει προτεραιότητα σε ότι αφορά: α) την ιχνηλασιμότητα και επισήμανση εγκεκριμένων γενετικά τροποποιημένων οργανισμών σε τρόφιμα φυτικής προέλευσης και β) τη διακίνηση μη εγκεκριμένων γενετικά τροποποιημένων τροφίμων φυτικής προέλευσης (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

3.9 Επαλήθευση Εφαρμογής Σχεδιαζόμενων Ρυθμίσεων

Οι Αρμόδιες Αρχές για τον επίσημο έλεγχο υγιεινής τροφίμων αποστέλλουν τα αποτελέσματα των ελέγχων σε μηνιαία ή τριμηνιαία βάση μέσω τυποποιημένων πινάκων στις ΚΑΑ. Για την επαλήθευση της εφαρμογής των σχεδιαζόμενων δράσεων στη συνέχεια οι υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ και του ΕΦΕΤ προβαίνουν ανά εξάμηνο στην αξιολόγηση των στοιχείων, στον εντοπισμό ενδεχόμενων αδυναμιών και προβλημάτων, εξετάζουν την σκοπιμότητα αναπροσαρμογής ή τροποποίησης επιμέρους δράσεων και έχουν ευθύνη για την έγκαιρη λήψη συμπληρωματικών μέτρων όπου απαιτείται (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

3.10 Ειδικά Σχέδια / Προγράμματα Ελέγχου

- Εθνικό Πρόγραμμα Ελέγχου για την παρακολούθηση των βασικών επιπέδων διοξινών, παρόμοιων και μη παρόμοιων με τις διοξίνες PCBs στα τρόφιμα.

Το πρόγραμμα αυτό ξεκίνησε να εφαρμόζεται στη χώρα από το 2002 και περιλαμβάνει την παρακολούθηση των βασικών επιπέδων διοξινών και των παρόμοιων και μη παρόμοιων με τις διοξίνες PCBs στα τρόφιμα ζωικής προέλευσης. Η ανάγκη υλοποίησης του προγράμματος προκύπτει και από την υποχρέωση συμμόρφωσης με τις Συστάσεις της Επιτροπής για τη μείωση της παρουσίας διοξινών, φουρανίων και πολυχλωριωμένων διφαινυλίων στις ζωοτροφές και στα τρόφιμα (Συστάσεις Σύσταση της Επιτροπής 2006/88/ΕΚ, 2011/516/ΕΕ, 2013/711/ΕΕ και 2014/663/ΕΕ). Την ευθύνη κατάρτισης, συντονισμού, αξιολόγησης των αποτελεσμάτων και διορθωτικών ενεργειών, έχει ο ΕΦΕΤ. Την ευθύνη για την υλοποίηση του προγράμματος και την εφαρμογή των διορθωτικών ενεργειών έχουν οι Περιφερειακές Διευθύνσεις του ΕΦΕΤ σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

- Συντονισμένο Πολυετές Πρόγραμμα Ελέγχου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την παρακολούθηση των υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών ουσιών στα τρόφιμα.

Η ανάγκη υλοποίησης του προγράμματος προκύπτει από την υποχρέωση συμμόρφωσης με τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 595/2015. Το πρόγραμμα στο πλαίσιο της αρμοδιότητας του ΕΦΕΤ εφαρμόζεται στα τρόφιμα που ορίζει ο ανωτέρω κανονισμός καθώς και οι κανονισμοί που θα τον αντικαταστήσουν και εντάσσεται στο γενικότερο εθνικό πρόγραμμα ελέγχου υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών ουσιών. Το είδος των τροφίμων που ελέγχονται κάθε έτος καθορίζεται από τον ανωτέρω κανονισμό καθώς και τις μεταγενέστερες εκδόσεις αυτού. Την ευθύνη συντονισμού έχει ο ΕΦΕΤ. Την ευθύνη για την υλοποίηση του προγράμματος και την εφαρμογή των διορθωτικών ενεργειών έχουν οι Περιφερειακές Διευθύνσεις του ΕΦΕΤ σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

- Πρόγραμμα Παρακολούθησης Επιπέδων Ακρυλαμιδίου στα τρόφιμα.

Η ανάγκη υλοποίησης του προγράμματος προκύπτει από την υποχρέωση συμμόρφωσης με τις συστάσεις της Επιτροπής για τις έρευνες σχετικά με τα επίπεδα ακρυλαμιδίου στα τρόφιμα (Συστάσεις της Επιτροπής 2007/331/ΕΚ, 2010/307/ΕΕ και 2013/647/ΕΕ). Την ευθύνη συντονισμού έχει ο ΕΦΕΤ. Την ευθύνη για την υλοποίηση του προγράμματος και την εφαρμογή των διορθωτικών ενεργειών έχουν οι Περιφερειακές Διευθύνσεις του ΕΦΕΤ (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

- Ειδικά Προγράμματα για τον έλεγχο της νοθείας στα τρόφιμα συντονισμένα από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Σε συνέχεια του διατροφικού επεισοδίου με την παρουσία κρέατος ιπποειδών (αλόγου) σε προϊόντα/παρασκευάσματα βόειου κρέατος του 2013, η Ευρωπαϊκή Ένωση επικεντρώθηκε στην αντιμετώπιση του φαινομένου νοθείας στο χώρο των τροφίμων. Για τους σκοπούς αυτούς ήδη έχουν υλοποιηθεί τέσσερα συντονισμένα προγράμματα ελέγχου δόλιων πρακτικών στα τρόφιμα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, (για τον έλεγχο παρουσίας κρέατος αλόγου (2013-2014), τον έλεγχο υποκατάστασης είδους ιχθυηρών (2015) και τον έλεγχο νοθείας μελιού (2015). Την ευθύνη συντονισμού των προγραμμάτων αυτών έχει ο ΕΦΕΤ. Την ευθύνη για την υλοποίηση των προγραμμάτων και την εφαρμογή των διορθωτικών ενεργειών έχουν οι Περιφερειακές Διευθύνσεις του ΕΦΕΤ σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής και τα Τμήματα Εμπορίου των Περιφερειακών Ενοτήτων (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

3.11 Συντονισμός Εντός και Μεταξύ των Αρμόδιων Αρχών

Οι υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ και ο ΕΦΕΤ σύμφωνα με τις ΚΥΑ Β3-32/2003, 088/2006 και 15523/2006 υποχρεούνται να εξασφαλίζουν τακτική και αμοιβαία ενημέρωση για τα ζητήματα του πεδίου αρμοδιότητάς τους, διασφαλίζοντας την ισοδυναμία των συστημάτων επίσημου ελέγχου που διαχειρίζονται, με στόχο τη διαμόρφωση ενιαίας άποψης και δράσης στο χειρισμό θεμάτων που προκύπτουν (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Η οριζόντια επικοινωνία μεταξύ των, τόσο σε ειδικότερα θέματα όσο και γενικότερα ζητήματα πολιτικής για την ασφάλεια των τροφίμων, διασφαλίζεται μέσα από την οργάνωση συσκέψεων, την λειτουργία επιτροπών για συγκεκριμένα θέματα, τη διεξαγωγή αλληλογραφίας, τη συνεργασία υπηρεσιακών παραγόντων για την αντιμετώπιση τρεχουσών υποθέσεων (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Κάθετη επικοινωνία υφίσταται ανάμεσα στις υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ και του ΕΦΕΤ και τις υπηρεσίες που έχουν μεταβιβάσει αρμοδιότητες επίσημου ελέγχου δηλαδή τις Περιφερειακές Διευθύνσεις του ΕΦΕΤ, τα ΠΚΠΦ&ΠΕ και τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής, Υγείας και Ανάπτυξης των Περιφερειακών Ενοτήτων καθώς και τις αρμόδιες αρχές που έχουν επιφορτιστεί ειδικότερα καθήκοντα στην υγιεινή τροφίμων (ΓΧΚ, ΓΔΔΥ) (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Η επικοινωνία μεταξύ ΕΦΕΤ και Υπουργείου Υγείας για την ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης καθώς και μεταξύ ΕΦΕΤ και ΕΟΦ για την ασφάλεια των

τροφίμων ειδικής διατροφής διασφαλίζονται μέσα από την οργάνωση συσκέψεων, κοινοποίηση αλληλογραφίας, συνεργασία υπηρεσιακών παραγόντων για την αντιμετώπιση τρεχουσών υποθέσεων (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Οι Περιφερειακές Διευθύνσεις του ΕΦΕΤ συντονίζονται, καθοδηγούνται και εποπτεύονται από την Κεντρική Υπηρεσία του ΕΦΕΤ η οποία σύμφωνα με τον Ν. 2741/99 και το Π.Δ 223/2000 ασκεί διοικητικό έλεγχο αυτών στα πλαίσια του οποίου περιλαμβάνονται η οργάνωση συσκέψεων για την ενιαία εφαρμογή των αποφάσεων της διοίκησης, την επίλυση διοικητικών και άλλων προβλημάτων και οι τακτικές επισκέψεις της Κεντρικής Διοίκησης στις Περιφερειακές Διευθύνσεις για τον έλεγχο και την εποπτεία της λειτουργίας τους. Η σχέση μεταξύ της Κεντρικής Υπηρεσίας του ΕΦΕΤ και των υπηρεσιών των Περιφερειακών Ενοτήτων στις οποίες έχουν μεταβιβαστεί αρμοδιότητες καθορίζεται από την ΚΥΑ 15523/06 (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Σε επίπεδο Περιφερειακών Ενοτήτων ο συντονισμός και η συνεργασία επιτυγχάνεται από την:

- άσκηση του συντονιστικού ρόλου των Περιφερειακών Διευθύνσεων του ΕΦΕΤ με αλληλοενημέρωση, συσκέψεις για την διαχείριση προβλημάτων που ανακύπτουν στην από κοινού άσκηση ελέγχου και σύναψη ειδικών πρωτόκολλων για τον επιμερισμό των ελέγχων.
- σύγκλιση και λειτουργία των Συντονιστικών Επιτροπών των Περιφερειακών Ενοτήτων (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Η ΔΜ&ΠΕΤΦΠ του ΥΠΑΑΤ οργανώνει, συντονίζει και εποπτεύει το έργο των ΠΚΠΦ&ΠΕ και των ΔΑΟΚ/ΔΑΟ των ΠΕ. Βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία με σκοπό την επίλυση προβλημάτων που προκύπτουν και την ενιαία εφαρμογή της νομοθεσίας. Στο πλαίσιο αυτό αποστέλλει διευκρινιστικές εγκυκλίους και διοργανώνει συσκέψεις σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο. Μεταξύ των Διευθύνσεων Υγείας των Περιφερειών και των Διευθύνσεων Υγείας των Περιφερειακών Ενοτήτων, η συνεργασία και ο συντονισμός επιτυγχάνεται με αλληλοενημέρωση και συσκέψεις (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

3.12 Ζωικά Υποπροϊόντα

Σύμφωνα με το νομοθετικό πλαίσιο για τα Ζωικά Υποπροϊόντα (ΠΔ211/2006, Α211) και το νέο Οργανισμό του Υπουργείου (ΠΔ107/2014, Α174), ΚΑΑ υπεύθυνη για τη νομοθεσία, το σχεδιασμό, το συντονισμό, την εποπτεία εφαρμογής και την αξιολόγηση του συστήματος επισήμου ελέγχου σε όλη την αλυσίδα διαχείρισης των ζωικών υποπροϊόντων (ΖΥΠ), από την παραγωγή έως την τελική διάθεση είναι το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, η Γενική Διεύθυνση Βιώσιμης Ζωικής Παραγωγής και Κτηνιατρικής, η Διεύθυνση Υγιεινής και Ασφάλειας Τροφίμων Ζωικής Προέλευσης και το Τμήμα Ζωικών Υποπροϊόντων (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Αρμόδιες Αρχές είναι οι Κτηνιατρικές Υπηρεσίες των Περιφερειών (Διευθύνσεις Κτηνιατρικής/ΔΑΟΚ) για την εφαρμογή της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας, ιδίως δε για τον έλεγχο των παραγωγών και των μεταφορέων ζωικών υποπροϊόντων, των

μονάδων διαχείρισης και χρηστών ζωικών υποπροϊόντων, για τη διαχείριση των ζωικών υποπροϊόντων και των παραγόμενων προϊόντων που προέρχονται από αυτά, καθώς και για τη λήψη κάθε αναγκαίου μέτρου για την τήρηση των σχετικών κτηνιατρικών υγειονομικών απαιτήσεων. Επίσης οι Κτηνιατρικές Υπηρεσίες των Περιφερειών είναι αρμόδιες για τον έλεγχο των αποστολών ζωικών υποπροϊόντων και παράγωγων προϊόντων ενδοκοινοτικού εμπορίου και εξαγωγών. Ο ΕΦΕΤ και οι Περιφερειακές του Υπηρεσίες είναι αρμόδιες για τον έλεγχο των επιχειρήσεων τροφίμων μετά την πρώτη μεταποίηση και των καταστημάτων λιανικής ως προς την παραγωγή και διαχείριση των ζωικών υποπροϊόντων που παράγουν. Οι ΣΥΚΕ είναι αρμόδιοι για τον επίσημο έλεγχο κατά την εισαγωγή/διαμετακόμιση ζωικών υποπροϊόντων και παράγωγων προϊόντων (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

3.12.1 Σύστημα Επίσημου Ελέγχου

Ο επίσημος έλεγχος στις εγκεκριμένες επιχειρήσεις τροφίμων/εκμεταλλεύσεις παραγωγής ζωικών υποπροϊόντων διενεργείται σύμφωνα με την ανάλυση κινδύνου στα πλαίσια του επισήμου ελέγχου των επιχειρήσεων αυτών. Ο επίσημος έλεγχος των εγκεκριμένων οχημάτων μεταφοράς ζωικών υποπροϊόντων ή/και παράγωγων προϊόντων διενεργείται τουλάχιστον κάθε τρία χρόνια, στα πλαίσια της έγκρισης καταλληλότητας των οχημάτων αυτών (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Ο επίσημος έλεγχος στις εγκεκριμένες και καταχωρημένες μονάδες διαχείρισης και χρήστες ζωικών υποπροϊόντων και παράγωγων προϊόντων διενεργείται με βάση την ανάλυση κινδύνου. Υπάρχει συσχετισμός μεταξύ της συχνότητας των επισήμων ελέγχων και της επικινδυνότητας των ζωικών υποπροϊόντων, όπως η διαχείριση των υλικών ειδικού κινδύνου που ελέγχεται κάθε φορά που παράγονται στο σφαγείο. Η συχνότητα των ελέγχων επίσης εξαρτάται από διάφορους παράγοντες όπως το ιστορικό ελέγχων καθώς επίσης και ο αριθμός των υποτροπών που έχουν υποπέσει.

Για κάθε μονάδα διαχείρισης έχουν εκδοθεί έντυπα ελέγχου ώστε να υπάρχει ομοιομορφία των ελέγχων και διευκόλυνση των επιθεωρητών-κτηνιάτρων για τη διενέργεια του ελέγχου. Τα έντυπα ελέγχου συμπληρώνονται κατά τη διενέργεια των ελέγχων και στη συνέχεια συντάσσεται η έκθεση ελέγχου. Σε περίπτωση διαπίστωσης μη συμμορφώσεων επιβάλλονται διοικητικές και ποινικές κυρώσεις σύμφωνα με το Ν.4235/2014 (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

3.12.2 Επαλήθευση Εφαρμογής Σχεδιαζόμενων Ρυθμίσεων

Με την εποπτεία των επισήμων ελέγχων είναι επιφορτισμένο το Τμήμα Ζωικών Υποπροϊόντων. Η διαδικασία εποπτείας περιλαμβάνει επιτόπιους εποπτικούς ελέγχους στις Περιφερειακές Κτηνιατρικές Υπηρεσίες και τις επιχειρήσεις του τομέα αρμοδιότητάς τους για την ορθή εφαρμογή της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας

των Ζωικών Υποπροϊόντων καθώς και παρακολούθηση και αξιολόγηση των στοιχείων που αφορούν στους επισήμους ελέγχους για τα ζωικά υποπροϊόντα. Οι Περιφερειακές Κτηνιατρικές Υπηρεσίες και ο ΕΦΕΤ αποστέλλουν στο ως άνω Τμήμα, τις εκθέσεις ελέγχου των μη συμμορφούμενων επιχειρήσεων καθώς και τις ποσότητες παραγόμενων και διαχειριζόμενων ζωικών υποπροϊόντων και παράγωγων προϊόντων (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

3.13 Υπολείμματα Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων σε Προϊόντα Φυτικής Προέλευσης

Οι κεντρικές αρμόδιες αρχές που σχετίζονται με τα προϊόντα φυτικής προέλευσης είναι η Συντονιστική Εθνική Αρχή (ΣΕΑ), και ο ΕΦΕΤ.

Η ΣΕΑ λειτουργεί βάσει των κανονισμών αριθ. 1107/2009, 396/2005 και της οδηγίας 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Στόχος της είναι να:

- Μεριμνά για την εφαρμογή των νόμων
- Σχεδιάζει προγράμματα ελέγχου υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων σε προϊόντα φυτικής προέλευσης
- Παρακολουθεί τα προγράμματα κατά την υλοποίησή τους
- Διεξάγει αποτελέσματα και να τα φροντίζει για την αποστολή τους στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την EFSA
- Εισηγείται την επιβολή κυρώσεων όταν διαπιστώνονται παραβάσεις

Ο ΕΦΕΤ, από την άλλη, ως κεντρική αρμόδια αρχή φροντίζει:

- Να σχεδιάζει, να συντονίζει και να παρακολουθεί τα προγράμματα ελέγχου
- Να διεξάγει και να αξιολογεί συμπεράσματα
- Να επιβάλλει κυρώσεις όταν διαπιστώνονται παραβάσεις (ΠΟΕΣΕ 2015-2019)

Άλλες αρμόδιες αρχές, υπεύθυνες για το σχεδιασμό και την εποπτεία των προγραμμάτων ελέγχου είναι:

- Τα Περιφερειακά Κέντρα Προστασίας Φυτών και Ποιοτικού Ελέγχου (ΠΚΠΦ & ΠΕ) του ΥΠΑΑΤ
- Οι Περιφερειακές Διευθύνσεις του ΕΦΕΤ
- Οι Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) των ΠΕ και τα Π.Κ.Π.Φ. & Π.Ε (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Κάθε Υπουργείο και κάθε Διεύθυνση, σχετική με τον έλεγχο υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων σε φυτικά αγροτικά προϊόντα διαθέτει από 2-3 γεωπόνους, βοηθούς εργαστηρίων και κατά ανάγκη άλλους υπαλλήλους με ειδικότητα στη χημεία και την τεχνολογία τροφίμων. Για την διεξαγωγή ελέγχων χρησιμοποιούνται πληροφορίες από βάσεις δεδομένων του ΥΠΑΑΤ, κατάλληλα υλικά συσκευασίας και κατάλληλα μέσα μεταφοράς. Τα εργαστήρια στα οποία γίνονται έλεγχοι υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων είναι κρατικά. Αυτά είναι:

- Εργαστήριο Υπολειμμάτων Γεωργικών Φαρμάκων, Μπενακείου Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου
- Εργαστήριο Υπολειμμάτων Περιφερειακού Κέντρου Προστασίας Φυτών και Ποιοτικού Ελέγχου Πειραιά, Διεύθυνσης Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών Αττικής
- Εργαστήριο Υπολειμμάτων Περιφερειακού Κέντρου Προστασίας Φυτών και Ποιοτικού Ελέγχου Θεσσαλονίκης, Διεύθυνσης Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών Μακεδονίας – Θράκης
- Εργαστήριο Υπολειμμάτων Περιφερειακού Κέντρου Προστασίας Φυτών και Ποιοτικού Ελέγχου Πάτρας, Διεύθυνσης Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδος και Ιονίου
- Εργαστήριο Υπολειμμάτων Περιφερειακού Κέντρου Προστασίας Φυτών και Ποιοτικού Ελέγχου Καβάλας, Διεύθυνσης Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών Μακεδονίας – Θράκης.
- Εργαστήριο Υπολειμμάτων Περιφερειακού Κέντρου Προστασίας Φυτών και Ποιοτικού Ελέγχου Μαγνησίας, Διεύθυνσης Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας
- Εργαστήριο Υπολειμμάτων Περιφερειακού Κέντρου Προστασίας Φυτών και Ποιοτικού Ελέγχου Ιωαννίνων, Διεύθυνσης Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών Ηπείρου και Δυτικής Μακεδονίας
- Εργαστήριο Υπολειμμάτων Περιφερειακού Κέντρου Προστασίας Φυτών και Ποιοτικού Ελέγχου Ηρακλείου, Διεύθυνσης Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών Κρήτης
- Εργαστήριο Υπολειμμάτων Περιφερειακού Κέντρου Προστασίας Φυτών και Ποιοτικού Ελέγχου Ναυπλίου (Αργολίδας), Διεύθυνσης Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδος και Ιονίου
- Εργαστήριο Υπολειμμάτων Γενικού Χημείου του Κράτους

Οι έλεγχοι στα προϊόντα φυτικής προέλευσης γίνονται σύμφωνα με:

- Τον αριθμό δειγμάτων/προϊόν
- Το ύψος παραγωγής του προϊόντος
- Την καλλιεργούμενη έκταση/καλλιέργεια
- Τον πιθανό όγκο εισαγωγών
- Τα αποτελέσματα των ελέγχων προηγούμενων ετών (περιπτώσεις υπερβάσεων των Ανώτατων Ορίων Υπολειμμάτων (MRLs))
- Την συμμετοχή του προϊόντος στη διατροφή
- Τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα που χρησιμοποιούνται στην πράξη
- Τις δυνατότητες των εργαστηρίων ελέγχου
- Τις ανακοινώσεις στο RASFF

Κατά τον σχεδιασμό των ελέγχων ακολουθείται η παρακάτω κατηγοριοποίηση:

1. Σημεία υψηλής προτεραιότητας
2. Σημεία μέσης προτεραιότητας
3. Σημεία χαμηλής προτεραιότητας (ΠΟΕΣΕ 2015-2019)

Ιδιαίτερη προτεραιότητα δίνεται στα σημεία υψηλού ελέγχου, δηλαδή σε προϊόντα που συμμετέχουν σημαντικά στη Μεσογειακή διατροφή, σε προϊόντα που παρουσιάζουν υπολείμματα ανώτερα των MRLs ή προϊόντα με υψηλή οξεία τοξικότητα. Για την ορθότερη αποτελεσματικότητα των ελέγχων αυτών εφαρμόζονται

προγράμματα κατάρτισης, συνεχούς εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ενώ ακόμη υπάρχει ειδική Ομάδα Ανίχνευσης Εκπαιδευτικών αναγκών η οποία εισηγείται στο Ινστιτούτο Επιμόρφωσης (ΙΝ. ΕΠ) (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

3.13.1 Φυτοϋγειονομικός Έλεγχος

Κεντρική αρμόδια αρχή για τον φυτοϋγειονομικό έλεγχο είναι η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής (ΔΠΦΠ). Οι αρμοδιότητες που έχει είναι:

- Να φροντίζει για την ορθή λειτουργία των επίσημων ελέγχων (εισαγωγή, εξαγωγή και διακίνηση φυτικών προϊόντων)
- Να επιτηρεί τις διαδικασίες ελέγχου
- Να διενεργεί αναλύσεις κινδύνου επιβλαβών οργανισμών
- Να εκπαιδεύει και να επιμορφώνει τους αρμόδιους ελεγκτές
- Να εκδίδει σχετικές κανονιστικές πράξεις και να καθορίζει όρους και κανόνες ελέγχων
- Να μεριμνά για την εξάλειψη επιβλαβών οργανισμών για φυτοϋγειονομικούς λόγους
- Να συντονίζει τη δράση των εργαστηρίων που πραγματοποιούν αναλύσεις
- Να εκπροσωπεί τη χώρα στα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις τρίτες χώρες και στους διεθνείς οργανισμούς
- Να καθορίζει, όπου ενδείκνυται τεχνικές λεπτομέρειες εφαρμογής στη χώρα, των Διεθνών Προτύπων Φυτοϋγειονομικών Μέτρων (ISPMs) και της Διεθνούς Σύμβασης Προστασίας των Φυτών (IPPC/FAO) (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

▪

Οι αρμόδιες αρχές για τους ελέγχους όπως και το μέγεθος του προσωπικού που τις πραγματοποιεί είναι:

1. Οι Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων. Ειδικώς για τις Περιφερειακές Ενότητες Λέσβου και Λήμνου της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, η Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας της Περιφερειακής Ενότητας Λέσβου και για τις Περιφερειακές Ενότητες Ρόδου, Κω, Καλύμνου και Καρπάθου της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, η Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας της Περιφερειακής Ενότητας Ρόδου: 494 φυτοϋγειονομικοί ελεγκτές
2. Τα Περιφερειακά Κέντρα Προστασίας Φυτών και Ποιοτικού Ελέγχου (ΠΚΠΦ&ΠΕ) του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων: 78 φυτοϋγειονομικοί ελεγκτές
3. Τα Τμήματα Αγροτικής Ανάπτυξης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
4. Οι Δασικές υπηρεσίες των αποκεντρωμένων Διοικήσεων: 223 δασικοί φυτοϋγειονομικοί ελεγκτές
5. Άλλες υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Τα εργαστήρια στα οποία δύνανται να πραγματοποιούνται έλεγχοι είναι αυτά:

- Του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
- Του Μπενακείου Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου (ΜΦΙ).

- του Ελληνικού Γεωργικού Οργανισμού «ΔΗΜΗΤΡΑ» [πρώην Εθνικού Ιδρύματος Αγροτικής Έρευνας (ΕΘΙΑΓΕ)].
- ΝΠΔΔ. ή ΝΠΙΔ του ευρύτερου δημόσιου τομέα που δεν τελούν υπό την εποπτεία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όπως είναι τα εκπαιδευτικά ιδρύματα τρίτης βαθμίδας και τα ερευνητικά ιδρύματα, και
- Ιδιωτικά εργαστήρια αναγνωρισμένα από το εθνικό δίκαιο (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

3.13.2 Συστήματα ελέγχου

Οι έλεγχοι διακρίνονται σε: α) τακτικούς, β) σποραδικούς και γ) επιλεκτικούς. Μπορούν να γίνουν στα σημεία εισόδου και στην εσωτερική αγορά, στις εγκαταστάσεις που παράγονται, συσκευάζονται, εισάγονται, εξάγονται ή διακινούνται φυτά και σε περιπτώσεις διενέργειας των Επισκοπήσεων για την αναγνώριση προστατευόμενων ζώων από επιβλαβείς οργανισμούς καραντίνας. Οι έλεγχοι γίνονται τυχαία χωρίς διακρίσεις και για κάθε έλεγχο υπάρχει διαδικασία η οποία περιλαμβάνει:

1. Μακροσκοπικό έλεγχο
2. Δειγματοληψία
3. Συσκευασία
4. Σήμανση και
5. Αποστολή δειγμάτων από τις υπηρεσίες φυτοϋγειονομικού ελέγχου στα επίσημα εργαστήρια (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Όταν κινδυνεύει το καθεστώς Προστατευόμενης Ζώνης, επιβάλλονται πρόστιμα με απόφαση του ΥΑΑΤ. Σκοπός είναι η μείωση του κινδύνου εμφάνισης και εξάπλωσης επιβλαβών οργανισμών στη χώρα και στην ΕΕ (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Οι έλεγχοι είναι υψηλής σπουδαιότητας και για αυτό το λόγο πολύ σημαντικό είναι να υπάρχει αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων αρχών. Σημαντική παράμετρος δε, είναι το κομμάτι της εκπαίδευσης. Όπως σε όλους τους ελέγχους, έτσι κι εδώ υπάρχουν επιμορφωτικά σεμινάρια και προγράμματα κατάρτισης συνεχούς εκπαίδευσης και επιμόρφωσης γιατί υπάρχει τεράστιος όγκος για την φυτοϋγειονομική νομοθεσία και γιατί ο χώρος παρουσιάζει δυσκολίες που καθιστούν σύνθετο το έργο της διατήρησης της τάξης αναφορικά με την ύπαρξη επιβλαβών οργανισμών (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Στα πλαίσια των προγραμμάτων κατάρτισης, μεταξύ άλλων, αναπτύσσονται οι ακόλουθες θεματικές ενότητες:

- ✓ Διεθνής, Κοινοτική και Εθνική Φυτοϋγειονομική Νομοθεσία
- ✓ Διεθνή Πρότυπα Φυτοϋγειονομικών Μέτρων (ISPMs)
- ✓ Έλεγχοι στο εσωτερικό της χώρας
- ✓ Σήμανση πατάτας που δεν προορίζεται για σπορά, έλεγχοι πατάτας που δεν προορίζεται για σπορά, σήμανση και έλεγχος των συσκευαστηρίων (απόβλητα υποσυσκευασίας) σύμφωνα με σχετική απόφαση της Επιτροπής
- ✓ Λήψη έκτακτων μέτρων-Διαδικασία γνωστοποίησης μέτρων προς την ΕΕ

- ✓ Χορήγηση άδειας εγκατάστασης για μεταχείριση και σήμανση των ξύλινων μέσων συσκευασίας και της πριστής ξυλείας, σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο Φυτοϋγειονομικών Μέτρων ISPM15 της IPPC/ FAO.
- ✓ Εισαγωγές φυτών, φυτικών προϊόντων και άλλων αντικειμένων στη Χώρα και μέσω της Χώρας σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ
- ✓ Εξαγωγές φυτών, φυτικών προϊόντων και άλλων αντικειμένων από τη Χώρα σε τρίτες χώρες.
- ✓ Φυτοϋγειονομικές μεταχειρίσεις (Phytosanitary treatments). Ανάλυση Φυτοϋγειονομικής Επικινδυνότητας
- ✓ Διαδικασία επιβολής κυρώσεων
- ✓ Εισαγωγή στην καινούρια νομοθεσία για τη φυτοϋγεία (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

3.14 Σχέδια Έκτακτης Ανάγκης

Σχέδιο έκτακτης ανάγκης στον τομέα των τροφίμων

Το σχέδιο έκτακτης ανάγκης εφαρμόζεται όταν διαπιστωθεί ότι υπάρχει κίνδυνος αναφορικά με τα τρόφιμα. Λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα και αρμόδια αρχή για τον συντονισμό όλων των αναγκαίων ενεργειών είναι οι ΚΑΑ (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Σχέδιο έκτακτης ανάγκης για τη γρίπη των πτηνών

Το σχέδιο αυτό αναφορικά με τα πτηνά εφαρμόζεται σε όλη την επικράτεια της χώρας σε πτηνοτροφικές μονάδες και οικόσιτα εκτρεφόμενα πουλερικά με στόχο την καταπολέμηση της γρίπης των πτηνών. Το σχέδιο εφαρμόζεται βάσει της Απόφασης του ΥΠΑΑΤ με αριθμό 258754/08(Β'840) σε εφαρμογή του Προεδρικού Διατάγματος 33/2008 (Α59) σε συμμόρφωση με την οδηγία του Συμβουλίου 2005/94/ΕΚ. Οι αρμόδιες αρχές για την εφαρμογή του σχεδίου είναι:

1. Η Διεύθυνση Υγείας των Ζώων της Γενικής Διεύθυνσης Βιώσιμης Ζωικής Παραγωγής και Κτηνιατρικής του ΥΠΑΑΤ,
2. Οι Διευθύνσεις Κτηνιατρικής / ΔΑΟΚ των Περιφερειών,
3. 2 Κτηνιατρικά Κέντρα Αθηνών και Θεσσαλονίκης (ΠΟΕΣΕ 2015 2019)

Σχέδιο επείγουσας επέμβασης για την ψευδοπανώλη των πτηνών (Newcastle Disease)

Το σχέδιο αυτό εφαρμόζεται για την καταπολέμηση της νόσου Newcastle σε ολόκληρη τη χώρα βάσει της Απόφασης του ΥΠΑΑΤ με αριθμό 279719/19.11.2004(Β'1760) σε εφαρμογή του Προεδρικού Διατάγματος 141/1996(Α'25) σε συμμόρφωση με την οδηγία του Συμβουλίου 92/66/ΕΟΚ. Αρμόδιες αρχές για την εφαρμογή του σχεδίου είναι ίδιες με εκείνες που εφαρμόζουν σχέδιο αναγκών για την γρίπη των πτηνών (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Σχέδιο επείγουσας Δράσης κατά του Καταρροϊκού Πυρετού (Bluetongue Disease)

Το σχέδιο αυτό εφαρμόζεται στον ζωικό πληθυσμό των προβάτων όλης της χώρας βάσει της Απόφασης του ΥΠΑΑΤ με αριθμό 258944/08(Β'1727) σύμφωνα με συμμόρφωση με την Οδηγία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου 2000/75/ΕΚ (Προεδρικό Διάταγμα 33/2003). Αρμόδιες αρχές για την εφαρμογή του σχεδίου είναι:

1. Η Διεύθυνση Υγείας των Ζώων της Γενικής Διεύθυνσης Βιώσιμης Ζωικής Παραγωγής και Κτηνιατρικής του ΥΠΑΑΤ δρα ως το Εθνικό Κέντρο Ελέγχου
2. Οι Διευθύνσεις Κτηνιατρικής / ΔΑΟΚ των Περιφερειών
3. Το Κτηνιατρικό Κέντρο Αθηνών (ΠΟΕΣΕ 2015-2019)

Σχέδιο Επείγουσας Δράσης για την Κλασσική Πανώλη των χοίρων (Classical Swine Fever)

Το σχέδιο αυτό εφαρμόζεται στον ζωικό πληθυσμό των χοίρων όλης της επικράτειας της χώρας με σκοπό την διακοπή της εξάπλωσης της νόσου. Η εφαρμογή του σχεδίου γίνεται με βάση την Απόφαση του ΥΑΑΤ με αριθμό 276914/11.11.2003 σε συμμόρφωση με την Οδηγία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου 2001/89/ΕΚ (Προεδρικό Διάταγμα 39/2005). Αρμόδιες αρχές για την εφαρμογή του σχεδίου αυτού είναι:

1. Η Διεύθυνση Υγείας των Ζώων της Γενικής Διεύθυνσης Βιώσιμης Ζωικής Παραγωγής και Κτηνιατρικής του ΥΠΑΑΤ
2. Οι Διευθύνσεις Κτηνιατρικής / ΔΑΟΚ των Περιφερειών,
3. Το Εργαστήριο Χοιροπαθολογίας του Κτηνιατρικού Κέντρου Αθηνών (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Σχέδιο Επείγουσας Δράσης για την Αφρικανική Πανώλη των χοίρων (African Swine Fever)

Το σχέδιο αυτό εφαρμόζεται επίσης στον ζωικό πληθυσμό των χοίρων όλης της επικράτειας της χώρας με σκοπό την διακοπή της εξάπλωσης της εν λόγω νόσου. Εφαρμόζεται σύμφωνα με την απόφαση του ΥΠΑΑΤ με αριθμό 260918/09(Β'75) σε συμμόρφωση με την οδηγία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου 2002/60/ΕΚ (ΠΔ37/2005). Οι αρμόδιες αρχές εφαρμογής του σχεδίου είναι οι ίδιες όπως ισχύει στην περίπτωση της κλασσικής Πανώλης των χοίρων (ΠΟΕΣΕ 20152019).

Σχέδιο Επείγουσας Δράσης για τον Αφθώδη Πυρετό (Foot and mouth disease)

Το σχέδιο αυτό εφαρμόζεται στον ζωικό πληθυσμό των δίχληλων ζώων με σκοπό την αποτροπή εξάπλωσης της νόσου. Εφαρμόζεται σε όλη την επικράτεια της χώρας βάσει της Απόφασης του ΥΠΑΑΤ με αριθμό 258613/08 (Β'451) σε συμμόρφωση με την οδηγία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου 2003/85/ΕΚ (ΠΔ 32/2007). Αρμόδιες αρχές για την εφαρμογή του σχεδίου αυτού είναι:

1. Η Διεύθυνση Υγείας των Ζώων της Γενικής Διεύθυνσης Βιώσιμης Ζωικής Παραγωγής και Κτηνιατρικής του ΥΠΑΑΤ
2. Οι Διευθύνσεις Κτηνιατρικής / ΔΑΟΚ των Περιφερειών,
3. Το Εργαστήριο Αφθώδη Πυρετού και Εξωτικών νοσημάτων (ΠΟΕΣΕ 2015 2019)

Σχέδιο Άμεσης Δράσης για την Σπογγώδη Εγκεφαλοπάθεια Βοοειδών (BSE) στα αιγοπρόβατα

Το σχέδιο αυτό εφαρμόζεται στον ζωικό πληθυσμό των αιγοπροβάτων με σκοπό την άμεση εκρίζωση της εστίας και την αποτροπή εισόδου του αιτιολογικού παράγοντα της ΣΕΒ στη διατροφική αλυσίδα του ανθρώπου. Το σχέδιο εφαρμόζεται σε όλη την επικράτεια της χώρας βάσει της Απόφασης του ΥΠΑΑΤ με αριθμό 258910/08 (Β'1473) σε συμμόρφωση με τον Κανονισμό 999/2001 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αρμόδιες αρχές για το σχέδιο αυτό είναι:

1. Διεύθυνση Υγείας των Ζώων της Γενικής Διεύθυνσης Βιώσιμης Ζωικής Παραγωγής και Κτηνιατρικής του ΥΠΑΑΤ
2. Οι Διευθύνσεις Κτηνιατρικής / ΔΑΟΚ των Περιφερειών
3. Το Κτηνιατρικό Εργαστήριο Λάρισας
4. Το Τμήμα Διαγνωστικής Παθολογικής Ανατομικής του Κτηνιατρικού Κέντρου Θεσ/νίκης
5. Το Κτηνιατρικό Κέντρο Αθηνών
6. Το Κτηνιατρικό Εργαστήριο Ιωαννίνων,
7. Το Κτηνιατρικό Κέντρο Θεσ/νίκης (Τμήμα Ιολογίας) (ΠΟΕΣΕ 2015-2019)

3.14.1 Αμοιβαία Συνδρομή στον Τομέα Υγείας των Ζώων

Τα σχέδια εφαρμόζονται από τις Διευθύνσεις Κτηνιατρικής/ΔΑΟΚ των Περιφερειών της χώρας σε συνδυασμό με άλλες υπηρεσίες όταν απαιτείται, και πάντα σύμφωνα με την νομοθεσία που απορρέει από τα Προεδρικά Διατάγματα και τις Υπουργικές Αποφάσεις.

Το Σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές συστάθηκε με τον Κανονισμό 178/2002/ΕΚ άρθρο 50. Ως Εθνικό Σημείο Επαφής της Ελλάδας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ορίστηκε ο ΕΦΕΤ, ο οποίος επικοινωνεί διαρκώς με τις κεντρικές αρμόδιες αρχές. Ο ΕΦΕΤ αξιολογεί τα τρόφιμα ως προς το βαθμό επικινδυνότητας και μεταβιβάζει πληροφορίες στις αντίστοιχες αρχές, οι οποίες με τη σειρά τους προβαίνουν σε περαιτέρω αξιολόγηση (ΠΟΕΣΕ 2015 2019).

3.15 Σύστημα Εσωτερικής Επιθεώρησης ΥΠΑΑΤ

Στα πλαίσια εφαρμογής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) λειτουργεί η Διεύθυνση Γεωργικών, Ζωικών, Κτηνιατρικών και Αλιευτικών Ελέγχων, η οποία αποτελείται από τέσσερα τμήματα:

1. Τμήμα Γεωργικών Ελέγχων
2. Τμήμα Ζωικών Ελέγχων
3. Τμήμα Κτηνιατρικών Ελέγχων
4. Τμήμα Αλιευτικών Ελέγχων (ΠΟΕΣΕ 2015 2019).

Η Διεύθυνση Γεωργικών, Ζωικών, Κτηνιατρικών και Αλιευτικών Ελέγχων φροντίζει:

1. Να επιθεωρεί και να ελέγχει εάν εφαρμόζονται οι σχετικές νομοθεσίες

2. Να επιθεωρεί υπηρεσίες, αρχές, χώρους, εγκαταστάσεις, μέσα μεταφοράς, πρόσωπα και έγγραφα.
3. Να καταρτίζει μηνιαία και ετήσια προγράμματα επιθεώρησης
4. Να καταρτίζει εκθέσεις ελέγχων
5. Να συλλέγει και να επεξεργάζεται τα στοιχεία που διεξάγονται από τους ελέγχους
6. Να καθορίζει το σύστημα αξιολόγησης των ελέγχων
7. Να αποστέλλει στην υπηρεσία επιθεώρησης, πρόγραμμα υλοποίησης ενεργειών
8. Να αποστέλλει την τελική έκθεση στον Υπουργό και στο Προϊστάμενο της αρμόδιας αρχής
9. Να ανεβάζει την τελική έκθεση στο διαδίκτυο (σελίδα του ΥΠΑΑΤ)
10. Να διενεργεί ειδικούς ελέγχους και έρευνες
11. Να Αξιολογεί τις διορθωτικές και προληπτικές ενέργειες της επιθεωρούμενης υπηρεσίας
12. Να συνεργάζεται με άλλες δομές της Κεντρικής Διοίκησης (ΣΕΕΔΔ, ΣΕΠΕ, ΣΕΥΠΥγείας) (ΠΟΕΣΕ 2015-2019)

3.16 Σύστημα Εσωτερικής Επιθεώρησης ΕΦΕΤ

Ο ΕΦΕΤ ανέπτυξε Σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας (ΣΔΠ), το οποίο ακολουθείται από τα πρότυπα ISO 9001 και ISO 17020. Στα πλαίσια των επιθεωρήσεων, τον πρώτο λόγο έχει το Τμήμα Διασφάλισης Ποιότητας Παρεχόμενων Υπηρεσιών (ΤΔΠΠΥ), το οποίο έχει ως σκοπό:

- ✓ Να οργανώνει και να εφαρμόζει μηχανισμό εσωτερικών ελέγχων
- ✓ Να παρακολουθεί και να αξιολογεί τους ελέγχους των τροφίμων

Το ΤΔΠΠΥ, προγραμματίζει τις εσωτερικές επιθεωρήσεις με βάση τους κινδύνους που υπάρχουν και καταρτίζει σχετικά προγράμματα με γνώμονα τις υπάρχουσες απαιτήσεις των προτύπων και της Διοίκησης του ΕΦΕΤ (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Για κάθε επιθεώρηση, συντάσσει σχέδιο έκθεσης επιθεώρησης όπου καταγράφονται οι συστάσεις, γίνονται οι απαιτούμενες διορθωτικές ενέργειες και φυσικά ενημερώνεται η Διοίκηση του ΕΦΕΤ, η οποία προτείνει περαιτέρω ενέργειες. Στο τέλος των επιθεωρήσεων, συντάσσεται έκθεση με τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα των επιθεωρήσεων τα οποία αποτελούν βασικό και πάγιο θέμα της ημερήσιας διάταξης της εκάστοτε Ανασκόπησης του Συστήματος Διαχείρισης της Ποιότητας, που λαμβάνει χώρα περιοδικά από τη Διοίκηση του ΕΦΕΤ (ΠΟΕΣΕ 2015 2019).

3.17 Μέτρα Συμμόρφωσης με τον Κανονισμό 882/2004

Ο Κανονισμός 882/2004 περιλαμβάνει κάποια κριτήρια τα οποία λαμβάνονται υπόψη για την ποιότητα και αποτελεσματικότητα επίσημων ελέγχων. Τα κριτήρια αυτά περιλαμβάνουν ορισμένες ρυθμίσεις οι οποίες διασφαλίζουν τα παρακάτω:

- Αμεροληψία προσωπικού και μη επηρεασμού του από συγκρούσεις συμφερόντων. Για την ορθή εφαρμογή ελέγχων πρέπει το προσωπικό που κάνει τους ελέγχους να μην επηρεάζεται από συγκρούσεις συμφερόντων που μπορούν να βλάψουν την αποτελεσματικότητα των ελέγχων. Για το λόγο αυτό σύμφωνα με τον Δημοσιοϋπαλληλικό Κώδικα (Ν.3528/07), δεν πρέπει να παίρνουν πρωτοβουλίες όταν έχουν να κάνουν με πρόσωπα που γνωρίζουν γιατί πιθανότατα μπορεί να τους ευνοήσουν ή το αντίθετο εάν υπάρχει έχθρα, γεγονός που είναι πολύ χειρότερο για την ποιότητα και ορθότητα ενός ελέγχου.
- Επάρκεια σε έμπειρο προσωπικό με κατάλληλη προσόντα. Το προσωπικό που πραγματοποιεί ελέγχους διορίζεται μέσω δημόσιου διαγωνισμού (ΑΣΕΠ) και σύμφωνα με τις ανάγκες που υπάρχουν. Σήμερα, με την ισχύουσα διάρθρωση, οι έλεγχοι γίνονται από υπαλλήλους Πανεπιστημιακής εκπαίδευσης ((κτηνιάτρους, γεωπόνους, χημικούς, χημικούς μηχανικούς, βιολόγους, ιατρούς) και υπαλλήλους τεχνολογικής εκπαίδευσης (τεχνολόγους τροφίμων, τεχνολόγους - επόπτες δημόσιας υγείας, τεχνολόγους γεωπονίας κ.α.). Προκειμένου δε να υπάρχει συνεχής επιμόρφωση του προσωπικού, πραγματοποιούνται διαρκώς προγράμματα κατάρτισης, ημερίδες και συνέδρια.
- Επαρκής δυναμικότητα εργαστηρίων. Για την επίτευξη ελέγχων θα πρέπει να υπάρχουν επαρκή εργαστήρια που να ανταποκρίνονται στις υπάρχουσες απαιτήσεις. Για το λόγο αυτό γίνεται μέριμνα ώστε τα αναβαθμίζονται τα ήδη υπάρχοντα και να καθορίζονται εκ νέου ιδιωτικά διαπιστευμένα εργαστήρια ικανά να υποστηρίξουν επίσημους ελέγχους.
- Επάρκεια εγκαταστάσεων και εξοπλισμού. Από επιχείρηση σε επιχείρηση υπάρχουν διαφορές στην κτηριακή δομή. Το ζήτημα ωστόσο, σε όλες τις περιπτώσεις είναι να υπάρχει επάρκεια εγκαταστάσεων αλλά και εξοπλισμού και συνεχής βελτίωση αυτών.
- Επαρκής νομική εξουσία. Για την αξιόλογη εφαρμογή των ελέγχων απαιτείται νομική εξουσία που θα επιβάλλει μέτρα επιβολής τάξης όταν υπάρχει ανάγκη. Η νομική αυτή εξουσία παρέχεται μέσω του ν.4235/2014, του ν.2741/99, της Κ.Υ.Α. 15523/06 και της ΥΑ.12932/06 (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

Με την εν λόγω εξουσία, το προσωπικό που πραγματοποιεί ελέγχους δύναται:

- Να εισέρχεται σε οποιαδήποτε επιχείρηση τροφίμων επιθυμεί
- Να ελέγχει οχήματα που μεταφέρουν τρόφιμα και συσκευασίες τροφίμων
- Να ελέγχει έγγραφα και αρχεία σχετικά με τα τρόφιμα
- Να λαμβάνει συνεντεύξεις εμπλεκόμενα με τα τρόφιμα πρόσωπα
- Να κατάσχει, δεσμεύει ή να καταστρέφει προϊόντα όταν το κρίνει απαραίτητο
- Να καλεί αστυνομικές ή άλλες αρχές όταν υπάρχει λόγος
- Να εισηγείται την επιβολή προστίμων ή ποινικών και διοικητικών κυρώσεων σε εκείνους που υποπίπτουν σε παραβάσεις
- Συνεργασία επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών με το προσωπικό που διενεργεί τον επίσημο έλεγχο. Για να υπάρχει άριστη συνεργασία μεταξύ των επιχειρήσεων τροφίμων και του προσωπικού που διενεργεί τους ελέγχους, θα πρέπει όλες οι μεταξύ τους ενέργειες να διέπονται από την πρέπουσα δεοντολογία, να υπάρχει δηλαδή ήθος και απόλυτη εμπιστευτικότητα. Σε

περιπτώσεις που υπάρχει πρόβλημα κι εφόσον ζητηθεί μπορούν να επέμβουν αστυνομικές ή άλλες αρχές.

- Ποιότητα και συνοχή επίσημων ελέγχων – Τεκμηριωμένες διαδικασίες – Τήρηση αρχείων. Οι έλεγχοι γίνονται σε όλα τα στάδια παραγωγής, μεταποίησης, διανομής και διάθεσης και σε ότι σχετίζεται με τα τρόφιμα, από τις πρώτες ύλες μέχρι τα κτίρια και τον εξοπλισμό. Τα αποτελέσματα γνωστοποιούνται στον αρμόδιο υπεύθυνο και έπειτα τηρούνται σε σχετικά έγγραφα ώστε να είναι δυνατοί σχετικοί έλεγχοι (ΠΟΕΣΕ 2015-2019).

4. Αρμόδιες Αρχές Ελέγχου στον τομέα της ασφάλειας των τροφίμων στην Ιρλανδία.

Η Ιρλανδία εντάχθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 1973 και είναι ένα από τα μικρότερα μέλη της με πληθυσμό 4,6 εκατομμύρια. Παρά το γεγονός ότι οι τομείς της βιομηχανίας και των υπηρεσιών έχουν αυξηθεί τα τελευταία χρόνια, η γεωργία και η βιομηχανία τροφίμων και ποτών αποτελούν ένα σημαντικό τμήμα της ιρλανδικής οικονομίας, με τη βιομηχανία τροφίμων να παρέχει το ένα τέταρτο του εκατομμυρίου θέσεων εργασίας και να έχει κύκλο εργασιών ύψους € 24 εκ (MANCP 2012-2016).

Στην Ιρλανδία το Υπουργείο Γεωργίας, Τροφίμων και Αλιείας (DAFM), καθώς και το Υπουργείο Υγείας (DOH) είναι υπεύθυνα για την ανάπτυξη πολιτικών στον τομέα της ασφάλειας των τροφίμων.

Η οργάνωση και η διενέργεια των επισήμων ελέγχων αποτελούν αντικείμενα ενός αριθμού αρμοδίων αρχών, όπως φαίνεται στον Πίνακα Ι (MANCP 2012-2016).

Πίνακας Ι: Αρμόδιες Αρχές στον τομέα της ασφάλειας των τροφίμων

Πεδίο	Αρμόδια Υπουργεία	Αρμόδιες Υπηρεσίες για τους επισήμους ελέγχους
Τρόφιμα	Υπουργείο Υγείας Υπουργείο Γεωργίας, Τροφίμων και Αλιείας	FSAI Υπουργείο Γεωργίας, Τροφίμων και Αλιείας Health Executive Service Τοπικές αρχές Sea Fisheries Protection Authority Marine Institute National Standards Authority of Ireland
Ζωτροφές	Υπουργείο Γεωργίας, Τροφίμων και Αλιείας	Υπουργείο Γεωργίας, Τροφίμων και Αλιείας
Υγεία φυτών	Υπουργείο Γεωργίας, Τροφίμων και Αλιείας	Υπουργείο Γεωργίας, Τροφίμων και Αλιείας
Υγεία ευζώων ζώων	Υπουργείο Γεωργίας, Τροφίμων και Αλιείας	Υπουργείο Γεωργίας, Τροφίμων και Αλιείας Marine Institute Τοπικές αρχές

4.1 Κυβερνητικές υπηρεσίες που είναι υπεύθυνες για την πολιτική τροφίμων και την ανάπτυξη της νομοθεσίας

Δύο κυβερνητικές υπηρεσίες είναι υπεύθυνες για την ανάπτυξη της πολιτικής και της νομοθεσίας για τα τρόφιμα στην Ιρλανδία, σύμφωνα με τον Πίνακα 1 :

1. Υπουργείο Γεωργίας, Τροφίμων και Αλιείας
2. Υπουργείο Υγείας

Ο Υπουργός Γεωργίας, Τροφίμων και Αλιείας είναι υπεύθυνος για την ανάπτυξη πολιτικών, την εφαρμογή του νομοθετικού πλαισίου και τις διαπραγματεύσεις σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, για τα παρακάτω:

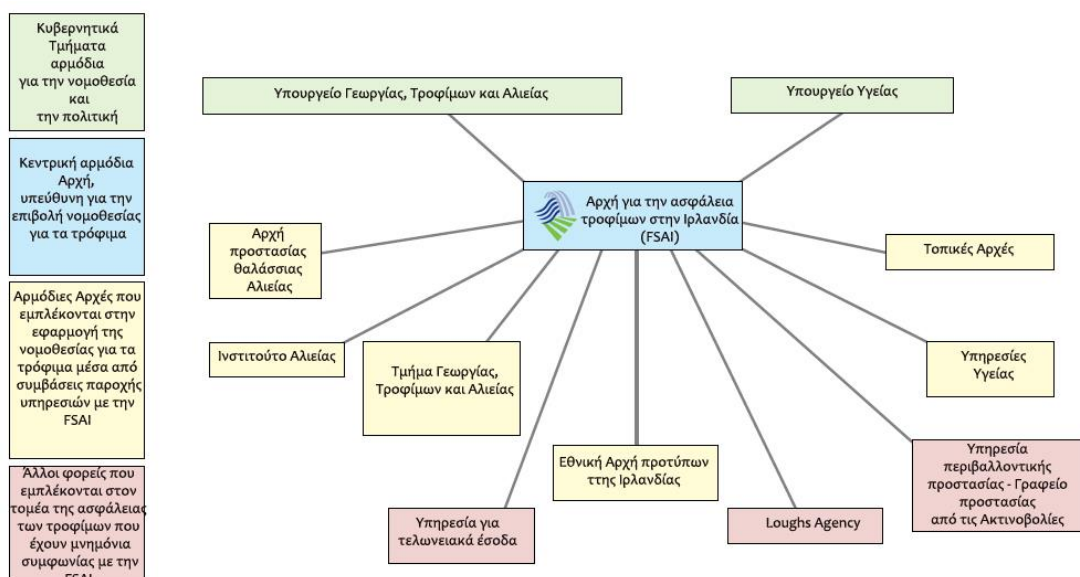
1. Πρωτογενή παραγωγή τροφίμων
2. Σφαγεία, τεμαχισμός, προετοιμασία και επεξεργασία τροφίμων ζωικής προέλευσης, συμπεριλαμβανομένων των ψαριών
3. Εισαγωγή των τροφίμων ζωικής προέλευσης και ορισμένων υπολειμμάτων τροφίμων μη ζωικής προέλευσης σε ελέγχους προέλευσης και ελέγχους φυτοφαρμάκων στα εισαγόμενα τρόφιμα φυτικής προέλευσης
4. Πιστοποιημένοι έλεγχοι στα τρόφιμα με προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (ΠΓΕ), προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) και/ή εγγυημένα παραδοσιακά ιδιότυπα προϊόντα (ΕΠΙΠ)
5. Υπολείμματα φυτοφαρμάκων
6. Βιολογικά
7. Υλικά σε επαφή με τρόφιμα

Ο Υπουργός Υγείας έχει την ευθύνη για την ανάπτυξη της πολιτικής, τη διαπραγμάτευση των κανόνων σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Κοινότητας και την εφαρμογή στο εθνικό δίκαιο των κανόνων αυτών για κάθε στάδιο της παραγωγής, μεταποίησης ή διανομής για:

1. Τρόφιμα μη ζωικής προέλευσης
2. Τρόφιμα ζωικής προέλευσης που πωλούνται απευθείας στον τελικό καταναλωτή
3. Τρόφιμα ζωικής προέλευσης που εξαιρούνται από τον κανονισμό 853/2004
4. Σύνθετα προϊόντα
5. Την εισαγωγή ή εξαγωγή των τροφίμων μη ζωικής προέλευσης ή σύνθετων προϊόντων

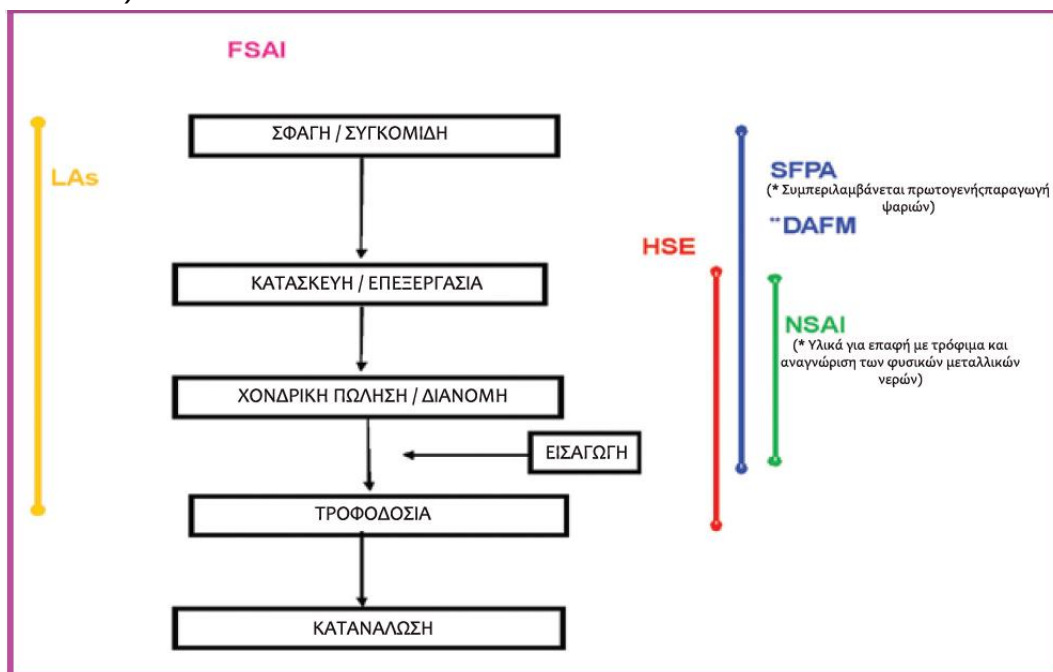
Το FSAI, παρέχει επιστημονική και τεχνική υποστήριξη στα αρμόδια Υπουργεία, προκειμένου να διαμορφωθεί το κατάλληλο πολιτικό πλαίσιο ασφάλειας τροφίμων.

Το DAFM και το DOH ορίζουν τις αρμόδιες αρχές μέσω της εθνικής νομοθεσίας ή διοικητικών διαδικασιών (MANCP 2012-2016).

ΣΧΗΜΑ 1. Κυβερνητικές υπηρεσίες, αρμόδιες αρχές και άλλοι φορείς που εμπλέκονται με τον επίσημο έλεγχο των τροφίμων (MANCP 2012-2016)

Κάθε ένας από αυτούς τους οργανισμούς είναι υπεύθυνος για ορισμένα στάδια της τροφικής αλυσίδας, συγκεκριμένες κατηγορίες εγκαταστάσεων και για συγκεκριμένα είδη τροφίμων. Το σχήμα 2 αντιπροσωπεύει σε γενικές γραμμές τα στάδια της τροφικής αλυσίδας για τα οποία είναι υπεύθυνες οι αρμόδιες αρχές (MANCP 2012-2016).

ΣΧΗΜΑ 2. Τα στάδια της αγροτροφικής αλυσίδας και οι αρμόδιες αρχές που συμμετέχουν σε επίσημους ελέγχους (MANCP 2012-2016)

4.2 Οργανωτική δομή της Αρχής για την ασφάλεια τροφίμων στην Ιρλανδία (FSAI)

Η Ιρλανδική Αρχή Ασφάλειας Τροφίμων (Food Safety Authority of Ireland-FSAI), που ιδρύθηκε το 1999, είναι μια θεσμικά, ανεξάρτητη επιστημονική Αρχή που εποπτεύεται από το Υπουργείο Υγείας, που έχει ως σκοπό την προστασία της δημόσιας υγείας και των συμφερόντων των καταναλωτών στο πεδίο της υγιεινής και ασφάλειας των τροφίμων και είναι αρμόδια για την αξιολόγηση και διαχείριση της επικινδυνότητας, καθώς και την επικοινωνία του διατροφικού κινδύνου. Στοχεύει στην εξασφάλιση της παραγωγής, διάθεσης και εμπορίας τροφίμων που ανταποκρίνονται στις υψηλότερες προδιαγραφές υγιεινής και ασφάλειας που είναι δυνατόν να επιτευχθούν και είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή της νομοθεσίας τροφίμων στην Ιρλανδία, μέσω της διαχείρισης των επισήμων ελέγχων. Η διαχείριση αυτή επιτυγχάνεται μέσω μνημονίων συνεργασίας, που συνάπτει η Αρχή με διάφορους φορείς. Η αξιολόγηση και η διαχείριση της επικινδυνότητας διενεργούνται από διαφορετικές ομάδες μέσα στα πλαίσια λειτουργίας του FSAI (MANCP 2012-2016).

Η FSAI είναι οργανωμένη ως εξής: κάτω από το Διοικητικό Συμβούλιο είναι η επιστημονική επιτροπή, το Συμβουλευτικό Συμβούλιο και ο Διευθύνοντας Σύμβουλος (CEO). Κάτω από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο (CEO), υπάρχουν πέντε τμήματα, τα οποία είναι το τμήμα της Επιστήμης Τροφίμων & Προτύπων (Food Science and Standards Division), το τμήμα Συμβάσεων Παροχής Υπηρεσιών (Service Contracts Division), το τμήμα Προστασίας Καταναλωτών (Consumer Protection Division), το τμήμα Εσωτερικών Ελέγχων & Συμμόρφωσης (Audit and Compliance Division) και το τμήμα Διοικητικών Υπηρεσιών (Corporate Services Division) (MANCP 2012-2016).

Η επιστημονική επιτροπή της FSAI αποτελείται από επιστήμονες από ένα ευρύ φάσμα επιστημονικών κλάδων που εργάζονται εθελοντικά. Ο ρόλος τους είναι να επικουρούν και να συμβουλεύουν την FSAI σχετικά με επιστημονικά θέματα. Υπάρχουν τρεις επιστημονικές υποεπιτροπές που αφορούν τη Βιολογική Ασφάλεια, Χημική Ασφάλεια και Διατροφή-Δημόσια Υγεία. Αυτές οι υποεπιτροπές αποτελούνται από εμπειρογνώμονες, οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι με την αντιμετώπιση συγκεκριμένων επιστημονικών καθηκόντων (MANCP 2012-2016).

Το Συμβουλευτικό Συμβούλιο για την Ασφάλεια των Τροφίμων του FSAI αποτελεί μια δεξαμενή ζύμωσης απόψεων μεταξύ των καταναλωτών και της βιομηχανίας τροφίμων και συμβάλλουν στη διαμόρφωση της ατζέντας του FSAI. Το Συμβουλευτικό Συμβούλιο συμβουλεύει την FSAI σε συγκεκριμένα θέματα, επιτρέποντας την FSAI να εκπληρώσει τη λειτουργία της, να προβαίνει σε ευρείες διαβουλεύσεις για τους σκοπούς της προώθησης υψηλότερων προτύπων ασφάλειας των τροφίμων και την πρόοδο της ημερήσιας διάταξης της ασφάλειας των τροφίμων (MANCP 2012-2016).

Η Διεύθυνση Επιστήμης Τροφίμων & Προτύπων (Food Science and Standard Division) της Αρχής παρέχει μια επιστημονική βάση για να υποστηρίξει την εφαρμογή και τη συμμόρφωση των δραστηριοτήτων. Η Διεύθυνση Συμβάσεων

Παροχής Υπηρεσιών (Service Contact Division) διαχειρίζεται τη σχέση μεταξύ της FSAI και των αρμόδιων αρχών που εμπλέκονται σε ελέγχους των τροφίμων. Η Διεύθυνση Εσωτερικών Ελέγχων & Συμμόρφωσης (Audit & Compliance Division) παρέχει μια ανεξάρτητη αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων επίσημου ελέγχου και προβαίνει σε συστάσεις για τη συνεχή βελτίωση σε όλους τους τομείς της τροφικής αλυσίδας στο πεδίο αρμοδιότητας του FSAI. Το συγκεκριμένο τμήμα διενεργεί εσωτερικούς ελέγχους για να επαληθεύσει τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις των μνημονίων συνεργασίας που το FSAI έχει υπογράψει με τις σχετικές αρμόδιες υπηρεσίες. Η Διεύθυνση Προστασίας Καταναλωτών (Consumer Protection Division) παρέχει τεχνική υποστήριξη στους τομείς της Περιβαλλοντικής Υγείας, Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας και Γεωργίας, καθώς και σε θέματα εκπαίδευσης και συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία. Η ομάδα συλλογής και ανάλυσης δεδομένων του FSAI είναι μέρος του παραπάνω τμήματος. Η Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών (Corporate Service Division) είναι αρμόδια για θέματα που σχετίζονται με τη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού, την οικονομική υποστήριξη της Αρχής, καθώς και με ζητήματα πληροφορικής. Επίσης στο γραφείο του Διευθύνοντος Συμβούλου συμπεριλαμβάνεται και το τμήμα Δημοσίων Σχέσεων του FSAI (MANCP 2012-2016).

FSAI πεδίο για την υπευθυνότητα/ FSAI δραστηριότητες. Όπως τονίζεται, στη Δήλωση Στρατηγικής της FSAI (2012-2015), ο FSAI έχει τέσσερις διοικητικούς στόχους, όπως φαίνεται παρακάτω:

Διοικητικός στόχος 1	Εξασφαλίζει την αποτελεσματική και συνεπή εφαρμογή της νομοθεσίας για τα τρόφιμα.
Διοικητικός στόχος 2	Παρέχει τις καλύτερες, ανεξάρτητες επιστημονικές συμβουλές για την υποστήριξη των αποφάσεων πολιτικής, για την ασφάλεια των τροφίμων και τη διαχείριση των κινδύνων.
Διοικητικός στόχος 3	Εργάζεται σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς στην αλυσίδα τροφίμων ώστε να διευκολύνει τη συμμόρφωση με τη νομοθεσία για τα τρόφιμα.
Διοικητικός στόχος 4	Βεβαιώνει ότι η FSAI είναι ευέλικτη, αποτελεσματική και αποδοτική και παραδίδει την αξία για τα χρήματα.

Για την επίτευξη του Διοικητικού Στόχου 1, οι βασικοί στόχοι για την FSAI είναι οι εξής: (MANCP 2012-2016)

Στόχος 1	Να διατηρεί αποτελεσματικές συμβάσεις παροχής υπηρεσιών με τους επίσημους φορείς για την επιβολή νομοθεσίας για τα τρόφιμα, με τα σχετικά μέτρα απόδοσης και ολοκληρωμένα και ισχυρά επίσημα προγράμματα ελέγχου.
----------	---

Στόχος 2	Να αξιολογεί την απόδοση των επίσημων οργανισμών και να επιβεβαιώνει ότι συμμορφώνονται με τις συμβάσεις τους και την επίσημη νομοθεσία για τον έλεγχο παρέχοντας έτσι ένα υψηλό επίπεδο προστασίας της υγείας και των συμφερόντων των καταναλωτών.
Στόχος 3	Να βελτιώνει την απόδοση των επίσημων ελέγχων, προσφέροντας τεχνική και επιστημονική υποστήριξη και κατάρτιση σε επίσημες υπηρεσίες
Στόχος 4	Να εκτιμά τον συντονισμό, η αποτελεσματικότητα και η συνέπεια της εφαρμογής της νομοθεσίας για τα τρόφιμα , με σκοπό την αναγνώριση του πεδίου εφαρμογής για την καλύτερη παράδοση.
Στόχος 5	Να εξακριβώνει την συμμόρφωση με τη νομοθεσία σε επίπεδο επιχείρησης.

Εκτός από τους στόχους που περιγράφονται παραπάνω, ο FSAI είναι υπεύθυνος για:

1. την οργάνωση προγραμμάτων παρακολούθησης και επιτήρησης τροφογενών κινδύνων
2. την επίλυση προβλημάτων που προκύπτουν κατά τον επίσημο έλεγχο,
3. τη συλλογή και ανάλυση δεδομένων αποτελεσμάτων ελέγχων και δειγματοληψιών,
4. την έκδοση αδειών εγκαταστάσεων ακτινοβολήσης τροφίμων,
5. την προώθηση ανάπτυξης συστημάτων διασφάλισης ποιότητας των τροφίμων,
6. την αρχική αξιολόγηση καινοφανών τροφίμων,
7. την αρχική αξιολόγηση για τα γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα
8. την επεξεργασία των κοινοποιήσεων νέων συμπληρωμάτων διατροφής, τροφίμων που προορίζονται για
9. ειδική διατροφή και για ειδικούς ιατρικούς σκοπούς και
10. την αξιολόγηση των αιτήσεων που σχετίζονται με τα υλικά σε επαφή με τρόφιμα (MANCP 2012-2016).

4.3 FSAI κανάλια πληροφόρησης και επικοινωνίας

Το FSAI επικοινωνεί με τις αρμόδιες αρχές που εμπλέκονται στον επίσημο έλεγχο μέσω τακτικών συναντήσεων, ενώ έχει δημιουργήσει μια ηλεκτρονική πλατφόρμα, το «Safety Net», το οποίο επιτρέπει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των παραπάνω αρμόδιων αρχών. Επιπροσθέτως, ο FSAI αναφέρεται στον Υπουργό Υγείας, ενώ το Τμήμα Τροφίμων (Food Unit) του Υπουργείου Υγείας αποτελεί το σύνδεσμο μεταξύ του Υπουργείου Υγείας και του FSAI για θέματα νομοθεσίας και πολιτικής (MANCP 2012-2016).

4.4 Οργανωτική δομή της DAFM

Το DAFM, σύμφωνα με τον Γενικό Γραμματέα περιλαμβάνει επτά Βοηθούς Γραμματείς, τον Προϊστάμενο της Κτηνιατρικής Υπηρεσίας, τον Γενικό Επιθεωρητή Γεωργίας και τον Διευθυντή των Εργαστηρίων .

Το DAFM είναι η αρμόδια αρχή για τον επίσημο έλεγχο:

Στην πρωτογενή παραγωγή τροφίμων, εκτός από τα αλιεύματα, στα σφαγεία, εγκαταστάσεις τεμαχισμού και επεξεργασίας τροφίμων ζωικής προέλευσης συμπεριλαμβανομένων των αλιευμάτων, μέχρι, χωρίς να περιλαμβάνεται η λιανική πώληση

Στην εισαγωγή τροφίμων ζωικής προέλευσης και ορισμένων τροφίμων μη ζωικής προέλευσης, καθώς και ο έλεγχος των καταλοίπων φυτοφαρμάκων στα εισαγόμενα τρόφιμα φυτικής προέλευσης

Στα τρόφιμα Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξη (ΠΓΕ), Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ), καθώς και τα Εγγυημένα Παραδοσιακά Ιδιότυπα Προϊόντα (ΕΠΙΠ)

Στα υπολείμματα φυτοφαρμάκων

Στα βιολογικά τρόφιμα

Επίσης είναι υπεύθυνο για την ασφάλεια των ζωοτροφών, την υγεία και ευζωία των ζώων, καθώς και για την υγεία των φυτών.

Οι υπηρεσίες του DAFM, που εμπλέκονται στους ελέγχους ασφάλειας τροφίμων είναι:

- η Επιθεώρηση Γεωργίας με τις παρακάτω Διευθύνσεις και Τμήματα:
 - ✓ Τμήμα ελέγχων γαλακτοκομικών προϊόντων
 - ✓ Διεύθυνση επιθεώρησης αυγών και πουλερικών
 - ✓ Διεύθυνση επιθεώρησης κηπευτικών προϊόντων
 - ✓ Μονάδα Βιολογικών προϊόντων
 - ✓ Τμήμα ελέγχου υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων
- Κτηνιατρική Επιθεώρηση
 - ✓ Επιθεώρηση Κτηνιατρικής - Δημόσιας Υγείας
 - ✓ Συνοριακοί Σταθμοί Ελέγχου
- Εργαστηριακές δομές DAFM
- Διοικητικές Υπηρεσίες του DAFM (MANCP 2012-2016)

4.5 Κτηνιατρική Επιθεώρηση

Οι υπηρεσίες της Κτηνιατρικής Επιθεώρησης παρέχουν στον Υπουργό επιστημονική υποστήριξη στα πεδία που άπτονται της υγείας και ευζωίας των ζώων,

των ζωνοδόσων και της δημόσιας υγείας, που σχετίζεται με τα τρόφιμα ζωικής προέλευσης.

Κτηνιατρική –Δημόσια Υγεία

Υπάρχουν έξι (6) περιφερειακές Διευθύνσεις Κτηνιατρικής-Δημόσιας Υγείας για όλη την επικράτεια της χώρας (MANCP 2012-2016).

4.6 Πεδίο ευθύνης της DAFM - Δραστηριότητες της DAMF

Πίνακας II: Πεδίο ευθύνης και δραστηριότητες της DAMF

Πεδίο	Περίληψη δραστηριοτήτων
Κρέας και προϊόντα κρέατος	Η Κτηνιατρική Επιθεώρηση Δημόσιας Υγείας (VPHI) είναι υπεύθυνη για τους επίσημους ελέγχους στα σφαγεία, εργοστάσια επεξεργασίας κρέατος, πόσιμο γάλα, εγκαταστάσεις παστερίωσης γάλακτος και εγκαταστάσεις προϊόντων αυγών. Η VPHI είναι επίσης υπεύθυνη για τους ελέγχους σε σχέση με την καλή διαβίωση των ζώων, τον έλεγχο της ταυτότητάς τους, την επιθεώρηση μετά τη σφαγή, τους ελέγχους υγιεινής, τους ελέγχους για τα υπολείμματα κτηνιατρικών φαρμάκων, τον έλεγχο των συστημάτων αυτοελέγχου, καθώς και τη λήψη δειγμάτων για τα προγράμματα δειγματοληψιών.
Γάλα και προϊόντα γάλακτος	Η Διεύθυνση Γαλακτοκομικών Προϊόντων (DPI), είναι αρμόδια για τη διενέργεια επισήμων ελέγχων σε εγκαταστάσεις επεξεργασίας γάλακτος, καθώς και στις εγκαταστάσεις μικρής δυναμικότητας συλλογής και αποθήκευσης.
Φυτικά και μελισσοκομικά προϊόντα	Η Διεύθυνση Γεωργίας είναι υπεύθυνη για την εξασφάλιση τήρησης των νομοθετικών απαιτήσεων στον τομέα της πρωτογενούς παραγωγής των φρούτων, λαχανικών, μανιταριών και μελιού. Διατηρεί αρχείο των παραγωγών της πρωτογενούς παραγωγής των κηπευτικών προϊόντων και είναι αρμόδια για το πρόγραμμα ελέγχων υγιεινής των εγκαταστάσεων στους παραπάνω τομείς. Επίσης είναι υπεύθυνη για τη δειγματοληψία των κηπευτικών προϊόντων, ως μέρος του προγράμματος παρακολούθησης, το οποίο περιλαμβάνει δειγματοληψίες για υπολείμματα νιτρικών στο μαρούλι και στο σπανάκι, καθώς και σε άλλα κηπευτικά προϊόντα, π.χ. λάχανο, μπρόκολο, πατάτες κλπ και άλλους

	χημικούς ρυπαντές, π.χ. βαρέα μέταλλα στα φρούτα και τα λαχανικά, πατουλίνη στο χυμό μήλου κ.λ.π.
Αυγά και προϊόντα αυγών	Η Διεύθυνση αυγών και πουλερικών είναι αρμόδια για τους ελέγχους υγιεινής στις μονάδες παραγωγής πουλερικών αυγοπαραγωγής, καθώς και στα κέντρα συσκευασίας αυγών. Είναι επίσης υπεύθυνη για τους ελέγχους σε μονάδες παραγωγής κρέατος πουλερικών, στις εγκαταστάσεις επεξεργασίας πουλερικών και στη χονδρική και λιανική πώληση αυγών και πουλερικών.
Πιστοποίηση προϊόντων με: Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης (ΠΟΠ), Προστατευόμενη Γεωγραφική Ένδειξη (ΠΓΕ) και Εγγυημένα Παραδοσιακά Ιδιότυπα Προϊόντα (ΕΠΙΠ)	Το τμήμα Ανάπτυξης Βιομηχανίας του DAFM είναι υπεύθυνο για τους επίσημους ελέγχους των προϊόντων αυτών. Οι έλεγχοι που πραγματοποιούνται εξασφαλίζουν ότι οι χρησιμοποιούμενες ονομασίες χρησιμοποιούνται με τον κατάλληλο σωστό τρόπο και δεν προκαλούν παραπλάνηση του καταναλωτή.
Συνοριακοί Σταθμοί Ελέγχου	Οι Κτηνιατρικοί επιθεωρητές στους συνοριακούς σταθμούς επιθεώρησης (ΣΥΚΕ) είναι υπεύθυνοι για τον έλεγχο της εισαγωγής ζώντων ζώων (συμπεριλαμβανομένων των ζωντανών ψαριών), προϊόντων ζωικής προέλευσης και ορισμένων προϊόντων μη ζωικής προέλευσης από τρίτες χώρες στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Ο έλεγχος περιλαμβάνει τον έλεγχο της ταυτότητας του προϊόντος, έλεγχο των εγγράφων που το συνοδεύουν, καθώς και φυσική τους εξέταση, στις περιπτώσεις που η Ιρλανδία αποτελεί το πρώτο σημείο εισόδου του προϊόντος στην Ε.Ε Υπάρχουν τρεις (3) ΣΥΚΕ για τις εισαγωγές από τρίτες χώρες: το αεροδρόμιο του Δουβλίνου, το λιμάνι του Δουβλίνου και το αεροδρόμιο Shannon. Το λιμάνι του Δουβλίνου και το αεροδρόμιο Shannon είναι τα οριζόμενα σημεία για την εισαγωγή τροφίμων ζωικής προέλευσης, ενώ το αεροδρόμιο του Δουβλίνου και το αεροδρόμιο Shannon έχουν οριστεί ως σημεία για τις εισαγωγές ζώντων ζώων.
Βιολογικά Τρόφιμα	Η Μονάδα Βιολογικών Προϊόντων είναι υπεύθυνη για την επιθεώρηση και πιστοποίηση των βιολογικών τροφίμων. Οι δραστηριότητες αυτές πραγματοποιούνται σε συνεργασία με μια σειρά από φορείς ελέγχου.
Υπολείμματα Φυτοφαρμάκων	Το πολυετές πρόγραμμα ελέγχου υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων είναι ένα επιστημονικά τεκμηριωμένο πρόγραμμα με βάση την επικινδυνότητα, το οποίο το FSAI

	έχει αναθέσει σε συγκεκριμένες αρχές με τις οποίες έχει συνάψει σχετικές συμβάσεις παροχής υπηρεσιών.
Υπολείμματα κτηνιατρικών φαρμάκων	Το ετήσιο εθνικό πρόγραμμα Ελέγχου Υπολειμμάτων (NRCP) για την Ιρλανδία έχει αναπτυχθεί από την DAFM σε συνεννόηση με την FSAI, το SFPA, το MI και τις τοπικές αρχές.
Ζωονόσοι	Οι Διευθύνσεις Κτηνιατρικής και Γεωργίας ενός αριθμού υπηρεσιών είναι αρμόδιες για τη λήψη δειγμάτων στα πλαίσια της νομοθεσία για τις ζωονόσους.

Η DAFM είναι υπεύθυνη για τους επίσημους ελέγχους σε σχέση με τα προϊόντα ζωικής προέλευσης (με εξαίρεση τα ψάρια και τα οστρακοειδή) κατά την πρωτογενή παραγωγή, τη σφαγή, την κατασκευή, τη μεταποίηση, την εισαγωγή, τη διανομή και τη χονδρική πώληση. Η DAFM είναι υπεύθυνη για τους επίσημους ελέγχους που διενεργούνται κατά την πρωτογενή παραγωγή και συλλογή των φυτικών προϊόντων. Ορισμένοι ελεγκτές διενεργούν ελέγχους σε επίπεδο λιανικής για τη συμμόρφωση με τις προδιαγραφές εμπορίας. Η DAFM είναι επίσης υπεύθυνη για την πιστοποίηση των κρεάτων, προϊόντων με βάση το κρέας και τα γαλακτοκομικά προϊόντα που προέρχονται από εγκεκριμένες εγκαταστάσεις που προορίζονται για εξαγωγή σε τρίτες χώρες.

Το νομοθετικό πλαίσιο που επιβάλλεται από την παρούσα αρμόδια αρχή σχετίζεται με τους επίσημους ελέγχους, την υγιεινή των τροφίμων, τους ελέγχους κατά την εισαγωγή, την επισήμανση, την παρουσίαση και τη διαφήμιση των τροφίμων, τα πρόσθετα και τις αρωματικές ύλες, τις προσμείξεις, τα κατάλοιπα κτηνιατρικών φαρμάκων, τα υπολείμματα φυτοφαρμάκων, τα μικροβιολογικά κριτήρια, τα ειδικά υλικά κινδύνου, τις ζωονόσους, τα υλικά σε επαφή με τα τρόφιμα, τα παρασκευάσματα για βρέφη, τα γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα, τα βιολογικά τρόφιμα και τα τρόφιμα με ΠΟΠ, ΠΓΕ και ΕΠΙΠ (MANCP 2012-2016).

Το DAFM είναι υπεύθυνο για την έγκριση ορισμένων εγκαταστάσεων σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και διατηρεί αρχεία των επισήμων ελέγχων που διενεργήθηκαν και παρέχει στον ενδιαφερόμενο ένα αντίγραφο των αντίστοιχων εκθέσεων. Επίσης εποπτεύει:

1. το Κεντρικό Κτηνιατρικό Εργαστήριο Ερευνών, το οποίο υποστηρίζει την εφαρμογή της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας στον τομέα της ασφάλειας των τροφίμων ζωικής προέλευσης
2. το Εργαστήριο Κτηνιατρικής -Δημόσιας Υγείας, το οποίο διενεργεί μικροβιολογικές αναλύσεις για το κρέας και τα προϊόντα πουλερικών
3. το Εργαστήριο Ελέγχου Φυτοφαρμάκων, που είναι υπεύθυνο για την ανάλυση των υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων στα τρόφιμα
4. το Εργαστήριο Υγείας των Φυτών
5. το Εργαστήριο Σπόρων
6. τα Εργαστήρια Γαλακτοκομικών Προϊόντων (MANCP 2012-2016).

Πίνακας III: Υπουργείο Γεωργίας , Τροφίμων και Ναυτιλίας – Εργαστήρια Τροφίμων και δραστηριότητες αυτών

Πεδίο	Περίληψη δραστηριοτήτων
Κεντρικό Κτηνιατρικό Εργαστήριο (ΕΥΟΡ)	Το ΕΥΟΡ υποστηρίζει την εφαρμογή της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας. Παρέχει κλινικές υπηρεσίες διάγνωσης και έρευνας στους κλάδους της κτηνοτροφίας και παρέχει επίσης μια υπηρεσία υποστήριξης σε τομείς όπως οι εξειδικευμένες δοκιμές.
Ρυθμιστικό εργαστήριο Δημόσιας Κτηνιατρικής Υγείας	Η VPHRL πραγματοποιεί αναλύσεις δειγματοληψίας, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών δοκιμών σχέδιο επιτήρησης καταλοίπων, για να διασφαλιστεί ότι τα απαιτούμενα πρότυπα διατηρούνται σε εγκαταστάσεις, όπως τα σφαγεία. Ένας βασικός στόχος της VPHRL είναι να διασφαλίζει ότι πληρούνται τα πρότυπα της ΕΕ στα προϊόντα κρέατος. Η VPHRL παίζει ρόλο στην οργάνωση των προγραμμάτων δειγματοληψίας με τους κτηνιατρικούς επιθεωρητές και πραγματοποιεί σχεδόν το 90% των απαραίτητων δοκιμών. Η VPHRL αναλαμβάνει την ανάλυση δειγμάτων στο πλαίσιο του εθνικού σχεδίου επιτήρησης καταλοίπων και βοηθά τα στελέχη δειγματοληψίας με τη συλλογή και μεταφορά των δειγμάτων στο εργαστήριο. Η VPHRL αναλαμβάνει επίσης την ανάλυση των ύποπτων δειγμάτων που αποστέλλονται από κτηνιατρικό επιθεωρητή. Επιπλέον, η VPHRL εκτελεί τις ακόλουθες λειτουργίες: ✓ Μικροβιολογικές αναλύσεις για το κρέας και τα προϊόντα πουλερικών ✓ Οργανώνει ειδικές επιθεωρήσεις ✓ Ελέγχει για E. coli και εντεροβακτήρια σε δείγματα από εγκαταστάσεις και χώρους επεξεργασίας ✓ Ανάλυση Trichinella (άλογο και χοιρινό κρέας) ✓ Ανάλυση βαρέων μετάλλων (μόλυβδο, υδράργυρο, αρσενικό και κάδμιο)
Εργαστήριο Ελέγχου φυτοφαρμάκων (PCL)	Η PCL έχει δύο λειτουργίες: 1. Ευθύνη για την ανάλυση των υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων στα τρόφιμα 2. Εργαστήριο υποστήριξης για την καταχώριση φυτοφαρμάκων 3. Τμήμα Ελέγχου για να εξασφαλιστεί ότι τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα συμμορφώνονται με τις

Γαλακτοκομικά
Επιστημονικά
Εργαστήρια

Οι DSL, με έδρα το Backweston, Cork και Limerick, είναι υπεύθυνες για την εξέταση και την ανάλυση των γαλακτοκομικών προϊόντων. Οι δραστηριότητες των εργαστηρίων διέπονται από την εθνική και κοινοτική ρύθμιση. Τα εργαστήρια είναι υπεύθυνα για την εξασφάλιση της συντήρησης, τα υψηλότερα πρότυπα ασφάλειας των τροφίμων και την προστασία των καταναλωτών, εκπληρώνοντας έτσι τις απαιτήσεις του FSAI.

(MANCP 2012-2016)

4.7 Οργανωτική δομή της Εκτελεστικής Υπηρεσία Υγείας (Heath Service Executive HSE)

Η HSE ιδρύθηκε βάσει του νόμου περί Υγείας, το 2004. Εποπτεύεται από το Υπουργείο Υγείας και στόχος της είναι η βελτίωση, προώθηση και προστασία της υγείας και της ευημερίας του πληθυσμού με ένα αποτελεσματικό και αποδοτικό τρόπο. Το μνημόνιο συνεργασίας του FSAI με την HSE περιλαμβάνει την παροχή των παρακάτω υπηρεσιών:

1. Υπηρεσίες περιβαλλοντικής υγείας
2. Εργαστηριακές υπηρεσίες ασφάλειας τροφίμων
3. Ιατρικές υπηρεσίες δημόσιας υγείας (MANCP 2012-2016)

4.8 Υπηρεσία Περιβαλλοντικής Υγείας (Environmental Health Service - EHS)

Το EHS αποτελεί τμήμα του HSE και διοικείται σε εθνικό επίπεδο από έναν Βοηθό Εθνικό Διευθυντή Περιβαλλοντικής Υγείας και Διαχείρισης Έκτακτων Αναγκών (Assistant National Director Environmental Health & Emergency Management), ο οποίος λογοδοτεί στο Γραφείο του Εθνικού Διευθυντή Υγείας και Ευημερίας (Office of the National Director Health & Wellbeing). Σε περιφερειακό επίπεδο υπάρχουν τέσσερις (4) Προϊστάμενοι Περιβαλλοντικής Υγείας (Regional Chief Environmental Health Officer) και σε τοπικό επίπεδο Υπεύθυνους Περιβαλλοντικής Υγείας (Principal Environmental Health Officers-PEHOs). Το EHS παρέχει ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών ελέγχου ασφάλειας τροφίμων, στο οποίο περιλαμβάνεται η επιθεώρηση επιχειρήσεων τροφίμων, η διαχείριση τροφογενών περιστατικών, καθώς και κοινοποιήσεων που αφορούν την ασφάλεια των τροφίμων (food alerts). Επίσης είναι υπεύθυνη για τους ελέγχους κατά την εισαγωγή προϊόντων μη ζωικής προέλευσης.

Οι τέσσερις περιοχές ευθύνης του HSE χωρίζονται σε επιμέρους περιοχές. Κάθε επιμέρους περιοχή έχει έναν Διευθυντή, ο οποίος είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση όλων των δημόσιων υπηρεσιών υγείας στην περιοχή λειτουργίας του και σε επίπεδο

αρμοδιοτήτων περιλαμβάνουν όλες τις νοσοκομειακές υπηρεσίες, τις τοπικές υπηρεσίες υγείας και τις εργαστηριακές υπηρεσίες ασφάλειας τροφίμων (FSLS) (MANCP 2012-2016).

4.9 Εργαστηριακές Υπηρεσίες Ασφάλειας Τροφίμων (Food Safety Laboratory Service-FSLS)

Το FSLS συνίσταται από ένα δίκτυο εργαστηρίων που αποτελείται από τρία (3) Περιφερειακά Δημόσια Εργαστήρια (PALs), υπεύθυνα για φυσικοχημικές τροφίμων και έξι (6) Επίσημα Μικροβιολογικά Εργαστήρια Τροφίμων (OFMLs) αρμόδια για τον μικροβιολογικό έλεγχο των τροφίμων. Τα εργαστήρια του δικτύου είναι διαπιστευμένα σύμφωνα με το πρότυπο ISO 17025 και κάθε ένα από τα παραπάνω εννέα εργαστήρια έχει τοπικές διαχειριστικές δομές.

Τα παραπάνω εργαστήρια αναλύουν τα δείγματα που λαμβάνονται κατά τους επίσημους ελέγχους από τους υπαλλήλους Περιβαλλοντικής Υγείας (EHOs) στα πλαίσια επιθεωρήσεων ή λοιπών προγραμμάτων παρακολούθησης ή επιτήρησης. Το EHS και το FSLS διατηρούν στενούς δεσμούς, συνεργασίας.

Τα PALs λειτουργούν σε περιφερειακή βάση, έχοντας αναπτύξει εξειδικευμένους τομείς στο τομέα της χημικής ανάλυσης και εμπειρογνωμοσύνης και για αυτές ακριβώς τις εξειδικευμένες παραμέτρους παρέχουν αναλυτικές υπηρεσίες σε εθνική βάση, ενώ τα OFMLs λειτουργούν σε τοπικό επίπεδο, λαμβάνοντας δείγματα από τα τοπικά Γραφεία Περιβαλλοντικής Υγείας (MANCP 2012-2016).

4.10 Δημόσια Ιατρική Υπηρεσία Υγείας (Public Health Medical Service- PHMS)

Το PHMS της HSE συμμετέχει σε διεπιστημονικές ομάδες διερεύνησης, διαχείρισης και ελέγχου εστιών τροφογενών περιστατικών. Το PHMS συνδέεται στενά με την EHS και FSLS κατά τη διάρκεια αυτών των ερευνών (MANCP 2012-2016).

4.11 Κέντρο Προστασίας – Επιτήρησης της Υγείας (Health Protection Surveillance Center-HPSC)

Το HPSC έχει την ευθύνη για την επιτήρηση των μεταδοτικών ασθενειών στην Ιρλανδία. Στόχος του είναι η βελτίωση της υγείας του πληθυσμού της Ιρλανδίας με τη συλλογή και επεξεργασία στοιχείων, ώστε να παρέχει την καλύτερη δυνατή πληροφόρηση σχετικά με τις μολυσματικές ασθένειες. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της επιτήρησης, της επιδημιολογικής διερεύνησης, της έρευνας και της εκπαίδευσης. Το HPSC συγκεντρώνει και αναλύει υποχρεωτικά εβδομαδιαίες κοινοποιήσεις των μολυσματικών ασθενειών, που έχουν συλλέξει από ιατρούς και κλινικούς διευθυντές διαγνωστικών εργαστηρίων. Τα δεδομένα συλλέγονται σε εθνικό επίπεδο και επεξεργάζονται με τη χρήση της Μηχανογραφημένης Αναφοράς Λοιμωδών Νοσημάτων, το οποίο είναι ένα σύστημα συλλογής πληροφοριών που αναπτύχθηκε

για τη διαχείριση της παρακολούθησης και ελέγχου των λοιμωδών νοσημάτων. Το HPSC παρέχει στοιχεία για μολυσματικές ασθένειες σε εβδομαδιαία βάση, συμπεριλαμβανομένων των δεδομένων σχετικά με τα τροφογενή νοσήματα, στις αρμόδιες αρχές (MANCP 2012-2016).

4.12 Τοπικές Αρχές (Local Authorities-LA)

Οι τοπικές αρχές είναι υπεύθυνες για ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των κτηνιατρικών υπηρεσιών και εποπτεύονται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος & Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Το FSAI, μέχρι το 2012, είχε συνάψει μνημόνια συνεργασίας με είκοσι οκτώ (28) ανεξάρτητες τοπικές αρχές, οι οποίες έχουν την εξουσία να προσλαμβάνουν απευθείας τοπικούς κτηνιάτρους. Η Τοπική Κτηνιατρική Υπηρεσία (Local Authority Veterinary Service - LAVS) παρέχει ένα μηχανισμό ανταλλαγής πληροφοριών, μεταξύ των παραπάνω κτηνιάτρων, καθώς και κατάρτισης σε θέματα τοπικού κυρίως, αλλά και εθνικού ενδιαφέροντος. Το FSAI οργανώνει επίσης, σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο συναντήσεις των τοπικών αρχών, στις οποίες συμμετέχουν εκπρόσωποι από τα LAVOs (MANCP 2012-2016).

Η νομοθεσία, η οποία επιβάλλεται από τις τοπικές αρχές, περιλαμβάνει τη γενική νομοθεσία για την ασφάλεια των τροφίμων, τους επίσημους ελέγχους, την υγιεινή των τροφίμων, την επισήμανση, την παρουσίαση και τη διαφήμιση των τροφίμων, τα πρόσθετα και τις αρωματικές ύλες, τις προσμείξεις, τα κατάλοιπα των κτηνιατρικών φαρμάκων, τα μικροβιολογικά κριτήρια, τα υλικά υψηλού κινδύνου, τις ζωνοδόσους, τα υλικά σε επαφή με τρόφιμα και τη σφαγή των ζώων.

Επίσης είναι υπεύθυνες για την έγκριση ορισμένων εγκαταστάσεων σύμφωνα με τη σχετική εθνική και κοινοτική νομοθεσία, ενώ διατηρούν αρχεία των επισήμων ελέγχων και παρέχουν στους ενδιαφερομένους αντίγραφα των εκθέσεων ελέγχου των επιχειρήσεων τους.

Τα κανάλια επικοινωνίας μεταξύ του FSAI και των τοπικών αρχών καθορίζονται στα σχετικά μνημόνια συνεργασίας, στα οποία περιλαμβάνονται τα χρονοδιαγράμματα των συναντήσεων, τον τρόπο μετάδοσης των δεδομένων, καθώς και τη μορφή των μηνιαίων ή ετήσιων εκθέσεων των τοπικών αρχών.

Οι τοπικές αρχές χρησιμοποιούν τη βάση δεδομένων του FSAI (OAPI) για την καταγραφή στοιχείων σχετικά με τις αρμοδιότητες του επίσημου ελέγχου. Αυτή είναι μια web-based εφαρμογή και αρμοδιότητα χρήσης έχουν μόνο συγκεκριμένοι χρήστες. Οι τοπικές αρχές εισάγουν πληροφορίες σχετικά με τις εγκαταστάσεις που έχουν εγκριθεί και καταχωρηθεί, στοιχεία επιθεωρήσεων και δειγματοληψιών, μέτρα επιβολής της νομοθεσίας και τις απαιτήσεις χρηματοδότησης τους. Η βάση δεδομένων συγκεντρώνει τα τοπικά και περιφερειακά δεδομένα από όλες τις τοπικές και περιφερειακές αρχές.

Επίσης οι τοπικές αρχές συνεργάζονται και με το DAFM σε θέματα που σχετίζονται με τα τρόφιμα ζωικής προέλευσης, καθώς και την υγεία και καλή διαβίωση των ζώων. Οι τοπικές αρχές συμμετέχουν σε περιφερειακές επιτροπές με

αντικείμενο τις ζωνοσώους, με εκπροσώπους από το HSE και DAFM. Επιπρόσθετα συνεργάζονται και με άλλες αρμόδιες αρχές, όπως την SFPA (Αρχή Προστασίας Θαλάσσιας Αλιείας) σε σχέση με ειδικά θέματα ασφάλειας των τροφίμων (MANCP 2012-2016).

4.13 Αρχή Προστασίας Αλιείας Θαλασσών (Sea Fishery Protection Agency-SFPA)

Το SFPA, το οποίο εποπτεύεται από το DAFM, ιδρύθηκε το 2006 και είναι υπεύθυνο για την εφαρμογή της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας για τη διατήρηση της θαλάσσιας αλιείας και την ασφάλεια των αλιευμάτων και των προϊόντων αλιείας. Είναι αρμόδια για τον έλεγχο των συνθηκών υγιεινής στην παραγωγή, διάθεση στην αγορά αλιευμάτων, προϊόντων αλιείας και οστρακόδερμων. Επίσης διεξάγει επίσημο έλεγχο στα παραπάνω προϊόντα σε όλα τα στάδια της παραγωγής, επεξεργασίας και διανομής, εκτός από τη λιανική πώληση. Τηρεί αρχείο όλων των εγκαταστάσεων αρμοδιότητάς του, ενώ κατέχει και μητρώο εισαγωγέων αλιευμάτων και αλιευτικών προϊόντων από τρίτες χώρες, απαντά σε ερωτήματα από τους εισαγωγείς και παρέχει τεχνική και συμβουλευτική υποστήριξη σε σχέση με το τι πρέπει να τηρούνται κατά την εισαγωγή ψαριών και προϊόντων αλιείας. Επιπρόσθετα, τηρεί αρχείο των επισήμων ελέγχων που διενεργεί και παρέχει στους υπευθύνους των επιχειρήσεων αντίγραφο της έκθεσης ελέγχου τουλάχιστον σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης (MANCP 2012-2016).

4.14 Ινστιτούτο Θαλάσσιων Ερευνών (Marine Insitute-MI)

Το MI ιδρύθηκε το 1991, εποπτεύεται από το DAFM και είναι ο εθνικός φορέας υπεύθυνος για τη θαλάσσια έρευνα, την τεχνολογική ανάπτυξη και την καινοτομία και παρέχει επιστημονική υποστήριξη στο SFPA και το FSAI, πραγματοποιώντας αξιολογήσεις επικινδυνότητας και εργαστηριακές αναλύσεις στο τομέα αρμοδιότητάς του. Το MI πραγματοποιεί αναλύσεις για να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση με τις νομοθετικές απαιτήσεις σε σχέση με τη γενική νομοθεσία ασφάλειας τροφίμων, τους επίσημους ελέγχους, την υγιεινή των τροφίμων, τους ρυπαντές, τα υπολείμματα κτηνιατρικών φαρμάκων, τα μικροβιολογικά κριτήρια και τις θαλάσσιες βιοτοξίνες (MANCP 2012-2016).

4.15 Εθνική Αρχή Προτύπων (National Standard Authority of Ireland-NSAI)

Το NSAI είναι η Εθνική Αρχή Προτύπων της Ιρλανδίας και έχει περιορισμένη εμπλοκή στον τομέα του επίσημου ελέγχου τροφίμων.

Είναι υπεύθυνη για την παροχή ανεξάρτητων υπηρεσιών πιστοποίησης και αρμόδια για:

- ✓ την αναγνώριση και εκμετάλλευση των φυσικών μεταλλικών νερών που εμφιαλώνονται στην Ιρλανδία
- ✓ τους επίσημους ελέγχους στην παραγωγή, τη διανομή και την εισαγωγή των υλικών σε επαφή με τρόφιμα
- ✓ το χαρακτηρισμό του νερού ως «φυσικό μεταλλικό νερό»
- ✓ την αδειοδότηση επιχειρήσεων, που εκμεταλλεύονται το φυσικό μεταλλικό νερό και την ανανέωση των αδειών αυτών.

Τα κανάλια πληροφόρησης και επικοινωνίας μεταξύ της FSAI και του NSAI καθορίζονται στην Σύμβαση Παροχής Υπηρεσιών NSAI (MANCP 2012-2016).

4.16 Τελωνειακή φορολογική υπηρεσία (Revenue's Customs Service-Customs)

Η Τελωνειακή Φορολογική Υπηρεσία είναι υπεύθυνη για την είσπραξη των εσόδων και την εφαρμογή των ελέγχων κατά την εισαγωγή και εξαγωγή των προϊόντων. Η παραπάνω Υπηρεσία έχει μνημόνια συνεργασίας με το FSAI σε σχέση με την εισαγωγή τροφίμων μη ζωικής προέλευσης και τα υλικά σε επαφή με τα τρόφιμα. Επίσης συνεργάζονται με το DAFM σε σχέση με την εισαγωγή τροφίμων ζωικής και φυτικής προέλευσης και ορισμένων τροφίμων μη ζωικής προέλευσης. Αν στα τελωνεία, κατά την άσκηση των καθηκόντων των αρμοδίων, βρεθούν προϊόντα που θεωρούνται ύποπτα, αναστέλλεται η απελευθέρωση τους από τον τελωνειακό έλεγχο για μέχρι τρεις

(3) εργάσιμες ημέρες και στην περίπτωση αυτή οι υπεύθυνοι ελέγχου ενημερώνουν άμεσα το FSAI (MANCP 2012-2016).

4.17 Αρχή Προστασίας του Περιβάλλοντος – Γραφείο Προστασίας Ακτινοβολιών (Environmental Protection Agency – Office of Radiological Protection- EPA-ORP)

Το EPA-ORP είναι υπεύθυνο για τη διεξαγωγή προγραμμάτων παρακολούθησης της ραδιενέργειας στην τροφική αλυσίδα και το περιβάλλον και είναι αρμόδια για τη χορήγηση αδειών ακτινοβολήσης των τροφίμων στις αντίστοιχες εγκαταστάσεις, ενώ συνεργάζεται σε τοπικό επίπεδο με τις αρμόδιες αρχές (HSE, DAFM, SFPA) σε σχέση με τα προγράμματα παρακολούθησης στο πεδίο των αρμοδιοτήτων του (MANCP 2012-2016).

4.18 Οργανισμός Loughs

Ο Οργανισμός Loughs, στο πλαίσιο ενός μνημονίου συμφωνίας με την FSAI, είναι υπεύθυνος για τη δειγματοληψία προϊόντων που αλιεύονται, καλλιεργούνται ή / και συλλέγονται στις περιοχές Foyle και Carlingford.

Οι λειτουργίες του Οργανισμού Loughs είναι οι εξής:

- Προώθηση της ανάπτυξης του Lough Foyle και Carlingford Lough για εμπορικούς και ψυχαγωγικούς σκοπούς αναφορικά με τα θέματα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας
- Διαχείριση, διατήρηση, προστασία, βελτίωση και ανάπτυξη της αλιείας εσωτερικών υδάτων των περιοχών Foyle και Carlingford
- Ανάπτυξη και αδειοδότηση της υδατοκαλλιέργειας
- Ανάπτυξη του θαλάσσιου τουρισμού

Ο Οργανισμός Loughs έχει την έδρα της στο Prehen. Ο Οργανισμός Loughs συμμετέχει στην Επιτροπή για την Ασφάλεια των οστρακοειδών-μαλακίων (μαζί με το θαλάσσιο Ινστιτούτο και το SFPA) και συνεδριάζει κάθε χρόνο σε μια διμερή βάση με την FSAI (MANCP 2012-2016).

5. Διάρθρωση του συστήματος ελέγχου στην Ελλάδα και στην Ιρλανδία

Στην Ελλάδα δεν υπάρχει κάποιος θεσμικός διαχωρισμός μεταξύ της αξιολόγησης και της διαχείρισης της επικινδυνότητας, ενώ οι γνωμοδοτήσεις αξιολόγησης της επικινδυνότητας δεν δημοσιεύονται. Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΑΑΤ) είναι αρμόδιο σχετικά με την αγροτική πολιτική, την ασφάλεια των τροφίμων, την αξιολόγηση, διαχείριση και την επικοινωνία των τροφογενών κινδύνων, για οριζόντιες και κάθετες νομοθεσίες στο τομέα των τροφίμων ζωικής και φυτικής προέλευσης και το συντονισμό και την εποπτεία των κτηνιατρικών ελέγχων, οι οποίοι πραγματοποιούνται από τις αρμόδιες περιφερειακές αρχές. Το πεδίο αρμοδιοτήτων του ΥΑΑΤ περιλαμβάνει επίσης την ασφάλεια των ζωοτροφών, τα κατάλοιπα των φυτοπροστατευτικών και κτηνιατρικών φαρμάκων, τους ΓΤΟ, τις ζωνοδόσους, την υγεία και προστασία των φυτών, την υγεία και ευζωία των ζώων και τα βιοκτόνα. Το Υπουργείο Υγείας είναι υπεύθυνο για την πολιτική υγείας, τη διατροφική πολιτική και την ασφάλεια των τροφίμων, ενώ το πεδίο των αρμοδιοτήτων του επεκτείνεται στην αξιολόγηση και διαχείριση της επικινδυνότητας, καθώς και την επικοινωνία των διατροφικών κινδύνων σε ότι αφορά το πόσιμο και μεταλλικό νερό. Ο Ενιαίος Φορέας Ελέγχου Τροφίμων (ΕΦΕΤ), που εποπτεύεται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, εξασφαλίζει ότι τα τρόφιμα που παράγονται, διακινούνται ή εμπορεύονται στην Ελλάδα ανταποκρίνονται στις προδιαγραφές ασφάλειας και υγιεινής που θέτει η εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία (Neeliah & Goburdhun, 2007).

Η κεντρική υπηρεσία της Αρχής επιτηρεί και συντονίζει τις εργασίες των περιφερειακών γραφείων του, ενώ επίσης εποπτεύει τους ελέγχους τροφίμων, που διενεργούνται σε εθνικό επίπεδο. Στο πεδίο αρμοδιοτήτων του ΕΦΕΤ συμπεριλαμβάνονται πέρα από την ασφάλεια των τροφίμων, η επισήμανση, η διατροφή, οι διατροφικοί ισχυρισμοί καθώς και ισχυρισμοί υγείας. Ο Εθνικός Οργανισμός Φαρμάκων (ΕΟΦ), που εποπτεύεται από το Υπουργείο Υγείας έχει ως κύριο έργο την προστασία της δημόσιας υγείας και την εξασφάλιση της ασφάλειας των φαρμάκων που προορίζονται για ανθρώπινη και κτηνιατρική χρήση. Το πεδίο αρμοδιοτήτων του ΕΟΦ περιλαμβάνει επίσης τα τρόφιμα ειδικής διατροφής, τα συμπληρώματα διατροφής τα βιοκτόνα, τα ιατρικά όργανα και τα καλλυντικά. Προωθεί την έρευνα στο πεδίο της ιατρικής και φαρμακολογίας και παρέχει στους καταναλωτές και τους επαγγελματίες υγείας αντικειμενική πληροφόρηση για τα φάρμακα και άλλα προϊόντα υγείας, ώστε να εξασφαλίσει την ασφαλή και λογική χρήση τους και υποστηρίζει την ευνοϊκότερη σχέση κόστους – αποτελεσματικότητας. Το Γενικό Χημείο του Κράτους με τις Χημικές Υπηρεσίες του, που εποπτεύεται από το Υπουργείο Οικονομικών έχει ως αποστολή την επιστημονική υποστήριξη των τελωνειακών και φορολογικών υπηρεσιών, ενώ στον τομέα των τροφίμων είναι υπεύθυνο για μια σειρά από εργαστηριακές αναλύσεις. Το ΥΑΑΤ και ο ΕΦΕΤ είναι οι δύο (2) κεντρικές αρμόδιες αρχές για την ασφάλεια των τροφίμων και είναι υπεύθυνες για το συντονισμό των ελέγχων τροφίμων. Οι Περιφερειακές Δ/νσεις του

ΕΦΕΤ και οι Περιφερειακές Δ/σεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής, Ανάπτυξης και Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας είναι αρμόδιες για τον έλεγχο των τροφίμων. Οι παραβάσεις ασφάλειας τροφίμων επιφέρουν ποινικές και διοικητικές κυρώσεις ανάλογα με την περίπτωση, ενώ οι τελικές αποφάσεις λαμβάνονται από τα δικαστήρια. Τα κυβερνητικά μέτρα αναφορικά με την ασφάλεια των τροφίμων βασίζονται συχνά στην αξιολόγηση της επικινδυνότητας, όμως η τελική απόφαση για τη νομιμότητα των εν λόγω μέτρων λαμβάνεται από τα δικαστήρια (Neeliah & Goburdhun, 2007).

Στην Ιρλανδία δεν υπάρχει θεσμική διάκριση των διαδικασιών της αξιολόγησης της επικινδυνότητας από τη διαχείρισή της. Οι αξιολογήσεις δημοσιεύονται στο διαδίκτυο, εκτός και αν υπάρχει σχετική νομοθετική απαγόρευση. Το Υπουργείο Υγείας είναι αρμόδιο για θέματα πολιτικής υγείας, καθώς και ασφάλειας τροφίμων. Είναι υπεύθυνη για την εναρμόνιση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας στο εθνικό δίκαιο και την αναθεώρηση της εθνικής νομοθεσίας, ενώ το πεδίο αρμοδιοτήτων του καλύπτει τη λιανική πώληση τροφίμων και την επεξεργασία και διάθεση τροφίμων μη ζωικής προέλευσης. Η Ιρλανδική Αρχή Ασφάλειας Τροφίμων (Food Safety Authority of Ireland-FSAI), που ιδρύθηκε το 1999, είναι μια θεσμικά, ανεξάρτητη επιστημονική Αρχή, που έχει ως σκοπό την προστασία της δημόσιας υγείας και των συμφερόντων των καταναλωτών στο πεδίο της υγιεινής και ασφάλειας των τροφίμων και είναι αρμόδια για την αξιολόγηση και διαχείριση της επικινδυνότητας, καθώς και την επικοινωνία του διατροφικού κινδύνου. Στοχεύει στην εξασφάλιση της παραγωγής, διάθεσης και εμπορίας τροφίμων που ανταποκρίνονται στις υψηλότερες προδιαγραφές υγιεινής και ασφάλειας που είναι δυνατόν να επιτευχθούν και είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή της νομοθεσίας τροφίμων στην Ιρλανδία, μέσω της διαχείρισης των επισήμων ελέγχων (Smith *et al.* 2014).

Η διαχείριση αυτή επιτυγχάνεται μέσω μνημονίων συνεργασίας, που συνάπτει η Αρχή με διάφορους φορείς. Η αξιολόγηση και η διαχείριση της επικινδυνότητας διενεργούνται από διαφορετικές ομάδες μέσα στα πλαίσια λειτουργίας του FSAI. Η Δ/ση Πρωτοβάθμιας Κοινοτικής, Συνεχόμενης Φροντίδας της Εκτελεστικής Υπηρεσίας Υγείας παρέχει κοινωνικές υπηρεσίες υγείας στην κοινότητα. Η Υπηρεσία Περιβαλλοντικής Υγείας, που αποτελεί τμήμα της Δ/σης Πρωτοβάθμιας Κοινοτικής, Συνεχόμενης Φροντίδας παρέχει ελεγκτικές υπηρεσίες στον τομέα ασφάλειας των τροφίμων, εκ μέρους του FSAI. Το Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων είναι αρμόδιο για την ανάπτυξη πολιτικών στον αγροτικό τομέα, καθώς και στον τομέα της ασφάλειας των τροφίμων. Είναι υπεύθυνο για την αξιολόγηση της επικινδυνότητας τροφίμων και ζωοτροφών, ενώ αποτελεί και σημείο επαφής με τον Codex. Είναι επίσης αρμόδιο για τις διαπραγματεύσεις με την Ευρωπαϊκή Ένωση, την εναρμόνιση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας στο εθνικό δίκαιο και τον επίσημο έλεγχο στα πεδία της πρωτογενούς παραγωγής τροφίμων, της υγείας και ευζωίας των ζώων, της ασφάλειας των ζωοτροφών, της υγείας των φυτών, της αλιείας, της σφαγής των ζώων, της επεξεργασίας τροφίμων ζωικής προέλευσης, αλλά όχι σε επίπεδο λιανικής, τους ΓΤΟ, τις ζωνοδούς και τα κατάλοιπα φυτοπροστατευτικών προϊόντων και κτηνιατρικών φαρμάκων. Η Αρχή Προστασίας Αλιείας Θαλασσών είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή της εθνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας που

αφορά τις συνθήκες υγιεινής παραγωγής και διάθεσης αλιευμάτων και διαθέτει έξι (6) Γραφεία στα κυριότερα λιμάνια της χώρας. Θα πρέπει να αναφερθεί όμως ότι τα αλιεύματα και τα προϊόντα αλιείας σε επίπεδο λιανικής εμπορεύονται από την Εκτελεστική Υπηρεσία Υγείας. Το Ινστιτούτο Θαλασσών είναι υπεύθυνο για την εφαρμογή της νομοθεσίας για την υγεία των υδρόβιων ζώων και επιτηρεί την εμπορία των ιχθύων και των οστρακοειδών. Το Ιρλανδικό Συμβούλιο Φαρμάκων είναι υπεύθυνο για τις εγκρίσεις κτηνιατρικών φαρμάκων, ενώ η Εθνική Αρχή Προτύπων είναι αρμόδια για την έγκριση του φυσικού μεταλλικού νερού και τον έλεγχο των προμηθευτών στο τομέα των υλικών σε επαφή με τρόφιμα. Η Κτηνιατρική Υπηρεσία στην Ιρλανδία διοικητικά διαιρείται σε τέσσερις (4) Περιφερειακές Επιθεωρήσεις για την υγεία και την ευζωία των ζώων, με είκοσι οκτώ (28) τοπικά/δημοτικά Κτηνιατρικά Γραφεία, ενώ υπάρχουν και έξι (6) Περιφερειακές Επιθεωρήσεις Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας (Smith *et al.* 2014).

6. Το προφίλ των επιθεωρητών που ασχολούνται με τους επίσημους ελέγχους

Οι έλεγχοι τρίτων είναι ένα μέρος μιας πολυπαραγοντικής προσέγγισης για την ασφάλεια των τροφίμων. Η δημοτικότητα των ελέγχων από τρίτους έχει αυξηθεί, πράγμα που αντιστοιχεί σε μετατόπιση της διακυβέρνησης της ασφάλειας των τροφίμων μακριά από την κυβερνητική ρύθμιση και την επιθεώρηση προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης ιδιωτικών προτύπων ασφάλειας τροφίμων (Busch, 2011).

Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) 2017/625 ως αρμόδιες αρχές, ορίζονται οι κεντρικές αρχές του κράτους μέλους που είναι αρμόδιες για την οργάνωση των επίσημων ελέγχων και των άλλων επίσημων δραστηριοτήτων, καθώς και οποιαδήποτε άλλη αρχή στην οποία έχει ανατεθεί η εν λόγω αρμοδιότητα. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν τον αποδοτικό και αποτελεσματικό συντονισμό όλων των εμπλεκόμενων αρχών, καθώς και τη συνέπεια και την αποτελεσματικότητα των επίσημων ελέγχων ή άλλων επίσημων δραστηριοτήτων σε ολόκληρο το έδαφός του και ορίζει μία και μόνη αρχή, αρμόδια για το συντονισμό της συνεργασίας και των επαφών με την Ε. Ε και με τα άλλα κράτη μέλη όσον αφορά τους επίσημους ελέγχους. Ως επίσημοι έλεγχοι, σύμφωνα με τον παραπάνω Κανονισμό νοούνται οι δραστηριότητες που πραγματοποιούνται από τις αρμόδιες αρχές ή τα εξουσιοδοτημένα όργανα ή τα φυσικά πρόσωπα στα οποία έχουν ανατεθεί ορισμένα καθήκοντα επίσημων ελέγχων, ώστε να εξακριβώνεται η συμμόρφωση των υπευθύνων επιχειρήσεων με τις απαιτήσεις της κείμενης νομοθεσίας. Το προσωπικό που διενεργεί τους επίσημους ελέγχους και τις άλλες επίσημες δραστηριότητες θα πρέπει να λαμβάνει στον τομέα της αρμοδιότητάς του, σύμφωνα με τον Κανονισμό 625/2017, κατάλληλη κατάρτιση που να του επιτρέπει να ασκεί τα καθήκοντά του με επάρκεια και να διενεργεί τους επίσημους ελέγχους και τις άλλες επίσημες δραστηριότητες με συνεπή τρόπο, να είναι ενήμερο των εξελίξεων στον τομέα της αρμοδιότητάς του και να λαμβάνει τακτικά πρόσθετη κατάρτιση αναλόγως των απαιτήσεων της θέσης του. Το παραπάνω προσωπικό των αρμόδιων αρχών ελέγχου στο πεδίο της ασφάλειας των τροφίμων στην Ελλάδα, την Ιρλανδία και το Βέλγιο αποτέλεσε τις ομάδες στόχους της ερευνητικής μας εργασίας. Στην Ελλάδα διαπιστώθηκε ότι η βαθμίδα εκπαίδευσης του επιθεωρητή επηρεάζει την κρίση του σχέση με το νομικό πλαίσιο κυρώσεων στο τομέα της ασφάλειας των τροφίμων, ενώ ο φορέας απασχόλησης διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση του επαγγελματικού προφίλ του επιθεωρητή (Buckley, 2015).

Τόσο οι επίσημες επιθεωρήσεις όσο και οι έλεγχοι φαίνεται να είναι σημαντικοί για την ασφάλεια των τροφίμων, καθώς έχουν επηρεάσει τη διαχείριση κινδύνων για την ασφάλεια των τροφίμων. Το γεγονός ότι αμφότεροι οι επιθεωρητές και οι ελεγκτές διαπίστωσαν μη συμμόρφωση και μη συμμόρφωση στις εγκαταστάσεις τροφίμων ανησυχεί. Ωστόσο, δεν είναι ασυνήθιστο να διαπιστωθεί η μη συμμόρφωση στις επίσημες επιθεωρήσεις. οι επιθεωρητές και οι ελεγκτές έχουν καλή πείρα στη νομοθεσία για την ασφάλεια των τροφίμων και επίσης αξιολόγησαν

θετικά κατά μέσο όρο την ικανότητα των ελεγκτών, αλλά και των επιθεωρητών να ερμηνεύουν τις νομοθετικές απαιτήσεις (Kettunen *et al.* 2017).

7. Επισκόπηση των δέκα (10) πιο πρόσφατων αναφορών (overview reports)

7.1. Σειρά εξετάσεων που διενεργήθηκαν στα κράτη μέλη το 2016 για την αξιολόγηση του συστήματος που λειτουργεί για την εφαρμογή του άρθρου 4 παρ. 6 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004

Η παρούσα έκθεση επισκόπησης περιγράφει ορισμένες προκλήσεις που εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη κατά την οργάνωση, την υλοποίηση και/ή τη συνέχεια που δίνεται στις εξετάσεις των επίσημων ελέγχων. Επιπροσθέτως, προβάλλει ορισμένες χρήσιμες πρακτικές που μπορεί να ενδιαφέρουν τα κράτη μέλη. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 6, οι αρμόδιες αρχές διενεργούν εσωτερικές εξετάσεις ή μπορούν να αναθέτουν τη διενέργεια εξωτερικών εξετάσεων, και λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα βάσει των αποτελεσμάτων τους, ώστε να διασφαλίζεται ότι επιτυγχάνονται οι στόχοι του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004. Διαπιστώθηκε ότι οι εν λόγω αρμόδιες αρχές είχαν, με καλά οργανωμένα συστήματα εξετάσεων, πραγματοποιήσει τις εξετάσεις των επίσημων ελέγχων και ήταν σε θέση να αποδείξουν ότι εξεταστική διαδικασία τους συνέβαλε στην εξασφάλιση της ποιότητας και στη βελτίωση της συνέπειας και αποτελεσματικότητας των επίσημων ελέγχων, υπό την προϋπόθεση ότι υπήρχε ισχυρή διαχειριστική βούληση για τη συνέχεια που έπρεπε να δοθεί στις συστάσεις των εξετάσεων. Στις περισσότερες περιπτώσεις οι αρμόδιες αρχές διαπιστώθηκε ότι είχαν εφαρμόσει τις κατάλληλες ρυθμίσεις για την εξέταση των ελέγχων που κάλυπταν τις περισσότερες επίσημες ελεγκτικές δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004 (ec.europa.eu/food/audits-analysis/overview_reports/index.cfm).

7.2. Απόσπασμα έκθεσης επισκόπησης της ΓΔ Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων στα κράτη μέλη σχετικά με τα υφιστάμενα μέτρα μετριασμού του κινδύνου για το *Campylobacter* spp. στα πουλερικά

Η εφαρμογή στοχοθετημένης δειγματοληψίας/σχεδίων παρακολούθησης στα διάφορα στάδια της αλυσίδας παραγωγής πουλερικών παρέχει πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με τον επιπολασμό του *Campylobacter* στην τροφική αλυσίδα καθώς και την αποτελεσματικότητα των μέτρων που λαμβάνονται. Τα οικεία κράτη μέλη έχουν θέσει σε εφαρμογή διάφορα μέτρα, μεταξύ των οποίων τα ακόλουθα:

- ✓ έκδοση εθνικής νομοθεσίας που εστιάζεται στον επιπολασμό των παθογόνων οργανισμών σε συγκεκριμένα προϊόντα πουλερικών
- ✓ θέσπιση ενός εθελοντικού κριτηρίου υγιεινής της παραγωγικής διαδικασίας σε επίπεδο σφαγείου μαζί με ένα υποχρεωτικό μήνυμα προειδοποίησης στις ετικέτες των προϊόντων

- ✓ υλοποίηση ειδικών προγραμμάτων ελέγχου που αποσκοπούν στη μείωση του επιπολασμού του *Campylobacter* στα πουλερικά, σε στενή συνεργασία με τη βιομηχανία πουλερικών.

Η διακύμανση στον επιπολασμό και τους αριθμούς του *Campylobacter* spp. από τη μία εκμετάλλευση στην άλλη, τονίζει την ανάγκη για περαιτέρω παρεμβάσεις σε επίπεδο σφαγείου. Τόσο η βιομηχανία όσο και οι αρμόδιες αρχές θεωρούν τη διασταυρούμενη μόλυνση κατά τη διαδικασία της σφαγής ήσσονος σημασίας κίνδυνο, υπό την προϋπόθεση της τήρησης των απαιτήσεων υγιεινής (ec.europa.eu/food/audits-analysis/overview_reports/index.cfm)

7.3. Έκθεση επισκόπησης σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων των κρατών μελών με σκοπό την επίτευξη ορθολογικής χρήσης των γεωργικών φαρμάκων σύμφωνα με την οδηγία 2009/128/ΕΚ

Όλα τα κράτη μέλη είχαν εγκρίνει εθνικά σχέδια δράσης (ΕΣΔ), σε πολλές περιπτώσεις με σημαντική καθυστέρηση και με μια τεράστια ποικιλομορφία όσον αφορά την πληρότητά τους και την κάλυψη. Είκοσι ένα κράτη μέλη καθόρισαν στόχους για τη μείωση των κινδύνων, ενώ εννέα κράτη μέλη καθόρισαν στόχους για τη μείωση της χρήσης, με ορισμένα κράτη μέλη να διαθέτουν έναν συνδυασμό και των δύο. Ωστόσο, μόνο τα εθνικά σχέδια κατανομής πέντε κρατών μελών καθορίζουν μετρήσιμους στόχους υψηλού επιπέδου, εκ των οποίων τέσσερα αφορούν τη μείωση του κινδύνου και ένα την μείωση της χρήσης. Οι αεροψεκασμοί απαγορεύονται σε όλα τα κράτη μέλη και παρεκκλίσεις χορηγούνται μόνο υπό αυστηρές προϋποθέσεις. Η έκταση στην οποία διενεργούνται αεροψεκασμοί είναι μικρή, το μέγεθός της βρίσκεται σε συνεχή μείωση και ελέγχεται αποτελεσματικά. Τα κράτη μέλη έχουν λάβει μια σειρά μέτρων για την προστασία του υδάτινου περιβάλλοντος από τις επιπτώσεις των φυτοφαρμάκων, τη μείωση της χρήσης ή των κινδύνων τους σε συγκεκριμένες περιοχές (όπως τα δημόσια πάρκα) και την προώθηση του ασφαλούς χειρισμού και της αποθήκευσης των φυτοφαρμάκων και των καταλοίπων τους (ec.europa.eu/food/audits-analysis/overview_reports/index.cfm).

7.4. Έκθεση επισκόπησης της Γενικής Διεύθυνσης Υγείας Και Ασφάλειας των Τροφίμων σχετικά με την εμπορική κονικλοτροφία στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Το πραγματικό μέγεθος της εμπορικής κονικλοτροφίας στην ΕΕ και η κατανάλωση κρέατος κουνελιού κυμαίνεται λίγο πάνω από το ένα τρίτο των προηγούμενων διαθέσιμων στοιχείων και είναι σημαντικά συγκεντρωμένη σε μικρό αριθμό κρατών μελών. Σε αντίθεση με άλλα είδη ζώων κτηνοτροφίας, υψηλό ποσοστό κρέατος κουνελιού (34 %), προέρχεται από οικόσιτα ζώα ιδιωτών και άμεσες πωλήσεις. Η ζήτηση της αγοράς αποτελεί τον κύριο παράγοντα που επηρεάζει τα συστήματα παραγωγής. Η κύρια αγορά κρέατος κουνελιού συμπίπτει

με τις περιοχές παραγωγής (Νότια Ευρώπη) και χαρακτηρίζεται από το ενδιαφέρον των καταναλωτών για την τιμή. Σε όλη την Ευρώπη, τα συστήματα παραγωγής με διευθετημένους κλωβούς (9 %), αντιμετωπίζουν, εν μέρει, τις ελλείψεις σχετικά με την καλή διαβίωση των ζώων που παρουσιάζονται στους συμβατικούς κλωβούς, διατηρώντας παράλληλα το επίπεδο βιοασφάλειας. Με βάση διαθέσιμα αποτελέσματα από επίσημους ελέγχους που έχουν διενεργήσει οι αρμόδιες αρχές, ο τομέας φαίνεται να τηρεί γενικά τις νομοθετικές απαιτήσεις για την καλή διαβίωση των ζώων (ec.europa.eu/food/audits-analysis/overview_reports/index.cfm)

7.5. Έκθεση για την γρίπη των πουλερικών

Η επανεξέταση της εφαρμογής των προγραμμάτων επιτήρησης για τη γρίπη των πτηνών από τα κράτη μέλη αποκάλυψε ότι αντιμετώπισαν ορισμένες δυσκολίες για την επίτευξη των στόχων που επιδιώκονται με την εφαρμογή τους. Η εφαρμογή δειγματοληπτικών ερευνών, η οποία είναι πιο κατάλληλη για την παροχή στιγμιαίας απεικόνισης της επικράτησης της νόσου, δεν ήταν επαρκώς αποτελεσματική για τη συμπλήρωση της επιτήρησης για την έγκαιρη ανίχνευση της γρίπης των πτηνών και ως εκ τούτου δεν προέβλεπε κατ' ανάγκη έγκαιρη ενημέρωση για τον έλεγχο της εξάπλωσής του. Η εφαρμογή μιας καλά σχεδιασμένης έρευνας βασισμένης στον κίνδυνο, με στόχο τους καταλληλότερους πληθυσμούς πουλερικών, συμπεριλαμβανομένης της δειγματοληψίας των δειγμάτων χωρίς καθυστέρηση, θα συνέβαλε στην έγκαιρη ανίχνευση κάθε εισβολής ή κυκλοφορίας ενός ιού ΗΡΑΙ που δεν προκαλεί οξεία κλινικά συμπτώματα και, ως εκ τούτου, θα συμβάλει αποτελεσματικά στον περιορισμό της εξάπλωσής τους. Η βιομηχανία πουλερικών γενικά και σημαντικός αριθμός κρατών μελών δεν θεωρούν ότι ο εντοπισμός της κυκλοφορίας στελεχών ιού LPAI πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα στον πληθυσμό πουλερικών της ΕΕ. Η αντίθεση αυτή επικρατεί σε ορισμένους κλάδους παραγωγής, ιδίως εκείνες για τις οποίες η διατήρηση των πουλερικών σε εξωτερικούς χώρους αποτελεί αναγκαιότητα ή αυτές που είναι πολύ ολοκληρωμένες και εξαρτώνται από τις εξαγωγές προς τρίτες χώρες (ec.europa.eu/food/audits-analysis/overview_reports/index.cfm)

7.6. Έκθεση επισκόπησης των απαντήσεων των χωρών εκτός ΕΕ σε ερωτηματολόγιο σχετικά με τις εθνικές πολιτικές και τα μέτρα για τη μικροβιακή αντοχή (AMR)

Η παρούσα έκθεση παρέχει μια γενική επισκόπηση των μέτρων που έχουν ληφθεί ή προβλέπεται να ληφθούν για την καταπολέμηση της μικροβιακής αντοχής σε χώρες εκτός ΕΕ, με βάση τα κριτήρια της γεωγραφικής τοποθεσίας και της οικονομικής ανάπτυξης. Υπάρχει ευρεία διεθνής συναίνεση για το ότι το πρόβλημα της μικροβιακής αντοχής, εάν παραμείνει ανεξέλεγκτο, μπορεί να έχει καταστροφικές συνέπειες για την κοινωνία μας. Προς απόδειξη αυτού, και μόνο σε χρηματικά μεγέθη, το ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης κατά της μικροβιακής αντοχής στο πλαίσιο της προσέγγισης «Μία υγεία» εκτιμά ότι το πρόβλημα της μικροβιακής αντοχής κοστίζει

1,5 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως σε δαπάνες υγειονομικής περίθαλψης και απώλεια παραγωγικότητας, μόνο στην ΕΕ. Επιπλέον, «Οι επενδύσεις που απαιτούνται για την ανάληψη δράσης είναι αμελητέες σε σχέση με το ανθρώπινο και οικονομικό κόστος της αδράνειας, που ήδη αυξάνεται». Εντούτοις, παραμένει γεγονός ότι η αποτελεσματική αντιμετώπιση του ζητήματος της μικροβιακής αντοχής απαιτεί σημαντικούς πόρους. Αν και είναι αλήθεια ότι υπάρχουν περίπλοκες αλληλεπιδράσεις μεταξύ των κοινωνικοοικονομικών παραγόντων και των μοντέλων και των επιπέδων της μικροβιακής αντοχής και της χρήσης αντιμικροβιακών, η εικόνα που προκύπτει από την εν λόγω έκθεση είναι ότι οι χώρες χαμηλού και μέσου εισοδήματος βρίσκονται ακόμη στη διαδικασία του να θέσουν σε εφαρμογή όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αντιμετώπιση του προβλήματος της μικροβιακής αντοχής. Η εικόνα αυτή συνάδει με έρευνες που δείχνουν ότι οι χώρες χαμηλού εισοδήματος δεν είναι πιθανό να διαθέτουν τους πόρους ή την ικανότητα να εφαρμόσουν όλες τις συνιστώσες του παγκόσμιου συστήματος επιτήρησης της μικροβιακής αντοχής. Αναμένεται ότι τα δεδομένα που συγκεντρώθηκαν μέσω αυτού του ερωτηματολογίου θα βοηθήσουν στην καλύτερη κατανόηση της κατάστασης που επικρατεί σε διάφορες χώρες εκτός ΕΕ και θα χρησιμεύσουν ως βάση για στοχευμένες πρωτοβουλίες στο μέλλον, οι οποίες είναι σύμφωνες με την πρόταση να αναπτυχθούν στρατηγικές για τον έλεγχο της μικροβιακής αντοχής στις αναπτυσσόμενες χώρες. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για το νέο σχέδιο δράσης της ΕΕ κατά της μικροβιακής αντοχής στο πλαίσιο της προσέγγισης «Μία υγεία» , ένας από τους στόχους του οποίου είναι η εντατικοποίηση των προσπαθειών της ΕΕ σε παγκόσμιο επίπεδο για τη διαμόρφωση της παγκόσμιας ατζέντας σχετικά με τη μικροβιακή αντοχή και τους συναφείς κινδύνους, καθώς και μια ισχυρότερη παρουσία της ΕΕ στον κόσμο, οι διμερείς συμπράξεις, η συνεργασία και η συνεργασία με τις αναπτυσσόμενες χώρες (ec.europa.eu/food/audits-analysis/overview_reports/index.cfm).

7.7. Έκθεση για την κτηνιατρική ετοιμότητα για τις φυσικές καταστροφές

Το επίπεδο ετοιμότητας των κτηνιατρικών υπηρεσιών ποικίλλει σημαντικά στην ΕΕ και δεν συνδέεται απαραίτητα με την προηγούμενη εμφάνιση φυσικών καταστροφών στη χώρα. Ορισμένα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για τον έλεγχο των ζωνοδόσων απαιτούνται επίσης σε μια φυσική καταστροφή, όπως η καταγραφή και η θέση των ζώων και των εκμεταλλεύσεων, συμπεριλαμβανομένων των ζωολογικών κήπων και των ερευνητικών εγκαταστάσεων, η τοποθεσία των επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών και οι κανόνες για τη θανάτωση, διάθεση. Ωστόσο, η ετοιμότητα και οι οδηγίες για την εφαρμογή των περιορισμών των μετακινήσεων και της ερήμωσης σε περίπτωση εκδήλωσης μιας σοβαρής ασθένειας των ζώων δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες εξοικονόμησης ζωών μέσω της ταχείας μετεγκατάστασης σε μια φυσική καταστροφή. Οι κτηνιατρικές υπηρεσίες μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην ταχεία ανάκαμψη των μέσων διαβίωσης, για

παράδειγμα μέσω της εκτίμησης των ζημιών στα ιδρύματα μεταποίησης τροφίμων και τον εντοπισμό οικονομικά αποδοτικών μέτρων για την ταχεία επανέναρξη της παραγωγής και του λιανικού εμπορίου (ec.europa.eu/food/audits-analysis/overview_reports/index.cfm)

7.8. Έκθεση για την ασφάλεια των εισαγόμενων τροφίμων και το πώς οι χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης εφαρμόζουν ειδικούς ελέγχους εισαγωγής

Τα συστήματα εφαρμογής των ενισχυμένων ελέγχων είναι γενικά αποτελεσματικά και ανταποκρίνονται στους στόχους που ορίζονται στη σχετική κτηνιατρική νομοθεσία της ΕΕ. Σε όλες τις περιπτώσεις, τα κράτη μέλη τήρησαν τον πρώτο γύρο δέκα ελέγχων για τα προϊόντα που προσδιορίστηκαν μετά από κοινοποίηση RASFF. Στο μεγαλύτερο μέρος των κρατών μελών διαπιστώθηκαν ελάσσονες αδυναμίες και μετά από τους ελέγχους έγιναν πολλές βελτιώσεις για να ενισχυθούν τα συστήματα ελέγχου τους:

- ✓ βελτιώθηκε ο σχεδιασμός του τρόπου δειγματοληψίας
- ✓ βελτιώθηκε η εφαρμογή των σχεδίων παρακολούθησης, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα εισαγόμενα εμπορεύματα
- ✓ θεσπίστηκαν μηχανισμοί για τη διευκόλυνση της αναγνώρισης των υπόπτων αποστολών και για τη δοκιμή τους

Επιπλέον, εντοπίστηκαν ορισμένες πρακτικές που λειτουργούσαν καλά, οι οποίες θα μπορούσαν να ενισχύσουν την αποτελεσματικότητα των ελέγχων. Επιπλέον, ορισμένες αρμόδιες αρχές διεξήγαγαν επιπλέον εθνικά έργα βάσει αναγνωρισμένων κινδύνων (π.χ. την ύπαρξη απαγορευμένων πρόσθετων ουσιών) πέραν του απαιτούμενου ελαχίστου ορίου που προβλέπεται από τη νομοθεσία της ΕΕ. Τα συστήματα για την εφαρμογή ενισχυμένων ελέγχων είναι γενικά αποτελεσματικά και ανταποκρίνονται στους στόχους που ορίζονται στη σχετική νομοθεσία. Παρά το γεγονός ότι οι αποστολές δεν κοινοποιήθηκαν πάντοτε εγκαίρως από τους φορείς εκμετάλλευσης στην αρμόδια αρχή, υπήρχαν επαρκείς μηχανισμοί στα περισσότερα κράτη μέλη που ελέγχθηκαν για να εξασφαλιστεί ότι τα φορτία που απαιτούν ενισχυμένους ελέγχους παρουσιάστηκαν για επίσημους ελέγχους. Τα κράτη μέλη που χρησιμοποιούν το TRACES για να καταγράφουν όλες τις εισαγωγές τροφίμων και ζωοτροφών, είτε ζωικής προέλευσης είτε όχι, ήταν ιδιαίτερα αποτελεσματικές για τον προσδιορισμό των αποστολών που πρέπει να ελέγχονται. Οι έλεγχοι εντόπισαν ορισμένες πρακτικές που λειτουργούσαν ιδιαίτερα καλά όσον αφορά την οργάνωση και την απόδοση των ενισχυμένων ελέγχων. Στο μεγαλύτερο μέρος των κρατών μελών παρατηρήθηκαν ανεπάρκειες και έγιναν πολλές βελτιώσεις μετά από τους ελέγχους για την ενίσχυση των συστημάτων ελέγχων τους: σεβόμενη τη νομικά απαιτούμενη συχνότητα των ελέγχων, βελτιώνοντας τη συνοχή των ληφθέντων αποφάσεων παρέχοντας σαφείς οδηγίες στο προσωπικό, δράση σε περίπτωση καθυστερημένης προ-κοινοποίησης,

βελτίωση των συνθηκών δειγματοληψίας και χειρισμού και βελτίωση της πρόσβασης στα δηλωτικά (ec.europa.eu/food/audits-analysis/overview_reports/index.cfm).

7.9. Σχετικά με μια σειρά διερευνητικών αποστολών που πραγματοποιήθηκαν το 2017 όσον αφορά τους επίσημους ελέγχους που διενεργήθηκαν στις διαδικτυακές πωλήσεις τροφίμων στα κράτη-μέλη της ΕΕ

Κατά τις αποστολές που πραγματοποιήθηκαν ήταν εμφανές ότι οι επίσημοι έλεγχοι στα τρόφιμα που πωλούνταν διαδικτυακά ήταν μάλλον περιορισμένοι και επικεντρώνονταν ιδίως στους καταχωρισμένους υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων. Οι περιπτώσεις μη συμμόρφωσης που διαπιστώθηκαν κατά τη διάρκεια των ελέγχων αφορούσαν κυρίως τις απαιτήσεις για την επισήμανση και τους ισχυρισμούς υγείας. Εντοπίστηκαν ελάχιστες περιπτώσεις διαδικτυακής εμπορίας επικίνδυνων ουσιών ως συμπληρωμάτων διατροφής. Κατά τη διάρκεια των εν λόγω αποστολών αναγνωρίστηκε ότι οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών καταβάλλουν συνεχείς προσπάθειες προκειμένου να ανταποκριθούν στις προκλήσεις που αναδύονται στον τομέα των τροφίμων λόγω της ψηφιακής οικονομίας και είναι επίσης πρόθυμες να μοιραστούν τις εμπειρίες τους και να διδαχθούν από τις εμπειρίες των άλλων (ec.europa.eu/food/audits-analysis/overview_reports/index.cfm).

7.10. Έκθεση σχετικά με υγειονομικούς ελέγχους για την υδατοκαλλιέργεια των δίθυρων μαλακίων

Ορισμένες από τις αρμόδιες αρχές των κυριότερων κρατών μελών παραγωγής δεν πληρούν τα απαραίτητα επιχειρησιακά κριτήρια για να εξασφαλίσουν αποτελεσματικούς επίσημους ελέγχους. Ειδικότερα, η έλλειψη εμπειρογνωμοσύνης των αρμόδιων αρχών επηρεάζει την ικανότητά τους να ανιχνεύουν προβλήματα υγείας κατά τους επίσημους ελέγχους τους. Ορισμένα από τα κράτη μέλη που παράγουν τα κύρια δίθυρα μαλάκια δεν έχουν εφαρμόσει πολλές από τις βασικές απαιτήσεις της κοινοτικής νομοθεσίας και ως εκ τούτου οι αρχές δεν έχουν πλήρη εικόνα της κατάστασης της υγείας τους στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας. Ορισμένα από αυτά τα κράτη μέλη δεν έχουν ορίσει σαφή πολιτική για την υγεία των ζώων για τον τομέα αυτό. Αυτοί οι παράγοντες επηρεάζουν σε κάποιο βαθμό την ανάπτυξη του τομέα της υδατοκαλλιέργειας και, σε συνδυασμό με μεγάλο αριθμό ζωντανών κινήσεων, αποτελούν απειλή για την παραγωγή στην ΕΕ. Η επιτυχία των συστημάτων εποπτείας της υγείας των ζώων εξαρτάται από το ότι όλα τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη εφαρμόζουν όλα τα συναφή στοιχεία της νομοθεσίας. Καθώς αυτό δεν συμβαίνει, τα κράτη μέλη που συμμορφώνονται με το ενωσιακό δίκαιο από την άποψη αυτή δεν είναι σε θέση να προστατεύσουν τους παραγωγούς τους από ασθένειες που προέρχονται από άλλες χώρες. Υπάρχουν πολλαπλοί παράγοντες πίσω από την απροθυμία των αρμόδιων αρχών να εφαρμόσουν μέτρα

μετά τον εντοπισμό ενός παράγοντα ασθένειας: τον οικονομικό αντίκτυπο των εμπορικών περιορισμών, την έλλειψη αποδεδειγμένων μέτρων εξάλειψης και την αβεβαιότητα όσον αφορά την ανάκτηση καλύτερης κατάστασης της υγείας των ζώων. Οι αναδυόμενες (βακτηριακές και ιογενείς) ασθένειες αντιπροσωπεύουν μεγαλύτερη άμεση επίδραση στην υγεία των μαλακίων από τις απαριθμούμενες (μη εξωτικές) ασθένειες, ιδιαίτερα για τα στρείδια του Ειρηνικού. Αυτό δείχνει την αναγκαιότητα επανεξέτασης του σημερινού καταλόγου ασθενειών που πρέπει να δηλώνονται (ec.europa.eu/food/audits-analysis/overview_reports/index.cfm).

Συμπεράσματα

Η νομοθεσία για την ασφάλεια των τροφίμων στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης εναρμονίζεται σε μεγάλο βαθμό με το κοινοτικό δίκαιο. Μια νέα πολιτική προσέγγιση έχει εισαχθεί μετά από τρομάξεις τροφής στη δεκαετία του 1990. Βασίζεται στην ανάλυση των κινδύνων και συμμορφώνεται με τις αρχές της συμφωνίας του ΠΟΕ για την ΥΦΥ. Συνεπώς, είναι στενά συνδεδεμένη με τα πρότυπα, τις κατευθυντήριες γραμμές και τις συστάσεις που εκπόνησε η επιτροπή του Codex Alimentarius. Η διαδικασία εναρμόνισης μείωσε σημαντικά τις προηγούμενες διαφορές πολιτικής μεταξύ των επιμέρους κρατών μελών και συνέβαλε στην αύξηση της διαφάνειας του συστήματος εισαγωγών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των καταναλωτικών αγορών. Ωστόσο, οι διαδικασίες ελέγχου και οι κυρώσεις δεν έχουν ακόμη πλήρως εναρμονιστεί. Η εναρμόνιση του ελέγχου των τροφίμων στην ΕΕ βασίζεται σε συγκεκριμένα κριτήρια και όχι σε δομές ελέγχου. Πρέπει να υπάρχει ένα συγκεκριμένο πρότυπο για μια επίσημη διάρθρωση ελέγχου, η οποία να λαμβάνει υπόψη το ιστορικό υπόβαθρο και τις οικονομικές συνθήκες μιας χώρας. Οι επίσημοι έλεγχοι θα πρέπει να τοποθετούνται στο εθνικό πλαίσιο ασφάλειας των τροφίμων. Τα εισαγόμενα προϊόντα πρέπει να συμμορφώνονται με τα εσωτερικά πρότυπα της ΕΕ. Οι χώρες εξαγωγής με καλά οργανωμένες επίσημες δομές ελέγχου θα πληρούν τις απαιτήσεις της ΕΕ ευκολότερα από τις χώρες που δεν διαθέτουν. Για τις αναπτυσσόμενες χώρες και τις οικονομίες σε μεταβατικό στάδιο η τεχνική βοήθεια και η ανάπτυξη ικανοτήτων στον τομέα της νομοθεσίας και του ελέγχου των τροφίμων αποτελούν πολύτιμα εργαλεία για την ενίσχυση του διεθνούς εμπορίου ασφαλών και υγιεινών τροφίμων. Οι υπεύθυνοι των τροφίμων είναι απολύτως υπεύθυνοι για την ποιότητα και την ασφάλεια των τροφίμων που παράγουν και παρέχουν στις καταναλωτικές αγορές. Η νομοθεσία και ο έλεγχος της ασφάλειας των τροφίμων επιδιώκουν να επιβάλουν αυτή την ευθύνη και να επαληθεύσουν ότι πληρούνται επαρκώς όλοι οι όροι της πολιτικής.

Βιβλιογραφία

- Aruoma Okezie I., 2006: The impact of food regulation on the food supply chain, *Toxicology* 221, 119–127
- Berg, L., 2004: Trust in food in the age of mad cow disease: a comparative study of consumers' evaluation of food safety in Belgium, Britain and Norway. *Appetite* 42 (1), 21–32
- Buckley, J. (2015). Food safety regulation and small processing: A case study of interactions between processors and inspectors. *Food Policy*, 51, 74e82. <https://doi.org/10.1016/j.foodpol.2014.12.009>.
- Busch, L. (2011). Quasi-states? The unexpected rise of private food law. In B. M. J. van der Meulen (Ed.), *Private food law: Governing food chains through contract law, self regulation, private standards, audits and certification schemes*, Available in: http://www.wageningenacademic.com/_clientFiles/download/EIFL-06-e.pdf.
- Byrne D, 2012: The Future of EU and International Regulation: Which role should public authorities play in nutritional issues?, *European Journal of Risk Regulation* 3(1) p.141
- Houghton, J.R., Rowe, G., Frewer, L.J., van Kleef, E., Chryssochoidis, G., Kehagia, O., Korzen-Bohr, S., Lassen, J., Pfenning, U., Strada, A., 2008: The quality of food risk management in Europe: perspectives and priorities. *Food Policy* 33 (1), 13–26.
- Kettunen, K., Lunden, J., Laikka-Roto, T., & Nevas, M. (2017). Towards more consistent and effective food control: Learning from the views of food business operators. *International Journal of Environmental Health Research*. <https://doi.org/10.1080/09603123.2017.1332351>.
- Neeliah, S. A., & Goburdhun, D. (2007). National Food Control Systems: A Review. *Food Reviews International*, 23(1), 35–51. doi:10.1080/87559120600998148
- Smith Elta, Andrew Jarvis, Eoghan Daly, Stefania Chirico, Thanusan (2014) Evaluation of the Official Food Control Inspection System in Ireland. Final report to the Food Safety Authority of Ireland
- The National Control Plan For Ireland, for the period from 1st January 2012 to 31st December 2016 (MANCP 2012-2016), Revision 1 2014
- Vos, E., & Wendler, F. (2006). *Food safety regulation in Europe: A comparative institutional analysis*. Intersentia Publishing
- <http://www.fao.org/3/y5871e/y5871e0l.htm> 7/4/2019
- https://ec.europa.eu/food/safety/general_food_law_en 7/4/2019
- http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/overview_reports/index.cfm 15/5/2019
- Κανονισμός (Ε.Ε) αριθ. 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2017 «για τους επίσημους ελέγχους και τις άλλες επίσημες δραστηριότητες που διενεργούνται με σκοπό την εξασφάλιση της εφαρμογής της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές και των κανόνων για την υγεία και την

καλή μεταχείριση των ζώων, την υγεία των φυτών και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα (Ε.ΕΛ 95 της 07.04.2017).

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιανουαρίου 2002 «για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφάλειας των τροφίμων» (Ε.ΕΛ 31 της 01.02.2002)

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 852/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 «για την υγιεινή των τροφίμων» (Ε.ΕΛ 139 της 30.04.2004)

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 853/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 «για τον καθορισμό ειδικών κανόνων υγιεινής για τα τρόφιμα ζωικής προέλευσης» (Ε.ΕΛ 139 της 30.04.2004)

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 854/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 «για τον καθορισμό ειδικών διατάξεων για την οργάνωση των επίσημων ελέγχων στα προϊόντα ζωικής προέλευσης που προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο (Ε.ΕΛ 139 της 30.04.2004)

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 882/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 «για τη διενέργεια επίσημων ελέγχων της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων» (Ε.ΕΛ 191 της 29.05.2004)

Πολυετές Ολοκληρωμένο Εθνικό Σχέδιο Ελέγχων (ΠΟΕΣΕ) 2015-2019
http://portal.efet.gr/images/efet_res/docs/library/plans-expos/POESE20152019.pdf

Χρήσιμες ιστοσελίδες:

General Food Law, https://ec.europa.eu/food/safety/general_food_law_en

Official controls and enforcement, https://ec.europa.eu/food/safety/official_controls_en

EU portal on food safety, https://ec.europa.eu/food/safety_en

European Food Safety Authority (EFSA), <http://www.efsa.europa.eu/>